"LIETUVA", SĄVAITINIS LAIKRASZTIS
IŠEINA KAS PETNYCZIA, CHICAGO, ILL.
Prenumerata metams:
Suv. Valstijose, Kanadoje ir Mexike . $2.00
Kitose viešpatystėse 3.00
Prenumerata apmokama iš viršaus. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo, ne nuo Naujų Metų. Apgarsinimų prekių klausk laišku. Visada adresuok:
A. OLSZEWSKI
3252 SO. HALSTED ST. : : : CHICAGO, ILL.

LIETUVA

THE LITHUANIAN WEEKLY "LIETUVA"
PUBLISHED EVERY FRIDAY AT CHICAGO, ILL.
Yearly subscription rate:
In the United States, Canada and Mexico $2.00
To Foreign Countries 3.00
Advertising rates on application. Address all communications to publisher:
A. OLSZEWSKI
3252 SO. HALSTED ST. : : : CHICAGO, ILL.

Nr. 45 CHICAGO, ILL., PENKTDIENIS, 8 d. LAPKRIČIO, (November), 1907 m. Metas XVI

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

POLITIŠKOS ŽINIOS.

MASKOLIJA.

Revoliucijinis judėjimas Maskolijoj eina silpnyn. Iš tokio apsireiškimo negalima per daug stebėtiesi, to galima buvo ir laukti, kadangi, užgimus revoliucijai, revoliucijonierių pajiegos ne buvo tvirtai suorganizuotos, žmonių supratimas irgi stovėjo neaugščiausiai, iš tokios medegos sunku buvo revoliucijai didesnes pajiegas surinkti. Visi vien jautė, kad caro viešpatystėj blogai, gyventojai, liaudis jautė baisų skurdą, o tas pagimdė neužganėdinimą. Prie to prisidėjo dar nepasisekimai karėj su Japonija, ko vienok pirm laiko nieks netikėjo: jeigu dar galima buvo tikėti, kad maskoliai neprisigriebs į Japoniją, tai nieks negalėjo permatyti, kad japonai kiekviename susirėmime muš caro armiją ir ant Azijos sauszėmio.

Nepasisekimai karėj užklupo net geidžiančius revoliucijos visai netikėtai ir jie neįstengė trumpame laike iš menkai suprantančių žmonių surinkti pakankančias išvertimui biurokratų valdžios pajiegas. Ištikro ir teip tos pajiegos dar pasirodė didesnėms, negu galima buvo laukti. Pirmutiniai revoliucijos apsireiškimai iš tikro buvo smarkus ir tai smarkesni, negu galima buvo tikėti. Galybę revoliucijos parodė visuotinas tarnaujančių ant geležinkelių streikas, kas apstabdė visą gyvenimą caro viešpatystėj. Pasekmių streiko nusigando caras ir jo ministeriai ir pradėjo palengva naikinti žmonis varžančius pančius. Galima buvo tikėti, kad viskas eis gerai, bet išpuolė kitaip. Revoliucijonieriai atliko savo darbą geriau, negu viešpatauj ančiose Maskolijoj sanlygose galima buvo laukti, bet žmones jų nepalaikė, kaip priderėjo, todėl revoliucija šiuom kartu nepasisekė. Didesnes pajiegas sunku buvo suorganizuoti, nes visokios organizacijos uždraustos juk Maskolijoj: už susiorganizavimą kokiems nors, kad ir nekalčiausiems, visai nepolitiškiems mieriams organizatoriai ir sanariai persekiojami ir baudžiami. Mat randas žino, kad susiorganizavusių žmonių ne galima spausti, toki atsiremia prispaudėjams. Todėl valdžia draudžia organizavimasi ir nekalčiausiems mieriams, nes organizacijos pratina žmonis veikti kruvoj, o tokio veikimo valdžia bijosi, nes tokia, kad ir be politiškų mierių, susipratus žmonėms, greitai gali pastoti politiška organizacija.

Dėl persekiojimo organizacijų, dėl sunkinimo jų besitvėrimo Maskolijos žmonės nebuvo suorganizuoti, todėl nė išvertimui caro sosto, nors to, gal apart vienų juodašimčių, atvirai ar slapta geidė visi gaivalai, neįstengė visi vienam mieriui susijungti kruvon nė trumpam laikui. Dėl nesupratimo reikalo kovoti su visų prispaudėja valdiža kruvoj, net rando priešininkų eilės pradėjo skaldytiesi į vieną kitai priešingas partijas. Užgimė terp pažangesniųjų partijų nesutikimai, jos pradėjo terp savęs kovoti.

Rods kįlo kaip kur kareivių maištai, bet jie buvo keliami, matyt, be pliano. Buvo pasipriešinimai čielų regimentų Carskame Sele, Kronstadte, Maskvoj, Sebastopoliuj, Peterburge, Vladivostoke, bet maištai kilo nesykiu, viens po kitam: suvaldžius pasipriešinusius kareivius vienur, jie kįlo kitur. Tuom tarpu, jeigu su sykiu tie pats kareiviai visokiose vietose butų sukilę, daug daugiau butų galėję nuveikti. Sykiu vienok jų sukelti ne buvo galima, kadangi organizavimas revoliucijonierių spekų nesiduoda umai įvykdyti.

Jau dabar, apsilpnėjus Europiuėj Maskolijoj revoliucijai, Vladivostoke susibuntavojo jurininkai trijų torpedinių laivų. Jie vienus savo oficierus užmušė, kitus uždarė laivų apačioj, apvaldė laivus ir pradėjo bombordUotį miestą. Buvo vienok valdžiai ištikimi laivai, o tvirtynėj ištikimi kareiviai, kurie sukilusius pergalėjo ir paėmė nelaisven. Dabar, žinoma, nugazdinimui kitų kareivių, kariški teismai ne vieną jurininką pasiųs ant kartuvių.

Savo pajiegas, visą biurokratijos armiją randas demoralizavo ir organizavo per šimtmečių eiles, revoliucijonieriai gi tam tikslui turėjo vos porą metų. Suprantama, kad į teip trumpą laiką negalėjo suorganizuoti tokias pajiegas, kurios galėtų atstovėti prieš nepažįstančią nė jokios doros, gerai suorganizoutą biurokratijos armiją. Todėl tai šiuom kartu randui ir pasisekė paimti viršų ant revoliucijos, išgaudyti svarbesnius revoliucijonierių vadovus. Randui pergalę palengvino ir ekonomiškas dėl netvarkos nupuolimas krašto, už ką, žinoma, valdžios tarnai kaltina vien revoliucijonierius.

Tik pastatęs ganėtinas prieš revoliuciją pajiegas randas išdryso griebtiesi persekiojimo žmonių, drąsiau pradėjo naikinti vieną po kitai seniau pripažintas laisves. Gelbėjo jam gazdinimui žmonių įvesti karo lauko teismai. Nugązdinęs juos, ant galo išdryso perkeisti rinkimų tiesas teip, kad randui reikalingon vien išgavimui užrubežiuose paskolos, be kurios ir su karės lauko teismais ir padidintas kalėjimais, jis negalėtų laikytiesi, trečiojon dumon galėjo patekti didesnė dalis jo šalininkų, kadangi visiems pažangesniems gaivalams susiaurino balsavimo tiesas.

Rinkimai jau pasibaigė. Teisybė, paskutinėse rinkimų dienose išrinko daugiau demokratų negu pradžioj, bet visgi persvara ir tai gana žymi, bus rando šalininkų ir jo paremėjų pusėj. Todėl trečioji duma darys vien tą, ko užsimanys randas, užtvirtys viską, ko geis caras ir jo ministeriai.

Jeigu pirma randas naikino be dumos pritarimo vieną po kitai pirma jo paties žmonėms duotas tiesas, tai dabar, turėdamas sau prilankią, kuri užtvirtys visus jo sumanymus, pančios žmonis dar biauriau, nes žino, kad tam pritars neva žmonių rinkti dumos atstovai, ant kurių, jeigu prireiks, mesti galima ir visą atsakymą, jeigu valdžios pančiai pasirodytų kam per daug skaudus.

Todėl, nėra abejonės, kad dabar Maskolijoj užstos biauriausia reakcija, persekiojimai žmonių dar biauresni, negu buvo prieš sukilimą žmonių. Žmonės Maskolijoj stojo prie egzamino parodymui, ar užsipelno jie daugiau, negu jiems valdžia duoda laisvių, ir bent šiuom kartu egzamino neišlaikė. Žinoma, valdžių siutimas, jų nesirupinimas apie žmonių gerovę, vėl juos gali suerzinti ir sukelti. Biurokratija gi, apart persekiojimo, kas, valdant visą platų kraštą per šimtmečių eiles perėjo net į jų kraują, nieko kito išmislyti negali; neišmislys ji ir dabar.

Klausymas dabar kįla, kaip ilgai vėl Maskolijos žmonės ilsėsis, kaip ilgai miegos? Ant to sunku atsakyti. Tas paeis ir nuo valdžių besielgimo. Juk ir pančioti per dručiai negalima, nes tas gimdo pasipriešinimą, iš miego ir užsnudusius prikelia.

Pasirodo vienok, kad ir urėdninkų eilėse ne visi sudemoralizuoti. Ir jų eilėse netruksta prijaučiančių revoliucijai, bet tokių dar per mažai ir toki yra toliau nuo caro sostapilio. Štai dabar kelių ministeris važinėjo pietinėj Maskolijoj, peržiurėdamas geležinkelius ir kaip pats viešai pagarsino, rado ant geležinkelių tokius prietikius, iš kokių valdžia džiaugtiesi negali. Jis persitikrino, jog ant geležinkelių Kaukazo, Turkestano ir Vidurinės Azijos nė jokios tvarkos nėra. Geležinkeliai yra rankose revoliucijonierių; pats urėdninkai agituoja už revoliuciją, kalbina žmonis sukilti prieš netikusią valdžią. Aschabade į ministerį buvo mesta bomba, kuri vienok jo ne užgavo. Nėra abejonės, kad panašus santikiai viešpataūja ir ant Siberijos geležinkelio, o gal ir ant geležinkelių ir Europinėj Maskolijoj. Be abejonės, ir kituose urėduose ne truksta, ypač terp žemesnių, gaunančių tokias algas, kad badu ne mirti, daug yra neprilankių randui urėdninkų, teipgi terp žemesnių kariumenės ir laivyno oficierų. Jeigu tik butų didesnis žmonių pritarimas, jie, be abejonės, atvirai stotų žmonių pusėj. Taigi laisvę gali Maskolijai atgabenti tik didesnis žmonių susipratimas.

AMERIKA.

Piniginis krizis Amerikoj dar neišnyko. Laikraščiai rods garsina, jog krizis perėjo, bet ištikro dar to perėjimo ne matyt: dėl stokos pinigų dar vis uždarinėja bankus, nors diktai aukso Amerikon atėjo iš Europos už javus ir kitokius maisto produktus. Amerikos vekseliai, bankų certificatai nupuolė Europoj, kadangi jų nelabai kas nori pirkti. Pagelbėjimui bankams, Amerikos iždo ministeris prisakė pinigų mašinyčioms atmušti daugiau auksinių pinigų, bet ar to pakaks, nežinia. Pats amerikonai, kuriems rodosi, kad visos kitos tautos turi vien nuo jų mokytiesi, dabar, išėjus aikšten bankinei netvarkai, pripažysta, kad piniginiai prietikiai Prancuzijoj, Anglijoj, ir Vokietijoj kur kas geriau sutvarkyti.

Artinasi Amerikoj ir kitas krizis — ekonomiškas; jį gali suskubinti dar piniginė netvarka Amerikos bankuose. Teisybė, Amerikoj darbininkai uždirba daugiau negu Europoj, bet užtai Amerikos darbininkas ir padirba daug daugiau už europinį, bet ir tas didesnes algas čia palaiko teip dideliais muitais ant svetimų išdirbinių, kokių daugiau niekur nėra ant viso žemės paviršiaus. Iki šiol kiti kraštai, kol visgi gali daug savo tavorų gabenti Amerikon, kenčia tuos begėdiškus muitus, bet tautos mažiau ekonomiškai nuo Amerikos prigulinčios pradeda jai tuom pačiu mokėti. Antai Prancuzija jau užgyrė dvigubus muitus nuo atgabentų iš Amerikos išdirbinių, kol Amerika nenumažys muitų ant prancuziškų išdirbinių. Prancuzijos paveikslą, be abejonės, seks ir kiti tvirčiau ekonomiškai stovinti kraštai Europoj, kur eina apie ¾ išvežamų iš Amerikos išdirbinių; kiti kraštai perka jų mažai. Azija perka tik žalius laukų produktus. Ir dabar Amerikai už išvežamus svetur išdirbinius reikia imti mažesnes kainas negu nuo vietinių gyventojų. Jeigu kiti kraštai tik uždės didesnius muitus ant Amerikos išdirbinių, jų nebus galima svetur gabenti, nes bus per brangus. Atsieis todėl ne tik mažinti produkciją, uždarinėti dirbtuves, bet atsieis mažinti ir darbininkų algas. Jau dabar antai pradėjo tai daryti vario kompanija; kitos dirbtuvės mažina produkciją, nes nėra kur išdirbinius parduoti.

IŠ LIETUVOS.

IŠ VILNIAUS.

Rugsėjo 28 d., nežinomi piktadariai padėjo šv. Jokubo bažnyčios koridoryje bombą, kurią laiku pastebėjo darbininkai ir perspėjo sprogimą.

Rugsėjo 27 d. Vokiečių gatvėje, Kinkulkino namuose, nežinomi piktadariai padėjo ties Levino butu ant laiptų bombą, kuri tačiaus nesprogo.

Rugsėjo 26 d., apie 8 val. vakare, Vievio stotyje, ties stoties žandaro butu pasirodė giukluotų piktadarių gauja. Piktadariai, matyt, norėdami sutraukti į čia žandarus ir geležkelio tarnaujančius, kad, pasinaudojant tuo, apiplėšti stoties kasą, pradėjo šaudyti į žandaro namus. Tačiaus piktadariams nepasisekė. Geležkelio stotyje pasiliko apsauga. Žandaras ir tarnaujantiejie pradėjo šaudyti, šaudymasi tęsėsi nuo 8 val. vakaro iki 2 val. naktį. Atvykę iš Vilniaus ir Verbalio kareiviai privertė piktadarius atsitraukti. Piktadariai pabėgo. Sužeistų nėra.

Spalių 19 d. bus paliuosuotas iš kalėjimo buvęs redaktorius laikraščio "Novoja Zaria", p. Slosberg'as, kurį teismo rumai pasmerkė kalėjiman.

Spalių 1 d., apie 6 val. vakare, Antakalnyje kareiviai varė iš kalėjimo kalinį Zariciną, pasmerktą 15 metų katorgon. Zaricin pabėgo ir ligšiol dar nesurastas.

Šiomis dienomis į butą p. Emeljanovos, gyvenančios savo namuose (Aleksandro bulv.), jėjo keli nepažįstami žmonės ir, grąsydami mirčia, pareikalavo 700 rub. Emeljanova, neturėdama pas save tiek pinigų, įdavė nepažįstamiems vekselį ant 700 rub., tuomet piktadariai išėjo, pasisakę rytoj ateisią pinigų atsiimti. Ir išties ant rytojaus Emeljanova rado juos sėdinčius ant suolelio prie Aleksandro bulvaro. Po ilgų derybų ekspropriatoriai užsiganėdino 100 rub., kuriuos Emljanova ir davė jiems. Tuo pat laiku pasirodė policija ir suėmė visus plėšikus. Vienas jų yra frizjernės savininkas Treizon, kuris neseniai sugrįžo iš Sibiro, antrasis gi — Šventėnų pavieto valstietis Karolis Žeima. Abudu jie pasodinta gubernijos kalėjiman.

Nedėlioje, 12 val. 40 min. dieną, iš Vilniaus geležkelio stoties Peterburgo linkon išvažiavo traukinis, kurio keturi vagonai buvo sausai prikimšti kalinių.

(Iš "V. Ž.")

KAS GIRDET LIETUVOJ.

Laiškas iš Vilniaus.

(Nuo musų koresp.)

Revoliuciją reikia skaityti pasibaigusia. Revoliucijos vadovai iškriko. Vieni pražuvo nelygioje kovoje, kiti sėdi kalėjimuose, kiti Sibire, kiti Amerikoje atsidurė, kiti pagalios, bekovodami su nedoru priešu, patįs griebėsi uždraustų vaistų ir tapo įvairių rušių anarchistais, partizantais tebekovojančiais, siaurai imant, su policija, tai vėl vadinamaisiais "buržujais", ir laikas nuo laiko girdime apie ginkluotus užpuolimus, nužudymus, ekspropracijas ir tt. ir tt. Paplito didis ištvirkimas Lietuvoje: didi vaidai ir nesutikimai tarp įvairių grupų gyventojų. Sukeltiejie pikti revoliucijos instinktai priešais valdžią, negavę išsilieti į tikrąją vietą, grįžta į visuomenę ir krypsta prieš kits kitą. Nepasisekimas sukėlė didę apmaudą įvairiuose luomuose. Jieško visi, kas kaltas už tokį apsigavimą. Kaltųjų nėra, nes visi kalti: kam nestengė atlikti pradėtojo darbo, kam toki silpnučiai, kam neapgalėjo nevidono? Taip, esame dar silpnučiai, ir negreitai dar tiek pajiegų įgysime, kada stengsime apgalėti slėgiantį visus cariškąjį biurokratizmą. Pradžia buvo geriausia — tai streikas, kurs taip išgąsdino biurokratus, kad jie, netekę galvos, apskelbė konstituciją, nors tas vardas 17 d. spalių mėn., 1905 m. ir nebuvo žinomame manifeste paminėtas. Bet netekome pajiegų, ir turėjome streiką nutraukti be laiko. Nemėginę kitų vaistų, nežinojome, katras butų tikriausias. Pakilo Maskva, tikėdamasi, jog kariumenė prisidės, bet apsiriko. Sukilimą ta pati kariumenė numalšino. Tai buvo išmėginimas kariumenės, kurios jau biurokratija buvo pradėjusi bijoti. Pamačiusi, kad kariumenė eina už ją, biurokratija vėl tapo drąsesnė, ir prasidėjo kruvini teismai ir žudymai revoliucijonerių, kurie nepasiliauja iki šiolei, ir nepasibaigs, kolei nebus nužudytas paskutinis "maištininkas". Dovanai tik viltina mus likusiejie revoliucijos partizanai, tik daugindami tokių budu bereikalingas jau kruvinas aukas ir mažindami pajiegas kitai naujai atokai su įgytu prityrimu iš šios revoliucijos. Bet įsisiubavusios jurės dar ilgai neliauja bangavusios, nors vėsula seniai jau perėjo. Dabar atsiranda daug gudrių patarėjų: "reikėjo taip daryti, reikėjo taip daryti", o kada reikėjo, tai jie plyšiuose lindojo ir leido į ugnį vieną neprityrusią jaunuomenę, kuri juk kuone visados manosi daug daugiau pajiegiant, negu gal ištikrųjų. Sako: "Nereikėjo Maskvoje daryti atviro sukilimo, o pasielgti, kaip kitados Kataryna su Petru III. Girdi, juk buvo revoliucijonierių gana abiejose sostapylėse, visuose gubernijų ir pavietų miestuose, reikėjo tiktai žymiausius valdžios atstovus suimti, kada buvo užėjusi ta baisioji panika, ir į jų vietą patiems atsisėsti, ir butų buvę viskas pabaigta. Tokiu budu, ir kariumenė, girdi, butų lengvai revoliucijos pusę galėjusi palaikyti. Jeigu, girdi, kaikur ir nebutų kupinai šitoksai manevras nusisekęs, jeigu ir butų pražuvę žmonių iš revoliucijos šalies, tai tačiaus tas butų buvę menkniekis, sulyginus su toms aukoms, kurios yra kritusios, kibus į ginklus, kaip skelbė ir darė revoliucijonieriai".

Pralošus kovą Maskvoje, liko revoliucijai viltis dar ant sodiečių, kuriuos turėjo sukelti prieš valdžią duma. Todėlei revoliucijoniškoji I dumos dalis (o ji buvo didesnė) ryžosi visokiais budais patraukti prie savęs sodiečius. Didžiausią viltį ji dėjo ant savo reikalavimo apdalinti sodiečius dovanai žeme, atimta iš biurokratijos ir jos šalininkų. Bet ir čion revoliucija apsivylė: Viborgo atsišaukimas, išvaikius dumą, nestengė sodiečių sukelti, ir pasirašiusiejie po juo atstovai pasiliko vieni bestovį su savo atsišaukimu, kurį parėmė tiktai neskaitlinga inteligentija ir pirmeiviškoji spauda įvairių spalvų. Šitasai antrasis išmėginimas, rodos, jau galėjo atidaryti akis revoliucijonieriams: kariumenė išsireiškė prieš revoliuciją, liaudis prieš revoliuciją — tai ką jau čia daugiau ir bedaryti? Aišku, kad reik liautis ir pasikakinti tuo, kas yra iškovota. O iškovota buvo šis-tas, ir nevisai mažai. Jeigu II duma butų stengusi įsigilinti į padėjimą, jeigu prityrusiejie, rimtesniejie elementai nebutų davėsi užvilti revoliucijos dvasiai, jeigu dauguma dumoje butų permainiusi tikslą ir butų atkreipusi visas savo pajiegas į įvykinimą smulkesniųjų reformų, neversdama iš šaknų senosios tvarkos, jeigu, tąip sakant, pasišokėjusi ant trečiojo kopečių virbalo iš sykio, tolyn butų lipusi jau lėtai, nešokinėdama, tai, be abejo, butų antroji duma ir šiandien tebėsanti, nebutų buvę daryta tokių didžių atmainų rinkime ir šiandien, kad ir bėdingai, bet vis jau butumėm beeiną tikruoju evoliucijos keliu, kurs butų užtikrinęs mums rimtį ir progresą ilgiems metams. Bet bėda, kad žmogus tik po laiko tesusipranti, klaidingai pasielgęs.

Šiandien musų konstitucija jau visiškai suirusi. Rinkimai niekam netikę, dumos konpetencija da labiau susiaurinta, trumpai kalbant, jau męs ne aukštyn lipame, bet žemyn slenkame, o, rodos, ir slinksime, kol nenuslinksime į tą pačią vietą, kur esame buvę pirm to. Da dabar mums, lietuviams, gana daug laisvių yra likę: 1)) Laisvė tikybos,) laisvė žemę pirkti, 3) laisvė spausti knygas ir laikraščius, 4) šiokia tokia laisvė mokykloms, 5) Šiokia tokia laisvė draugijų ir susirinkimų ir kaikurios kitos laisvės.

Bet juo neliaujančioji siausti mirštančioji revoliucija gęsta mažyn, juo tos laisvės vis yra išlengvo siaurinamos įvairiais ministerių, general - gubernatorių, gubernatorių ir kitų valdininkų paliepimais. Taip likę susiaurinta laisvė pereiti iš stačiatikių į katalikus; susiaurinta tiesa steigti mokyklas, skaityklas, knygynus; pradeda netvirtinti naujų draugijų; pradėta ardyti įsikurusias draugijas; pradėta drausti viešus susirinkimus, vakarus, spektaklius, procesijas; streikai visiškai uždrausta ir tt. ir tt. Šiaip ar taip sakysime, bet musų, lietuvių, padėjimas ikišioliai dideliai skiriasi nuo to, koks jisai buvo pirm 1904 m., kada męs įgijome pirmąją laisvę — spaudą. Šiandien męs tik esame bent pripažinti, bent turime kiek palaidesnes rankas kovoti su savo priešais. O tie priešai musų dideliai baisųs ir galingi. Pasakysim, jog šiandien męs turime baisesnius ir galingesnius priešus Lietuvoje, negu turėjome pirm to. Nors męs turime kaikurias laisves, duodančias mums tulus ginklus į rankas kovoti su priešais, bet tie priešai per tą pačią laisvę įgyja dar stipresnius ginklus. O ir priešų frontas šiek-tiek apsikeitė. Iki laisvių įgijimo męs, kaipo tauta, turėjome didžiausią priešą ypatoje rusų biurokratijos. Šiandien tas priešas paleido iš rankų kai-kuriuos ginklus, kuriais žudė mus ikišiol. Bet užtai vadinamiejie "Lietuvos lenkai", naudodamiesi įgyta drauge su mumis laisve, užgulė ant musų su visa savo sunkenybe. Jų rankose turtai, jų rankose apšvietimas, jų rankose visokios įtekmės ant valdininkų įvairiose žinybose, ir viskas tas slėgia mus dideliai. Tautiškas musų padėjimas dabar stačiai kritiškas. Suorganizuoti "Lietuvos lenkai", vedami tokių vadovų kaip vyskupas Ropas Vilniuje, su nec plus ultra šovinistiška kunigija lietuvius naikinte naikina. Inteligentiškų pajiegų dar turime bent kiek, bet didis trukumas pinigų tautiškai kovai. Ir Kaune nesusipratęs vyskupas Paliulionis, Lietuvos lenkų spiriamas, dideliai gaišina lietuvių darbus, bet toli gražu negalima jo piktų darbų palyginti su sistematišku žudymu lietuviškojo gaivalo Vilniuje ir Vilniaus vyskupystėje. Bet apie tai kitą kartą plačiau aprašysiu.

J. M. K.

"SAULĖS" KURSAI KAUNE.

Vieną iš didžiausiųjų kliučių, dėl kurios musų jaunimas mažai tegalėjo naudotis esamomis Lietuvoje mokyklomis, buvo amžiaus apribavimas įstojant į mokyklas. Dabar ta kliutis liko prašalinta per įsteigimą Kaune, "Saulės" draugijos rupesčiu — kursų paaugusiems. Kursai ruoš Lietuvos jaunuomenę (berniukus ir mergaites) prie kvotitimų (ekzamenų): kad gauti, 1) liaudies mokytojų teises (vyrams ir moterims); 2) aptiekorių mokinių paliudijimą; 3) kariumenės liuosininkams ir 4) pirmamjam tarnystės laipsniui teises; 5 taip pat priruošimui į dvasiškąją seminariją.

Mokslas padalytas į 3 kursus. Įstojant į pirmąjį kursą, reikia žinoti pirmosios kliasos gimnazijos mokslą; į II kursą įstojant — reikia dviejų kliasų mokslą pereiti; į III-jį kursą — reik buti užbaigusiam trijų kliasų mokslą. Visi kandidatai, įstodami, laiko kvotimus.

Kursuose bus mokinama sekančių dalykų: Tikėjimo mokslas, lietuvių ir rusų kalba, taippat bus lekcijos lotyniškos, vokiškos ir prancuziškos kalbos; toliaus aritmetika, geometrija, algebra, gamtos mokslas, hygiena (sveikatos užlaikymo mokslas), istorija, geografija, gražraštis, piešimas, giedojimas, pedagogika ir metodika.

Lotyniškos kalbos mokinami bus tiktai norintiejie prisiruošti prie gavimo aptiekorių mokinio paliudijimo ir stojantiejie į dvasiškąją Seminariją. Pedagogika ir metodika išguldoma bus vien tiems, kurie norės buti mokytojais. Jiems bus taip-pat parupinami praktiški pasidarbavimai pradinėse Kauno mokyklose, kaip valdiškose taip ir pašalinėse.

Įstojant, reikia paduoti tam tikrą prašymą į "Saulės" valdybą Kaunan, ant vardo kursų užveizdėtojaus. Prašyme turi buti nurodyta, į kurį kursą kandidatas nori įstoti ir prie kokios rųšies kvotimų norėtų prisiruošti (mokytojaus ar aptiekoriaus ir tt.). Prie prašymo reikia pridėti 10 rub. Galima stoti stačiai į 3, 2, ar 1 kursą, pagal to — kas kokio yra prisitaisymo, be skirtumo amžiaus ir lyties.

Už mokslą mokama: 1-me kurse 40 rub. per met.; II-me 50 r.; III-me 60 r. Už lotynišką, prancuzišką ir vokišką kalbas primokama skyrium nedaugiaus kaip 10 rub. į metus už kiekvieną kalbą. Mokesnis inešamas turi buti iš anksto už kiekvieną pusmetį. Gyvenimui vietų kursų valdyba neparupina kursirstams.

Atvykusiejie į kursus, kaip moksle taip ir pasielgime, turi pasiduoti tam tikrai tvarkai kursų valdybos užvestai.

Mokslas prasidėjo spalių 15 d. senojo styliaus.

Kursų valdyba.

(Iš "V. Ž.")

IJ RAGUVOS,

Kauno gub.

Turbut niekur sargybiniai neturi tokios savvalės, kaip pas mus Raguvoje, ką liudija jų žiaurus žvėriški pasielgimai. Štai vienas iš daugelio atsitikimų: sodžius Užunevėžė stovi atstu nou Raguvos miestelio už kokio versto, ir tam sodžiuje, nežinia kas, numušė vieno girtuoklio ukininko 2 žąsiukam sparnelius, bevaikant iš javų; žąsėlių savininkas, nuėjęs į miestelį "užpundijo" gerai degtinės ir alaus sargybinini Juozui Vaičiunui ir paprašė pamokyti "saviškai" Povila Žalgą, nurodydamas, buk tas yra kaltininkas Sargybinis J. Vaičiunas, nusigėręs, pasiėmė su savim kitą tokį pat "žmogų" ir pusėj pirmos valandos naktį atėjo į sodžių pas Žalgą ir neradę Povilo Žalgo namie, užpuolė jo tėvą, 83 metų senelį, ir ištraukę iš lovos senelį, pradėjo mušti o kada parpuolė ant žemės, tai Vaičiunas suspardė kojomis ir, užkimšęs burną, išsitraukė iš grinčios ant gatvės; mat norėjo senelį nuvest į "šaltąją", bet kad tas nebegalėjo pats eiti, tai dar smarkiau sumušė ir suspardė kojomis; apalpusį senelį, kraujuose gulintį, paliko ant gatvės, o pats sargybiniai, lyg Port Arturą užėmę, smagus parėjo ten, iškur atėję buvo.

Senelis, kaip girdėt, buvo valsčiuje pasiskųsti, bet atsakyta kad tokių ponų valsčiuje negalima teisti, buvęs pas tardytoją (sliedovatelį), tas atsakęs, kad ne jo tai esą darbąs, o žemiečių viršininkas visai neprisileidęs prie savęs, o anstolis gyvena Kupiškyj, toli pasiekti, bet ir tas geras "kotas"; tai ir rask tu žmogus teisybę.

Antis.

(Iš "V. Ž.")

IŠ UKMERGĖS.

Rinkimai paviete nuo valstiečių įgaliotinių rinkikų į guberniją atsibuvo rugsėjo 21 d. Nuo 24 valsčių Ukmergės pav. atvyko tik 43 įgaliotiniai (turėjo, rodosi, buti 48 įgal), nes kai-kurie rinkimai įgaliotinių buvo pakeisti (Taujėnų valsčiaus). Iš Utenos buvo tik vienas įgaliotinis, nes antras įgal. p. Kumelis areštuotas, o vietoj jo nesuspėta kitą išrinkti. Iš vakaro atvažiavo tik apie 16—18 įgaliotinių. Atvyko įgaliotiniai šių valsčių iš vakaro prieš rinkimus: Alotų, Užpalių, Anykščių, Vyžonų, Puponų, Vaitkuškio, Aluntos, Verpių ir Kurklių. Susirinkę, pradėjome svarstyti apie rinkimus, apie blogą padėjimą rinkimų Kaune ir galvojome, ką rinkti. Atvykusiejie, pasikalbėję tarp savęs, nutarėme parinkti

kandidatus į guberniją, perbalsuoti ir jau rytoj, nuėjus rinkti, nebestatyti naujų kandidatų, o už juos balsuoti. Bet balsavimas nelabai nusisekė, nes nežinia dėlko (ar gal kiekvienas norėjo likti išrinktu?....) labai mažai parinktiejie kandidatai gavo balsų. Tada nutarėme rytoj anksti, apie 5 val. ryto, kaip suvažiuos per naktį daugiaus įgaliotinių, vėl susirinkti ir parinkti kandidatus. Bet vietoje apie 5 val., susirinkome tik apie 8 val.

Tiesa, susirinkome jau daugiaus, apie pusė įgaliotinių. Kodėl gi, gal kas užklaus, nesusirinko kiti? gal toli atvažiuot? nesuspėjo? Nė! ne fame dalykas. Tas ir yra, jog atvyko tolymesniejie nuo 12—13 mylių, o kam 12—13 verstų, tai negalėjo atvykti ankščiau!? Teisinties tuo, jog buvo atvykę, o nežinojo kur eiti ant susirinkimo, negali, nes po visus viešbučius buvo nusiųstos kortėlės, apskelbiančios vietą susirinkimo ir dažnai buvo siųsti iš tarpo įgaliotinių pasiuntiniai jieškoti atvykusiųjų netik po viešbučius, bet ir po alines. Tokiu budu nežinojimu negali teisinties. Apie pusė įgaliotinių atvyko vos ant pačių rinkimų, ir salėje tik juos pamatėm. Atvykusiejie ankščiaus susirinkiman išstatėme kandidatus ir, pasiginčyję kiek, parinkome 5 kandidatus: J. Vanagą, V. Laskauskį, R. Gerdvilį, J. Dievulį ir Dičių (4-ius reikia išrinkti, o vienas atsaugos rinkikas, jeigu bent vienam iš 4-ių nesumestų). Rodosi jau visa buvo gerai atlikta, niekas nekenks ir neprieštaraus musų parinktiems kandidatams, nes kaip dasižinojome, jau geresnių nelabai bus iš tarpo nebuvusių salėj; susirinko ir nebuvusiejie susirinkime. Apsakėm jiems apie pariktus kandidatus ir, rodosi, jie sutiko iš karto ant to. Bet paskui pradėjo kai-kurie varyti agitaciją prieš išstatytus kanlidatus. Ypatingai tuo atsižymėjo įgaliotinis Augunas (Veprių valsč.) buvusis susirinkime ir pastatęs savo kandidaturą, bet daugumu balsų atmestas dėl jo juodašimtiškų pažiurų ir kitas įgaliot. nuo Verpių valsč., J. Navickas, kuris gerai įkaušęs degtinės, stačiai juokus darė salėje (gėda vepriečiams už pasiuntimą tokių įgaliotinių!). Bet tas dar nieko rodėsi: mums atvirai jie nieko nesakė, nesipriešino įstatytiems kandidatams — viskas eis gerai. Bet čia ir apsirikimas. Jie, kaip juodoji šimtinė, gėdėjosi atvirai pasikalbėti. Kaip tik buvo pasakyta paduoti kandidatus, Navickas pradėjo bliauti: Vaše Visoblogorodije...., męs rinksime pagal zemstvų. Prieštaravimas negelbėjo. Ukmergės pav. 8 žemiečių skyriai ir išstatė kiekvienas skyrius savo kandatą. Tapo išstatyti: I skyriaus Augunas (vietoje pirm išstatyto Dievulio), kuris gavo 15 prieš 28; II — Laskauskis — 26 prieš 17; III — Gerdvilis — 27 prieš 17; IV — Vanagas — 29 — prieš 14; V — Silinis — 21 prieš 22! VI — Žukas — 19 prieš 24; VIII — Kiškis gavo 24 prieš 19 (šis varė agitaciją prieš parinktus ankščiaus kandidatus ir išrinktas liko vien dėlto, kad įgaliotiniams atsibodo uždarytiems salėje sėdėti. — Tokiu budu išrinkta: 1) Jurgis Vanagas, Alotų valsčiaus, 2) Vladislovas Laskauskas, Anykščių valsčiaus, 3) Rapolas Geldvilis, Aluntos valsčiaus ir 4) Motiejus Kiškis, Siesikių valsčiaus. — Pirmiejie trįs rinkikai lietuviai - pirmeiviai, galima tikėtis, neapvils Kaune, rinks tokius atstovus į Valstybės Dumą, kurie tikrai gins nuskriaustuosius valstiečius ir už butelį alaus ir stiklinę arbatos neparsiduos. Kas link pono Kiškio, tai jau nėra žinios, kur kryps. Kad tik dvarponėlio arba klebonėlio skverno nejsikibtų!

Duok Dieve, kad jis geriaus vienybėj su kitais rinkikais išrien eitų!

J. M.

(Iš "V. Ž.")

IŠ TRAKU.

Rugsėjo 20 d., Trakų mieste įsikurė tikrųjų rusų sąjunga. Susirinkime pirmasėdžiu buvęs pats bajorų vadas Karovajev, kuris savo prakalboje raginęs susirinkusius be paliovos rupyties rusų reikalais ir saugoti Lietuvoje rusu pirmenybę. Sakė: įvedus Lietuvoje savyvaldą, rusams ypač prisieina čia kovoti su vietiniais svetimtaučiais, kad šie nepagautų savo rankosna valdžios.

Po bajorų vado kalbėję ir kiti kalbėtojai, kurie buvę dar pranašesni už patį bajorų vadą. Jie sakę, kad nereikia duoti teisių lietuviams, nes lietuviai esą vis dėlto nerusai.

Pagaliaus sąjungos apylenkės pirmasėdžiu buvęs išrinktas Rachmanov, vietinis dvarininkas.

(Iš "Vilties")

IŠ JONIŠKĖS,
Šiaulių pav.

(Nuo musų koresp.) . . . .

Rugsėjo mėnesyj nuvalėme rugių lauką, rugius pasėjom ir vasarojus baigiam valyti.

26 d. dieną rugpiučio nušovė čia ober šnipa Bartkų. Šovėjai buvo iš Šiaulių pasiųsti. Juos suėmė ant kelio Pašvitinės uriadninkas; jie ėjo tą pačią dieną nušauti Pašvitinės džiakoną.

Bartkų laidojo pasamdyti keturi vilkmergiškiai darbininkai, nes iš aplinkinių žmonių nieks nėjo jo laidoti.

Iš 3 į 4 dieną spalių Joniškės miestas išdegė; išdegė prieš bažnyčią visas apirinkis.

Jonišk. ir žagariečiai atsisakė dalyvauti rinkimuose trečiosios dumos atstovų.

Merkurius.

IŠ KALVARIJOS,
Suvalkų gub.

Kalvarijoj dvikliasinėj miesto mokykloj pereituos laikuos lietuviškai vaikų nemokydavo, nors lietuvių vaikų nemažas skaičius ją lankydavo. Pereitais metais, t. y. 1906 m., atsilankė į minėtąją mokyklą inspektorius ir, atradęs lietuvių vaikų apie 60, prisakė mokyt ir lietuviškai; taigi ir buvo mokinama lietuviškai 2—3 lekcijos per sanvaitę, o šįmet vėl nemokina, nors vaikų lietuvių nemažesnis skaičius lanko minėtą mokyklą. Nežinia, kas čia kaltas, kad visaip mokina, t. y. rusiškai, lenkiškai, vokiškai, tik vietinės kalbos lietuviškos nenori mokyti.

Šitam dalyke vertėtų lietuviams nesnausti, o labiausiai einančių mokyklon vaikų tėvams reikėtų nueiti pas mokytoją ir paprašyti, kad mokytų ir lietuviškai, o jeigu neklausys teisingų reikalavimų, tai skųstis direkcijai, o turės teisybė viršų imti.

Lietuvis.

(Iš "V. Ž.")

IŠ LIEPOJAUS.

Neaplenkė ir musų reakcija. Ypač ji atsiliepė ant tamsesniosios darbininkų dalies. Pirma, budavo, kaip tiktai, ateis pietųs, tuojau pamatysi tai lapelius, tai dienraštį ir ginčų apie dumą, valdžią ir kitokią politiką. Kur buvęs, kur ne, čia-pat, budavo, neva su kokiu reikalu ir įlenda užveizda nusižiurėt, kas ką daro. Pasirodydavo dažnai ir raudonsiulis. Bet kalba su juo budavo trumpa: draug su protokolu, tuojau išlėkdavo pro duris laukan. Dabar jau nebe taip. Užveizda, kur jam tinkama, ir suriks ir sutryps. Ir akįs jo žvairesnės paliko. Žandaras jau miela akimi pasižiuri, radęs mus kvortomis belošiant.

— Padėkdiev, ot, išmintingi žmonės! Geras, geras darbas! Varykit toliau! Negali, žinoma, nesidžiaugt jo širdis, kad nors kartą jis gauna "žmoniškai" išeit pro duris, o ne galvatrukčiais lėkt. Nebeskaito dabar nė laikraščių ir politika mažai besiinteresuoja. Kam jie skaitysią, sako, kad jie ir taip žiną; kas dedas, neskaitydami; visa atmintinai žiną, kaip savo penkius pirštus. Taigi kur tau jie nežinos: tamsuolis užtai ir tamsuolis, kad jis visa žino, kitaip sakant, kad jis nieko nežino. Kad daug žino, matyt ir iš ko kito. Dažniau dabar jau pamatysi smuklėse besėdint arba susipešant tarp savęs. Ar tai maža duoda žinios, kas dabar yra, kaip ir kodėl? Žiurėsim, kas toliaus bus.

Uosto draugas.

(Iš "Ž.")

IŠ RYGOS.

Ilgieciemės stiklo dirbtuvėse yra darbininkų 300, priskaičius dirbančius fabrike vaikus ir nepilnamečius; tame skaičiuje moterų — 95. Lietuvių — 12, kiti taipgi lietuviai, bet vadinamiejie "vilenski". Tas skyrimas į "vilenskus" daromas todėl, kad tarp lietuvių kauniečių ir vilniečių — labai didelis skirtumas. Kauniečiai labiau susipratę ir apsišvietę, jie skaito laikraščius, knygas, gyvena švariau. Tarp "vilenskų" viešpatauja tamsumas, niekas nieko neskaito, viename kambaryje gyvena po 12 žmonių, kaip silkės bose. Lošimas kortomis, peštynės, girtuokliavimas pas "vilenskus" užima pirmą vietą.

Algos labai mažos: vaikai ir nepilnamečiai gauna nuo 40—60 kap., suaugusiejie vyrai nuo 80—140 kap., moterįs nuo 40—65 kap. į dieną. Fabrike įvesti "akordo" darbai, bet ir čia nekiek teužsidirba. Jei atsiminsim, kaip brangu Rygoj pragyventi, tai bus aišku, kad darbininkų algos visai menkos.

Liepos mėn. liko suimti 3 darbininkai, jų tarpe 1 lietuvis. Kaltina du už pirmosios gegužės šventimą, tretijį gi, kad buvo išrinktas delegatu. Visi trįs atsėdėjo po 1 mėn. kalėjime. Jiems gryžus fabrikan, administracija nebepriėmė jų prie darbo. Matomai fabriko ponai gyminiuojasi su policija.

Ant 300 darbininkų—meisterių 32. Smarkiai jie tarp savęs nesutinka, nes kiekvienas, kiek įgalėdamas, išnaudoja darbininkus.

Kviet—s.

(Iš "Ž.")

MOTERU SUSIVAŽIAVIMAS KAUNE.

(Nuo musų koresp.) . . . .

Rugsėjo 23 ir 24 d., 1907 m. bus didžiomis raidėmis užbrėžtos Lietuvos istorijoje — pirmasis viešas Lietuvos moterų susivažiavimas sulos, neabejoju, nė kiek nemažesnę už didįjį Lietuvos seimą rolę. Sumanytojais to susivažiavimo buvo kuopelė Kauno inteligentijos, kuri suorganizavo tam tikrą komitetą atlikimui visokių formališkų reikalų ir priruošimui paties susivažiavimo.

Rugsėjo 23 d., apie trečią valandą po pietų, Kauno miesto teatras buvo pilnai - pilnas atvykusiųjų — daugume sodiečių iš tolimų Lietuvos kaimų ir miestelių. Salė užte užė — visų akįs buvo įsmeigtos į užleistą estradą, ant kurios žolynų girlianda papuošta juosta visiems sakė: "Rugsėjo 23 ir 24 d. Pirmasai Lietuvių Moterų susivažiavimas Kaune". Susirinkimą atidarė, organizacijinio komiteto specijališkai pakviesta, p. Gabrielė Petkevyčiutė, mums žinoma kaipo rašytoja Bitė, "Krislų" autorė. Prezidijum susidėjo iš p. G. Petkevyčaitės (pirmininkė) p. Leonienės, ir Z. Kymantaitės (jos pagelbininkės), p. Pleirytės-Puidienės (sekretorės), p. M. Pečkauskaitės (Šatrijos Ragana) ir p. P. Leono. Po trumpos, pasveikinančios susivažiavusius, prakalbos pirmininkės, sekė pasveikinimai nuo delegačių ir delegatų įvairių kuopų ir draugijų. Pirmutinės kalbėjo delegatės ėstės (ilgaunietės) estonų kalboje sveikindamos susirinkimą nuo esčių moterų sanjungos, linkėjo viso labo sumanytame darbe ir kvietė bendrai kovoti ir žengti prie atbundančios moteriškės ilealų, Toliaus suteikė prezidijumui mažutė, daili mergytė, puikų lakštą — adresą nuo latvių — jį perskaitė sekretorė — susirinkimas ilgu karštu plojimu priėmė linkėjimus, kurie skambėjo: "draug su jumis tą paminėtą dieną, kurioje Lietuvos dukrelės renkasi aplink tautos veliavą, kurioje atbunda jų jautri ir tvirta dvasia, męs irgi trokštame išreikšti savo augštą pagarbą jums, kurios verpiat ir audžiat į musų laikinį gyvenimą daržiškas rožes. Štai mergelė verpia ir krauna sau kraitį, nejausdama miego noro; štai nuotakos mintis skrenda prie lietuvio bernelio. Štai motina sėdi prie ratelio iki vėlam vakarui tyliai dainuodama, jos vaikeliams jau saldžiai bemiegant. Štai žilgalvė senutė vis da tebesidarbuoja, nors jos akįs jau aptemo ir jaučia nuovargį. Galop štai truksta siulas, ratelis sustoja, verpėja užmiega amžinu miegu.

"Darbščios verpėjos! Štai jus čia sename Kaune. Jusų rateliai dar neaprimo, jie savo burbėjimu ir giesme išreiškia pasveikinimą jums, susirinkusioms čia į tą didžią tautos šventę. Mažos ir didžios, jaunos ir senos, jųs noliai stojate į darbą tautos dirvoje. Tautos tikyba, tautos dora, tautos gerovė — štai jusų darbo atbalsis. Augkite tat platyn it Lietuvos liepos, jungkitės su Lietuvos ąžuolais ir žaliuokit amžinai, lyg šventas Ramovės alkas, kur viešpatauja tautos dvasia, kur randas tautos siela". — Tokiais tat širdingais, dainos pilnais, žodžiais sveikina mus broliai latviai. Toliaus dar daugybė delegatų ir delegačių. Delegatų kalboms pasibaigus, sekretorė Plerytė-Puidienė skaitė pasveikinančius laiškus ir telegramus, kurių buvo visa kruva; nuo Dorpato moterų tiesų lygybės sąjungos, nuo Vilniaus ištautėjusių lietuvaičių, nuo visų lietuviškų redakcijų ir draugijų, nuo rusų progresyviškosios spaudos nuo Vilniaus amatininkų baltgudžių, nuo Odesos "Rutos", nuo Maskvos lietuvių studentų, nuo Lomžos "Pagalbos", nuo Varšavos lietuvaičių, nuo Rygos Savitarpinės pašelpos draugijos Žvaigždės, Rygos Kanklių, Dorpato studentų lietuvių, nuo užsienio jaunuomenės draugijos "Sandora" ir nuo daugelio privatiškų ypatų. Ant visų pasveikinimų ir ypatiškiems delegatams pirmininkė, susirinkimo vardu, išreiškė ačiu.

Seka referatai — pirmutinė skaito p. Zofija Kymantaitė, Kriokavos universiteto studentė. Ji savo referatu - atsišaukimu į Lietuvos moteris, kviečia jas išeiti iš susirinkimo kitokiomis negu lig šiolei—"atnaujintomis ir sutvirtintomis dvasioje, su kokiais norint prižadais ir su tvirtu noru pildymo jų". Męs turime buti ne mirusioji, bet gyva visuomenės pusė, sako ji toliau, męs moters turime ir-gi tapti visuomenės sąnariais — suprasti savo svarbumą ir, įstojus į eiles kovojančios žmonijos, prisidėti prie pakėlimo Lietuvos.

"Mokslo mums reikia, mokyklų mums reikia, doros mums reikia!" Svarbiausia užduotis moteriškės — auklėjimas; kaipo motina ir mokytoja—užima ji pirmutinę gyvenime vietą. Kaipo motina — moteriškė privalo nurodyti pirmutinius gyvenimo žingsnius, sužadinti kudikio jausmą, vėlę, kelti prie doros — kaipo mokytoja — suteikti jam sveiką mokslą. Auklėti gi galime netik vaikus, bet ir visus aplinkui savęs — auklėti per savo įtekmę, per savo dorą — užtatai pirmučiausia kiekviena motina, kiekviena mokytoja turi buti dora, buti prakilnios dvasios, užtatai pirmučiausia negu tapti motina ar mokytoja, turime šviesties ir lavinties pačios. Lietuvos moteriškė, kol kas, nieko savo vaikams duoti negali, nieko išauklėti negali dėlto, kad ji pati nieko neturi, pati ji tamsi, neišauklėta. Dėlto ragina moteris šviesties, nes šviesa ir mokslas didžiausias visuomenės turtas; ragina organizuoties, vienyties — nes vienybėje galybė. Baigdama savo referatą, sako: Daug reikalaukime nuo savęs, tobulinkimės, lavinkimės, vienykimės ir aplinkui savęs neškime tą šviesą ir šilumą širdies, kuri mus ir-gi auklėtų.

P. C. Leonienė, savo referatu "Visuomeniškas moterų padėjimas Lietuvoje ir jų kulturiški uždaviniai", kalba apie abelną liudną moterų padėjimą seniaus ir dabar, apie tai, kokiais keliais moteriškė pateko vyro globon; nupiešia visą eilę aiškių paveikslų iš gyvenimo pavergtos moteriškės seniaus ir dabar pas įvairias tautas, įvairiose šalyse, kaip tai: pas rymiečius, graikus, žydus seniaus, Prancuzijoje, Anglijoje, Holandijoje ir kitur vėliaus. Nurodžius abelną vargingą moterų padėjimą, pereina tiesiok prie Lietuvos moteriškės. Tos pastarosios padėjimą vadina kur kas geresniu negu kitur yra, vienok ir mums lietuvėms — sako — kur blogiau negu vyrams. "Nuo musų atimtos pirmučiausia pilietiškos teisės. Turtų valdyme ir vaikų auklėjime musų teisės kur-kas mažesnės negu vyrų". Piešia visą eilę paveikslų apie moterų teises prie valdymo savo turto arba palikimo. "Mokslo moteriškei irgi neduoda. Berniukus, kas gali, leidžia mokslan, mergaitėms ir to nereikia — visas jos mokslas — tai išmokti ant maldaknygės skaityti. Paauginę merginą, rupinasi ją už vyro išleisti, nepaisant ar ji mokės atlikti svarbiausią savo užduotį — motinos — ar ne".

Nupiešusi skriaudą, kurią moteriškė neša, klausia toliau: "Kokie-gi prie tokio padėjimo musų kulturiški uždaviniai?" — Kviečia pirmučiausia, neinant prieš savo prigimtį, neveizint į tvirtinimą, kad moters silpnesnės, kad jų smegenįs mažesni, prisidėti prie visų šalių moterų darbo, t. y., susivienijus su kitų tautų moterų organizacijomis, kovoti už tiesų lygybę. Tai pirmas žingsnis moterų darbo, antras — darbas aplink savę: 1) kad palengvinti baisią gimdimo valandą ir apdrausti savo sveikatą, rupinties, kad būtų musų krašte kuodaugiausia mokytų priėmėjų (akušerių); 2) Auginant vaikus, rupinties jų sveikata, 3) lavinties, kiek galint, pačioms, 4) stengties turėti supratimą apie pagaminimą sveiko, naudingo kunui valgio, 5) pamylėti švarumą kaipo didžiausį šaltinį sveikatos, 6) merginos neištekėjusios, kad labiau apsidrausti nuo paleistuvystės žabangų, turi griebties mokslo ir užsiėmimo, kurs užtikrintų jų gyvastį, 7) kovoti su girtuoklyste, kuri žudo musų tautą, 8) atkreipti atidą į musų seseris tarnaites, kurių padėjimas biedniausias. Be čia išskaitytų darbo dirvų, primena dar vieną ir tai svarbiausią pareigą tai, koveikiausia prisidėti prie abelno tautiško darbo. "Tautiška idėja, tautos susipratimas ir noras gyventi, ginties nuo prażuties ir skriaudų — tai laisvės ir gyvybės idėja. Idėja — mintis, negali buti nė peršauta, nė kalėjiman pasodinta. Ji gyvuos ir veiks, jeigu tik savim reiškia gyvybę, o ne mirtį. Tik pragaištingos žmonėms mintįs žusta ilgainiui. Tautos atgaivinimas — tai milžiniškas darbas — jo nieks nejveiks sustabdyti, o męs, prisidėdamos, paskatinsime".

Baigdama savo puikų, turiningą referatą, p. Leonienė, kaip ir p. Kymantaitė, šaukia: "pirmučiausia mums reikia mokslo, mokslo ir mokslo?.... toliaus reikia vienyties, nes kiekvienas darbas sekasi geriau suvienytomis spėkomis jį dirbant". Stojant į viešą darbą, stato savo draugėms kaipo kelvedį žvaigždę šią teisybę: "augščiausia dora ten, kur žmonės stovi laisvi ir lygųs ir kur jie tarp savęs elgiasi sulig prisakimo: nedaryk artimui to, ko nenori, kad tau darytų.

Sekantis referatas p. Zimantienės, žinomos mus rašytojos Žemaitės, apie moterų sodiečių padėjimą Lietuvoje, parašytas tyra kaimiečių kalba, be jokių gramatiškų papuošimų, begalo populiariškas — labai pradžiugino susirinkusius, ypač sodietes. Turinys-gi referato, iš kaimo gyvenimo vargo pasemtas, prabilo į širdis varguolės ir pravėrė jos lupas. Prašneko lig šiolei tylėjusi kaimietė — pasipylė skundas vienas, kitas, trečias. Čia skundėsi su ašaromis varguolė - pati ant savo vyro - girtuoklio, klausė, kaip išsiliuosuoti nuo jo sunkių smugių, kaip vienai išauklėti vaikų kruvą, apginti juos nuo bado, ten tarnaitė ant šeimininkės — ponios, ten nuskausta mergaitė. Skundai vis augo, šmėkla - skriauda kilo aikštėn, didi, baisi ir rodos be galo, kažkoks sunkus slogulys užgulė ant susirinkusių — galiunė abejonė pradėjo skleistl savo sparnus.... Prezidijum apskelbė pertrauką ant 10 minutų; praslinkus joms, pirmutinė pakelia balsą prezidijumo sekretore Pleirytė-Puidienė — savo kalba įneša naują klausimą, butent — kaip pergalėti skurdą, kaip pagerinti sunkų buvį. Pirmučiausiu jrankiu kovai su skriauda siulo mokslą. Per mokslą, per šviesą sutversime — sako — naują žmogų, žmogų prakilnesnį. Šviesi, apsiskaičiusi moteriškė motina išauklės kitokį vyrą, įkvėps augštesnius, prakilnesnius jausmus, sužadįs jame vėlę. Toks sunus bus geru vyru, negers ir pasigėręs nemuš, nekankįs savo žmonos, toks sunus bus ilgainiui geru šeimyninku, neišnaudos savo darbininkų. Šviesi motina išauklės dukterį puikios širdies, moteriškę prakilnią, mokančią pasišvęsti, mokančią pakelti kitus. Tokia duktė bus gera šeimyninkė, jos namuose nebus nupuolusių mergaičių, arba tokių vaikai nebus miniojami kojomis, nebus žeminami. Toliaus kviečia stoti visas į vieną bendrą darbą prie išgavimo tiesų lygybės, kas ir-gi žymiai pagerįs moteriškės padėjimą. Todėlei šaukia organizuoties į vieną bendrą sąjungą be skirtumo luomos ir užsiėmimų. Kolei už ko tvirtesnio kibti bus galima — proponuoja tuotarpu paduoti į sekančią dumą reikalavimus, su parašais, sulyginti moteris tiesose. Nors neabejoja, kad ir ši duma, kaip jau jos pirmtakunės, nieko neduos, tačiaus tuotarpu nuo jos laukia visas kraštas buvio pagerinimo.

Oponentu p. Pleirytės-Puidienės stoja p. Janulaitis Jis priešingas kokioms tai nebutų peticijoms į tą sloginantį nevidoną, varžantį žmoniją. Nepritaria teip-jau vienai abelnai moterų organizacijai be skirtumo luomo - padėjimo, jis skirsto tokią sąjungą į kuopas pagal luomiško padėjimo, kurios užsiimtų kiekvieno luomo specijališku apgynimu.

P. Kymantaitė stovi už tai, kad organizacija neskirstytų vientaučių, ir nors atskiros kuopos turi savo reikalus, bet pamatas vienas, skriauda ir lygybė visų širdyse.

P. Leonas (buvęs atstovas) ir gi protestuoja prieš p. Janulaičio sumanymą ir pataria sutverti vieną plačią sąjungą apgynimui vieno bendro vargo ir įneša apsvarstymui sekančią rezoliuciją: — Pirmasis lietuvių moterų susivažiavimas, giliai jausdamas visą moterų tiesų nelygybės neteisingumą, nutaria: kovoti už tiesų lygybę ir tam tikslui jungties su kitų tautų moterims ir pavesti Lietuvos busiantiems atstovams Valstybės dumoje musų reikalus užtarti.

Kun. Tumas, bijodamas užmetimo, kad Lietuvos moterįs prie tiesų lygybės nepriaugo, siulo darbą pradėti iš apačios — lavinties, šviesties — pakelti iki vertės turėti tiesų lygybę.

Kun. Alšauskis taip jau už bendrą sąjungą — bet **apšvietimas** pirmų - pirmiausiai.

Kadangi debatams dar galo nesimatė, o susirinkimas turėjo užleisti salę "Dainai", kuri artistišką vakarą surengė — posėdis liko pertrauktas be jokios rezoliucijos — tąsa debatų seka ant rytojaus — pradžia antro posėdžio 9½ ryto.

Pl.

(Toliaus bus).

IŠ AMERIKOS.

PETTIBONES BYLA.

Boise City, Idaho. Teisėjas Wood, kurio rankose yra byla kalnakasių organizacijos, Pettibone, paskyrė 12 d. lapkričio pradėjimui bylos.

PERSISKYRIMAI.

Washington, D. C. Statistiškas biuras pagarsino žinias iš 20 metų apie persiskyrimus apsivedusių porų. Per visą tą laiką, sulyg surinktų biuro urėdninkų žinių. Amerikoj teismai perskyrė iš viso 1733332 poras, taigi daugiaus nėgu reikia.

ORLAIVININKYSTĖS KONGRESAS.

New York. 28 d. spalio prasidėjo čia terptautiškasis orlaivininkystės kongresas. Kongrese dalyvaus pagarsėję orlaivininkai Amerikos ir Europos.

BANKU PUOLIMAI.

New York. Nusibankrutino čia Kesslerio bankas. Bankrutina bankai ir kituose Amerikos kraštuose. Kaip kur gubernatoriai, norėdami pagelbėti bankams, apšaukė net dviejų sanvaičių šventę. Bankai dabar depozitus išmoka ne pinigais, bet bankų čekiais. Visur stoka pinigų. Bankinis krizis atliepia ir ant pramonės ir vaizbos. Žmones su baime žiuri į ateitį, bijosi, kad neateitų toki laikai, koki buvo Prancuzijoj laike didesės revoliucijos. Viena diena, dėl stokos pinigų, likosi uždarytos įtaisos: Paper & Tablet Co., West Carrottone, Ohio. Skolos kompanijos pereina milijoną doliarių. Dirbo čia 1500 darbininkų. Baltimorej likosi uždarytos įtaisos South Baltimore Steel & Foundry Co. Skolos kompanijos pereina teipgi milijoną doliarių. Dėl stokos pinigų San Francisco likosi uždarytas California Safe Deposit & Trust Co. bankas. Randas, gelbėjimui bankų paskutinėse dienose sudėjo į juos iždo pinigų 50 milijonų doliarių. Dabar bankuose sudėta 215 milijonų rando pinigų.

VARGŠAS PINIGUOČIUS.

Jamestown, N. D. Nuo bado ir nupuolimo pajiegų pasimirė čia turtingas farmerys John Mooney. Jo sunešiotuose drabužiuose rado už 15000 dol. visokių bankų popierų. Mooney turėjo 65 metus. Maistui neišleido daugiau kaip 10 c. kasdieną. Žiema gyveno jis neapkurtame kambaryj.

SUAREŠTAVO KALBĖTOJUS.

Seattle, Wash. Likosi čia suareštuoti 8 socijalistai kalbėtojai ir tulas skaitlius jų draugų dėl laikymo prakalbų ant gatvių, kas čia uždrausta miesto padavadijimu. Terp suareštuotų yra ir viena moteris.

DINAMITO EXPLIOZIJA.

Stevens Point, Wis. Lenko Kitowskio namuose, džiovinant dinamito štangą pečiuj, jis expliodavo ir į šmotus sudraskė 41 metų Kitowskienę, o keturis vaikus teip sunkiai sužeidė, kad jie turės mirti.

MOKINIU STREIKAS.

Pewaukee, Wis. Dėl prašalinimo pagelbininkės mokyklos užveizėtojos, merginos Helen M. Roberts, 50 mokinių apleido mokyklą ir apreiškė, jog nesimokys teip ilgai, kol prašalinta mergina nebus sugražinta į savo vietą.

NAUJAS APIE UKESYSTE SUTARIMAS.

Amerikos ambasadorius Maskolijoj pradėjo tarybas apie pripažinimą buvusiems maskoliškiems ukėsams Amerikos ukėsų tiesų, ko Maskolija iki šiol nepripažino ir bauzdavo tokius, jeigu jie atkakdavo į Maskoliją, kad ir su Amerikos valdžių išduotu pasportu. Sulyg naujos sutarties — Amerikos ukėsyste bus pripažinta visiems Maskolijoj, išėmus vien pabėgusių kareivių, jeigu jie po ginklu buvo.

MUŠIS SU INDIJONAIS.

Indijonų San Juan rezervacijoj, 31 d. spalio buvo kruvinas susirėmimas kareivių su indijonais. Susirėmime 3 kareiviai likosi užmušti, o vienas sunkiai sužeistas.

TURTINGAS DARBININKAS.

Trenton, N. J. Pasimirė čia 83 metų geležies tarpintojas John Branch. Dirbo jis iki paskutinių dienų kaipo darbininkas, nors iš savo išradimų, kuriuos nuo jo nupirko jo darbdavys, jis surinko milžiniškus pinigus: vien už vieną išradimą gavo Branch 100000 dol.

STOKA PINIGU.

Dėl stokos pinigų daug bankų nejstengia išmokėti žmonėms depozitų, bankus atseina uždaryti, kiti bankai depažitus išmoka ne pinigais bet bankų certifikatais. Kad pagelbėti bankams, iždo ministeris prisakė pinigų dirbtuvėms iki naujų metų padirbti 30 milijonų doliarių auksu, kurie bus išdalyti bankams.

VĖTRA.

Dalas, Tex. Pietiniuose Texas so kraštuose, 30 d. spalio, siautė vėtros, kurios sustabdė visus žmonių susinešimus. Galvestone vėtra sugriovė daug namų. Apie užmuštus ir sužeistus dar žinių nėra.

EXPLIOZIJOS.

Canonsburg, Pa. Miestelyj Goendalin, nežinia nuo ko expliodavo 500 svarų dynamito. Expliozijos keturi vyriškiai likosi į šmotelius sudraskyti, o šeši tapo sunkiai sužeisti.

GAISRAI.

Dunkirk, N. Y. Priemiestyj Brocton sudegė Richman Wine Co., krautuvės, kuriose buvo 2 milijonai golionų vyno. Nuostolius gaisro padarytus skaito ant 250000 dol.

Buffalo, N. Y. Sudegė čia miesto policijos biurai, gaisras užgimė nuo padegimo. Nuostolius skaito ant 150000 dol.

Pittsburg, Pa. Priemiestyj Braddok siautė gaisras, kuris pridirbo nuostolių ant 200000 doliarių.

Evansville, Ind. Netoli nuo čia, miestelyj Griffin, siautė gaisras, kuris pridirbo nuostolių ant 150000 dol.

Rockton, Ill. Išdegė, 1 d. lapkričio, visas vidurys šito miesto, išdegė daugybė krautuvių.

Wingston, N. Y. Sudegė čia garlaivys "John H. Cardes" ir penki anglių prikrauti geležinkelio vagonai. Nuostolius gaisro padarytus skaito ant 200000 dol.

NELAIMĖS ANG GELEŽINKELIU.

Topeka, Kans. Netoli Harrington, Kas. iššoko iš rėlių pasažierinis trukis. Prie to 8 pasažieriai likosi sunkiai apkulti.

Morganville, Ala. Netoli nuo čia, 3 d. lapkričio, greitasis Green Crescent geležinkelio trukis susimušė su tavoriniu. Prie to 2 ypatos likosi užmuštos, šeši geležinkelio tarnai sunkiai sužeisti; sužeista ir 20 pasažierių. Pačto ir expreso vagonai sudegė drauge su juose buvusiais siuntiniais.

Cumberland, Md. Netoli nuo čia, ant Baltimore & Ohio geležinkelio susimušė du trukiai. Prie to 3 ypatos likosi užmuštos, o kelios sunkiai sužeistos.

IŠ DARBO LAUKO.

¶ Huntington, Pa. Streikuoja čia tarnaujanti ant geležinkelių. Jiems pritardami, sustreikavo teipgi angliakasiai aplinkinių kasyklų.

¶ Lehigh, Ind. Ter. Čianykščiose anglių kasyklose dirba gerai, dirba kiekvieną dieną. Angliakasiai į dvi sanvaiti uždirba $35—45. Darbą gauna greitai ir iš kitur pribuvę.

¶ Yonkers, N. Y. Streikuoja čia dar vis tarnaujanti ant gatvinių karų. Kompanija iš visų kraštų gabena streiklaužius, kuriuos visokiais budais turi ginti policija.

¶ Nashville, Ten. Streikavę telegrafistai "Postal Co." sugrįžo prie darbo ir užėmė savo senasias vietas.

¶ Vallejo, Cal. Nituotojai dirbanti prie transportinio laivo "Sheridan" pakėlė streiką, kadangi jiems ne nori mokėtei po tiek, kaip suderėta.

¶ Evanston, Ill. Vežėjai grocerijų ir mėsininkų pakėlė streiką. Jie reikalauja didesnių algų.

¶ Butte, Mont. Amalgamated Copper Co. ir visos kitos vario kasyklų kompanijos sumažino darbininkų algas nuo 4 dol. ant $3.50. Darbininkai ant to sutiko, nenorėdami, kad darbai butų sustabdyti.

¶ Peoria. Ill. Streikas darbininkų degtinės dirbtuvėse pasibaigė. Darbdaviai sutiko išpildyti darbininkų reikalavimus, išėmus pripažinimą unijos.

¶ Omaha, Nebr. Unio Pacific geležinkelis, dėl stokos inigų, prašalino nuo darbo 8000 darbininkų.

¶ East St. Louis, Ill. Čianykščios "American Steel Foundry Co." dirbtuvės likosi uždarytos dėl stokos reikalavimų. Minėtose dirbtuvėse dirbo 1000 darbininkų.

¶ Dunkirk, N. Y. Telegrafistams, klerkams ir stacijos agentams Dunkirk, Allegeny Valley & Pittsburg geležinkelio pakėlė algas nuo 5—15 dol. mėnesyj.

¶ Watertown, N. Y. New York Brake Co. pagarsino, jog visiems darbinnkams numažina algas ant 10%. Įtaisose minėtos kompanijos dirba 3000 darbininkų.

¶ Zallesville, Pa. Pittsburg-Buffalo Coal Co. pirko šitose aplinkinėse 14000 akrų žemės su anglims ir atidarys čia anglių kasyklas.

¶ Houghton, Mich. Įtaisose Calumet ir Hecla vario išdirbystes numažino ant 12% darbininkams algas Dirba čia 3000 darbininkų. Mažesnes algas pradės mokėti nuo 1 d. gruodžio mėnesio.

¶ Norfolk, Va. Telegrafistams Western Union ir Postal Co. nusibodo streikuoti. Vieni iš jų gavo vietas ant geležinkelių, kiti, nieko nepelnę, grįžta į savo senasias vietas.

IŠ VISUR.

|| Paskutiniuose trečiosios dumos atstovų rinkimuose išrinko daugiau demokratų, bet tas jau dalykų stovio negali perkeisti: trečioji duma bus visgi randui prilanki, reakcijonieriai ją kontroliuos, ir žinoma, jų darbus pajus visi Maskolijos žmonės. Dabar galima laukti, kad valdžia drąsiau pradės naikinti, dagi su neva žmonių atstovų pritarimu, visas tas laisves, kokias davė žmonėms, bijodama jų visuotino sukilimo. Gali dabar užstoti Maskolijoj tokia reakcija, kaip viešpataujant nedoram fanatikui Aleksandrui III.

|| Popiežius pradėjo persekioti laisvesnių pažiurų kunigus, jeigu jie išdrysta kritikuoti jo encikliką ir padavadijimus. Jezuitas Teprel, už kritikavimą popiežiaus paskutinės enciklikos, likosi iškeiktas. Pradėjo persekioti ir laisvesnių pažiurų itališkus, vokiškus ir prancuziškus kunigus. Vyskupus Lasroix iš Tarantaise, Prancuzijoj, likosi suspenduotas tik užtai, kad jis rodijo savo dijecezijos kunigams pasiduoti naujai Prancuzijoj išleistoms tiesoms.

|| Į Taškentą atėjo žinia, jog nuo žemės drebėjimų nugriuvęs kalnas su visu užbėrė miestą Karatagh, vidurinėj Azijoj. Iš jo gyventojų išsigelbėjo tik gubernatorius ir jo pati. Išnaikintas miestas sulyg vienų žinių, turėjo 15000 gyventojų, sulyg gi kitų tik 2500. Karatagh yra 100 mylių nuo Samarkando. Kadangi į tas aplinkines sunku prisigriebti, tai dar nėra pilnų žinių apie tą pasiekusią miestą Karatagh nelaimę. Žinios vienok apie visišką miesto išnaikinimą atėjo ir į Peterburgą.

|| Angliškose Indijose, apskričiuose Delhi, Agra ir Oudh buvo šįmet teip menkas laukų vaisių uždėrėjimas, kad čia reikia laukti bado metų. Ištikro Indijų ir Maskolijos niekada ne aplenkia badas. Anglijonai, ištraukdami iš krašto viską, kas tik galima, lobsta, bet užtai čiabuviai badą kenčia. Nejstabu todėl, jeigu čiabuviai neužganėdinti iš Anglijos valdžios ir nori pasiliuosuoti.

|| Katalikiškiejie misijonieriai ant salos Madagaskar, atkeršydami Prancuzijos valdžiai už išduotas tiesas prieš dvasiškiją, paleido terp čiabuvių paskalą, buk masonai, iš kokių susideda prancuziškiejie urėdninkai, savo apeigoms skerdžia čiabuvių vaikus. Paskalai tie teip suerzino čiabuvius, kad prancuzai laukia jų sukilimo.

|| Prancuziškas moklinčius, Paryžiaus chemikas Charette Prancuzijos mokslų akademijos susirinkime parodė gana didelius šmotus jo paties laboratorijoj padirbtų deimantų ir tai labai gražių. Teisybė, ir pirma, teipgi prancuziškas mokslinčius, Moissan, bandė dirbti deimantus, bet jie buvo mažі; Charette gi užtikrina, kad jis gali padirbti ir šmotus obuolio didumo. Reikia todėl laukti dabar nupuolimo deimantų kainų.

|| Vladivostoko porte, jurininkai maskoliškojo torpedinio laivo "Skoryj" susibuntavojo ir pradėjo iš kanuolių leisti šuvius į miestą, bet šuviai iš tvirtynės ir kitų keturių torpedinių laivų greitai nutildė maištininkų kanuolės ir "Skoryj" teip dručiai tapo pagadytas, kad reikėjo jį užvaryti ant sudumos. Mušyje diktai žmonių tapo užmuštų. Susibuntavoję jurininkai suimti.

|| Sulyg rando garsinamų žinių, užstojus šaltesniam orui, cholera Maskolijoj eina silpnyn. Pereitą sanvaitę buvo 1099 nauji apsirgimai, o pusė jų atsitiko Kijevo ir Valyniaus gubernijose. Mirčių nuo choleros buvo 569.

|| Laidojant kuną užmušto jenerolo Maximowskio, ant gatvės suareštavo du vyriškiu su revolveriais rankose. Manoma, kad jie norėjo užmušti jenerolą Hazenkampfą, kuris buvo prezidentu kariškojo teismo, nusiuntusio merginą Rogozinnikavą ant kartuvių.

|| Vengrijoj, kaime Czarnova, laike katalikiškos bažnyčios pašventinimo, terp dviejų parapijonų partijų užgimė muštynės. Reikėjo šaukti žandarus besimušančius perskirti. Muštynėse, Dievui ant garbės, užmušta 11 ypatų, o su viršum 20 tapo sužeistų.

|| Laike paskutinių žemės drebėjimų pietinėj Italijoj, suviršum 30 kaimų ir miestų likosi išgriautų. Nors tikro užmuštų skaitliaus dar nežino, bet visgi skaitlius tas pereina 800. Mano, kad daug ne gyvų yra dar po triobų griuvėsiais. Užgimę paskui tvanai nelaimę dar padidino.

|| Dėl paskutinių žemės drebėjimų ir tvanų pietinėj Italijoj, popiežius prisakė ir naktimis laikyti bažnyčias atidarytas, kad netekę pastogės turėtų kur prisiglausti. Ištikro bažnyčios turėtų but prieglaudos ir pasimokinimo vietoms; teip išdalies ir yra mahometoniškuose kraštuose.

|| Prezidentas angliškos garlaivių "Allan" linijos, milijonierius James Allan, yra socijalistų kandidatu ant aldermono mieste Glasgow, Scotijoj. Jis apreiškė, jog viešai naudai atiduos visus savo turtus, jeigu miestas įves socijalistišką tvarką, bet vienam lošti socijalisto rolę esą beprotyste.

|| Šiaurinėj Afrikoj, mieste Tunise, terp darbininkų vienos dirbtuvės apsireiškė azijatiškas maras: maru apsirgo septyni darbininkai, o trįs iš jų pasimirė. Dirbtuves valdžios išdegino ir 60 darbininkų atskyrė nuo kitų miesto gyventojų, kad jie neišplatytų ligos. Tunis priguli Prancuzijai.

|| Anglijoj laukia visuotino tarnaujančių ant geležinkelių streiko. Kadangi Anglijos turtingumas remiasi ant pramonės ir vaizbos, tai susinešimai čia lošia svarbesnę rolę negu kur kitur. Todėl manoma, kad streikai, jeigu ir užgims, negalės tęstis ilgai, geležinkelių kompanijos turės prieš darbininkus nusilenkti.

|| Atsirado jau prapuolusi dukterė Estijos gubernatoriaus, Barbora Lapotkin. Ji pati sugrįžo namon. Tėvas jos atkako Londonan ir visa šeimyna išvažiavo atgal į Maskoliją. Šiuom tarpu visa istorija jos prapuolimo dar neišsiaiškino.

|| Mieste Viatkoj, rytinėj Maskolijoj, studentas vietinės augštesnės mokyklos metė bombą į važiuojantį iš cerkvės gubernatorių, kunigaikštį Gorčakovą, bet ne pataikė. Paskui minėtas studentas bandė dar šauti į kunigaikštį, bet tapo vieno kareivio peršautas.

|| 29 d. spalio Odesoj vėl buvo žydų skerdynės. Juodašimčiai čia šaudė ant gatvių į žydus. Džiaugiasi mat jie, kad renkant trečiosios dumos atstovus, persvaru jiems pateko.

|| Vladivostoke susibuntavojo kareivlai sappeurų batalijono ir bandė paimti kazarmes, bet jose buvę kareiviai, revolverinių kanuolių šuviais užpuolimą atmušė. Užmušė 12 sappeurų.

|| Washingtono universiteto profesoriui Hau, kuris, už užmušimą savo vuošvės Badeno (Vokietijoj) teismo likosi pasmerktas pakorimu, apkeitė tą bausmę kalėjimu per visą jo gyvenimą.

|| Finlandijos parlamentas išleido naujas tiesas, kurios uždraudžia Finlandijoj dirbti ir įgabenti iš kitur visokius svaiginančius gėrimus. Nežinia tik, ar tas tiesas užtvirtys Maskolijos caras.

|| Odesoj likosi dviem sanvaitem uždarytas liberališkas laikraštis "Odeskija Novosti" už patalpinimą paveikslų progresyviškųjų partijų dumos atstovų kandidatų.

|| Pagarsėjęs Vokietijoj kanuolių dirbėjas Krupp apskundė Amerikos kariškа valdžią už pasinaudojimą iš jo išradimo savo kanuolių dirbtuvėse.

|| Finlandijos seimas užgyrė išmokėti maskoliškam iždui 8 milijonus rublių už paliuosavimą finlandiečių nuo tarnavimo maskoliškoj kariumenėj.

|| Petrapilėj prasiplatino žinia, buk paslapti šnipai vėl susekė sukalbį ant caro gyvesties; buk prie sukalbio prigulėjo ir augštas užimanti vietas urėdninkai.

|| Užmušėja jenerolo Maximovskio, mergina Rogozinnikova, likosi Peterburgo kariškojo teismo pasmerkta pakarti. Odesoj pakorė 6 ypatas kariškojo teismo pasmerktas.

|| Netoli Maniles, ant Filipinų salų bėgant trukiui, sulužo tiltas ir trukis su 60 darbininkų nupuolė į upę. Prigėrė 3 amerikonai ir 20 filipiniečių.

|| Biscayos jurių kojoj paskendo angliškas garlaivys "Merviian". Prigėrė prie to laivo kapitonas ir šeši jurininkai.

|| Gyvenanti Persijoj turkomanai užpuolė ant miesto Astrabad; miestą išplėšė ir daug jo gyventojų išskerdė.

|| Netoli Peterburgo išdegė kaimas Smolenskoje. Ugnyje pražuvo 10 ypatų, o 20 tapo sunkiai apdegintų.

LIETUVIAI AMERIKOJ.

IŠ CHICAGOS, ILL.

20 d. spalio, šiaurinėj miesto dalyje, Valigoros salėje, kampas North ir Holt ave. atsibuvo viešas susirinkimas. Atidarė jį P. M. Kaitis, paaiškindamas mierį. Perstatė K. Rutkų, kuris kalbėjo apie 2 val. Aiškino revoliuciją Rusijoj, kur darbininkai galvas guldo už lygias visų tiesas, teipgi ir kitų kraštų revoliucijas, buvusias ir dabar kjlančias; aiškino socijalizmo idėjas, sulygino jas su krikščionišku mokslu, nes ir jis skelbia meilę, lygybę ir brolystę. Toliaus aiškino, kad darbininkų išganymas yra vien socijalizme, nes nė joki tautiški Susivienyjimai ne gali darbininkų išgelbėti iš kapitalo vergijos. Tegul, girdi, kiekvienas darbininkas priguli prie draugyščių, arba prie tautiškų Susivienyjimų, jeigu išsigali, bet socijalistų partiją teipgi turį remtį. Toliau aiškino reikalingumą selpti revoliuciją. Susirinkusiejie sudėjo 6 dol. 10 centų revoliucijai. Žmonių ne perdaug buvo, bet visi gražiai užsilaikė. Susirinkimas buvo parengtos su tikslu sutverti L. S. S. kuopą, kuri ir likosi sutverta; nors kun. Milukas ir kalbėjo, kad ne reikia socijalistams lietuviams organizuotis, žmonės tik juokiasi iš kun. Miluko kalbos.

Antiklierikalas.

IŠ HARTFORD, CON.

Lietuvių yra čia apie 300. Jie tamsus ir mėgsta girtuokliauti, ėl ko atsitinka terp jų visoki negražus darbai.

Kelios sanvaitės atgal pas vieną lietuvį buvo krikštynos, o toki pokiliai ne apsieina be gėrimų. Šeimyninkas, sukvietęs apie 30 svečių, pradėjo juos vaišyti teip, kad galvos apsvaigo, o nuo apsvaigusių nieko gero laukti negalima. Ir čia, žinoma, teipgi nieko gero ne išėjo, tik vienas iš svečių likosi nusiųstas išsipagirioti ir ilsėtis pas Abrahomą. Įnagiu nusiuntimui teip toli buvo alaus butelis ir peilis. Vienas užmušėjas pats pasidavė policijai, kito dar nesugavo. Pasidavęs visą kaltę verčia ant prapuolusio Lugauskio. Rodosi, vienok, kad ir pasidavęs ne išsisuks nuo sunkios bausmės. Vėlionis paliko pačią, su kuria neseniai apsivedė.

Pasirupinus trjms vaikinams, miesto viešam knygynui likosi partrauktos ir lietuviškos knygos gero turinio. Todėl šio miesto lietuviai gali naudotiesi iš progos ir skaityti geras knygas. Iš to bus daug didesnė nauda negu sedėti saliunuose, ten leisti pinigus ir sveikatą žudyti. Laikas jau griebties ko geresnio negu girtuokliavimai!

K. Lesevičius.

IŠ FRANKLIN FURNACE, N. J.

Čia yra trįs geležies kasyklos ir malunai geležies malimui. Darbininkai uždirba nuo $1.75—$3.00. Dirba čia ir lietuviai. Terp jų, teisybė, vaidų nėra, bet susipratusių beveik irgi nėra. Nėra čia nė jokios lietuviškos draugovės, nė kuopelės; lietuviai gyvena be jokio susirišimo. Skaitymu laikraščių ir knygų neužsiima, laiką praleidžia prie kazyrų ir prie raugalo ir degtinės; karčiamose dingsta ir sunkiai uždirbti pinigai. Prie gėrymų ir kazyrų praleidžia atliekamą nuo darbo laiką. Apie aukas kokiems nors tautiškiems reikalams nėra ką nė kalbėti bent tuom tarpu; tikimės vienok, kad su laiku ir musų miesto lietuviai susipras.

J. P.

IŠ MELROSE PARK, ILL.

27 d. spalio, 43 kuopa L. S. S. A. parengė prakalbas, kurios atsibuvo 2 val. po pietų svetainėj ant kertės 23 ave. ir Lake str. Susirinkimą atidarė J. Butnoras. Pirmiausiai kalbėjo K. Rutkus apie dabartinę revoliuciją Lietuvoj, aiškino jos mierius ir stovį. Aiškino dar apie išsivystymą gyvunų (bet tas ne turi nė jokio susirišimo su revoliucija. Maišant kalboj žirnius su kopustais, nieko negalima išaiškinti. Ar tik čia nebus korespondento klaida? Red.).

Pabaigus drg. Rutkui, dr-gė Čižauckiutė dekliamavo eiles, ji gerai savo užduotį atliko. Jai pabaigus, Rutkus antru kartu kalbėjo. Aiškino jis biaurų pasielgimą kapitalistų Amerikoj, kaip jie verčia prie darbo dirbtuvėse jaunus darbininkų vaikinus, kuriems priderėtų mokykla lankyti. Pabaigęs, Rutkus užmanė susirinkusiems sudėti, kiek kas išgali, palaikymui revoliucijos Lietuvoj. Tuli draugai, išgirdę užmanymą, prasišalino, besiteisindami, kad jie atėjo prakalbų klausyti, o ne pinigus dėti, bet kiti tų prieštaravimų nepaisė. Dementis perėjo per susirinkusius svetainėj ir surinko 5 dol., kuriuos padaliname pusiau: literaturos fondui ir revoliucijai. Pinigai pasiųsti "Kovos" redakcijon.

Męs, Melrose Parko lietuviai tikimės, kad priderančiai atlikome savo pareigas kaipo lietuviai ir darbininkai; toliaus, turime viltį nuveikti dar daugiau.

Publika laike prakalbų užsilaikė ramiai, išėmus kelių nenuoramų, bet paprašius Rutkui, susirinkimo prezidentui ir tuos nenuoramas pasisekė numalšyti. Paskui viskas atsibuvo jau kuo geriausioj tvarkoj.

Tenbuvęs.

IŠ MINERSVILLE, PA.

20 d. spalio, 15 kuopa L. S. S. A. parengė čia prakalbas Opera House; buvo teipgi dainos ir dekliamacijos. Susirinkimą atidarė Kovaliauckas. Dainoriai iš Minersville: Veronika Lietuvninkaitė, Anelė Rusiniutė ir Katarina Lietuvninkaitė, su pritarimu piano, padainavo dainą "Darbininkas".

Dr-gas Antonov kalbėio apie vargingą darbininkų padėjimą; išrodė visas kapitalistų gudrybes, kurie, nieko nedirbdami, valdo milijonus ir darbininkų rankomis uždirbtus pinigus mėto Paryžiuj, Berlyne, Londone, ar Ryme. Darbininkai gi, sukraunanti savo prakaitu milijonus, neturi nė žmoniškam pragyvenimui, vaikščioja apdriskę, išalkę.

Paskui tos pačios dainorės padainavo "Jaunųjų darbininkų dainą". Jule Mikalaičiutė dekliamavo eiles: "Kas auksą žemėj randa".

Toliau vėl drg. Antonov aiškino, kas yra tie socijalistai, ar jie toki biaurus, kaip perstato jų neužkenčiantį kapitalistų tarnai ir neišmananti; ypač kunigai apšaukė juos bažnyčios priešais, skelbia, buk jie griauja tikėjimą ir bažnyčią. Antonov aiškino, jog socijalistai yra tie pats darbininkai tiktai labiau susipratę, todėl galinti jau suprasti skriaudas ir neteisybę. Socijalistai negriauja nė bažnyčių, nė tikėjimo, jie griauja vien kapitalistišką tvarką, po kurios našta darbininkai vos kvėpuoti gali, griauja jie Maskolijoj caro valdžią ir jos vietoj stengiasi įvesti pačių žmonių, pačių darbininkų valdžią, kuri mokės geriau aprupinti žmonių reikalus. Todėl darbininkų pareiga prigulėti prie L. S. S. A.

Paskui tos pačios dainorės padainavo dainą "Caras". Julė Mikalaičiutė dekliamavo eiles: "Nelaisvės sunkiai nukankintas".

Po dekliamacijai, drg. Antonov trečią kartą kalbėjo apie moterų padėjimą, kurių padėjimas dar blogesnis negu vyrų. Todėl moterys ir merginos butinai turi žengti pirmyn, drauge su vyrais ir jos turi prigulėti prie sanjungos; merginos turėtų šalintiesi nuo vyrų priešingų socijalistams. Kalba jo ypač didelį įspudį padarė ant moterų. Prie sanjungos prisirašė dvi merginos, 7 moterys ir 6 vyrai; dabar prie 15 L. S. S. kuopos priguli 70 sanarių.

Pabaigoj susirinkimo dainorės dar padainavo "Sudiev tu brangi tėvynė", kadangi publika prašė dar padainuoti. Reikalaujant publikai dar daugiau, likosi padainuota dar ir penkta daina.

Prakalbose 29 d. rugsėjo surinkta $43.07, o 20 d. spalio $48.14, tai išviso pasidaro $91.21. Vardai aukavusių bus pagarsinti "Kovoj".

J. M. Jasulevičius.

PIRMA "AUŠROS" DRAUGYSTĖS PRELEKCIJA.

27 d. spalio, University of Chicago Settlement svetainėje, 4630 Gross ave., atsibuvo pirma "Aušros" draugystės prelekcija. Skaitė Dr. A. K. Rutkauskas apie "Fiziologiją". Žmonių buvo vidutiniškai, bet galėjo buti daug daugiau. Mat musų žmonės papratę eiti vien ant balių, prakalbų, kur gali gerai pasilinksminti: išmaukti tiek ysopo vandens, kiek tik širdelė pakelia, o paskui, gerai pasilinksminus, traukti namo stulpais besiramstant. Prelekcijose nėra to švęsto vandenėlio, nėra pasilinksminimo. Tenai žmogų verčia mąstyti, protauti, dirbti smegenims, tenai paduoda žmogui mokslą.

Prelekcija, abelnai, buvo gana interesinga, ir jeigu žmogus nesuprato gerai iš skaitymo, tai suprato paskui iš parodytų paveikslų arba iš klausymų, kuriuos Dr. A. K. R. išaiškino teip gerai ir nuodugniai, jog ištiesų kiekvienas ir nemokyčiausias galėjo lengvai suprasti. Dr. A. K. R. išaiškino tokius klausymus, už kurių išaiškinimą kaip kuriam daktarui, gal, but reikėję užmokėti kelis doliarius.

Skirtumą tarpe prelekcijų ir prakalbų gali kiekvienas matyti, o vienok yra daugelis tokių, kurie, suprasdami vertę prelekcijų, eina verčiau ant prakalbų, bet paskui gailisi, kad nebuvo ant prelekcijos. Tokis besigailėjimas yra nuduotas, nes kam gailėtis to, ką pats iš savo noro papildei, tikrai žinodamas, kad tas blogą atgabęs?

Antra "Aušros" draugystės prelekcija atsibus 10 d. lapkričio, toje pat svetainėje, t. y. University of Chicago Settlement, 4630 Gross ave., arti Ashland ave. Skaitys ją teipgi Dr. A. K. Rutkauskas apie "Fiziologiją". Šitoji prelekcija bus kaipi tolesnė tąsa pirmutiniosios. Vienok tą prelekciją galės ir tie suprasti, kurie nebuvo ant pirmosios prelekcijos. Įženga tiktai 10c. ypatai. Prelekcija prasidės 3:30 val. po pietų. Draugės ir draugai, nepraleiskite šitą prelekciją!

J. Ilgaudas
Pil. R. K. rašt.

MIKAS PETRAUSKAS.

Buvo jau minėta, jog atkako Chicagon musų tautietis giedorius, muzikas ir komponistas, Mikas Petrauckas, kurio pirmutinis koncertas bus 17 d. lapkričio, vakare, Music hallej, trioboj Studebacker teatro, ant Michigan ave. Musų pareiga laikome supažindinti šiek tiek skaitytojus su ypata musų giedoriaus.

Mikas Petrauckas gimęs Švenčionių pav., Vilniaus gubernijoj. Baigė mokslą Peterburgo konservatorijoj. Dėl gražaus balso ir gabumo, jam buvo suteikiama po 300 rubl. stipendija ciecoriškos teatrališkos draugystės. Budamas 2 kurse konservatorijos jis atgiedodavo solistų roles tuluose teatruose; pelnas iš to palengvindavo besilavinimą. Jau esant jam studentu, pradėjo jį persekioti valdžia už kompozisiją "Revoliucijos liepsna".

Konservatorijos teatre jis dainavo operose: "Aida", "Pikinė dama", "Gyvastis už carą", "Rusalka". Giedojo tose jau ir kitose operose ciecoriškame mariniškame teatre. Giedojo ir tulose privatiškose operų trupose, nes kaipo valdžių persekiojamas ant vienos vietos ne galėjo ilgai užsilaikyti.

Paskutiniuose metuose Petrapilės Lietuviška Draugovė pirmą kartą pastatė ant scenos jo operetę "Kaminakretys ir Malunininkas", pažįstamą jau ir Waterburio lietuviams.

Prieš garsų Lietuvių seimą Petrauckas pribuvo Vilniun. Ten po kelis kartus buvo ant scenos pastatytos jo kompozicijos: "Kaminakretys ir Malunininkas", "Adomas ir Jieva", vietiniame miesto teatre. Laike seimo buvo dainuotos jo kompozicijos. Tie delnų plojimai, kok girdėjosi seimo dienoje, prigul Mikui Petrauckui.

Paskui, dėl persekiojimo valdžios, kadangi caro žandarai tykojo jį suimti, jis prasišalino su visu iš Maskolijos, apleido Lietuvą ir atkako į Šveicariją. Genevos miesto teatre giedojo operoj "Pikinė Dama" rolę Girmano. Davė teipgi kelis koncertus. Dainavo daugiausiai prancuziškai. Šį pavasarį buvo užkviestas solistu prie simfoniškos orchestro Paryžiaus Didejį operoj.

Iš Paryžiaus atkako stačiai Amerikon. Kur Amerikoj davinėjo koncertus, tas buvo jau laikraščiuose garsinta. Nors tie koncertai iš muzikališkos pusės turėjo didelį pasisekimą, bet dėl menko išsilavinimo muzikoj musų žmonių, materijališko pasisekimo neturėjo. Kad musų publika menkai muziką supranta, galima manyti ir iš aprašymų pačių koncertų, iš kurių suprantantis muziką nieko nenumanys, kaip tikrai buvo giedota: vieni kelė giedorių į padanges, kiti peikė ne už muziką, kitų kaltes krovė ant Petraucko sprando, kimšo dalykus nieko bendro su muzika neturinčius, o apie mužikališką koncertų vertę nieko minėjo, lyg kad su muzika nesirišanti dalykai galėtų uždengti visišką jos nesupratimą. Bet tas nesupratimas, kaip yla iš maišo, tuojaus išlindo lygiai gyrimuose, kaip ir peikimuose.

M. Petrauckas yra komponistas, savo kompozicijoms jis ima veik vien lietuviškus motyvus. Iš lietuviškų kompozicijų paminėsime svarbesnes: 1) Budamas dar Petrapilės konservatorijos studentu, 1902 m., jis sukomponavo operetę "Adomas ir Jieva". Žodžiai Kaminskio, versti iš lenkiško. 2) Kaminakretys ir Malunininkas, parašyta 1903 m.; 3) melodrama "Birutė" parašyta 1907 m. dvare Pušyne, Kauno gub. Žodžiai Žemkalnio. Čia paties Petraucko pridėta daug tautiškų dainų ir šokių. Tas pats yra ir kitose Petraucko teatrališkose kompozicijose. 4) Opera "Birutė" parašyta 1907 m. Šveicarijoj. Žo

džiai Jasukaičio. Čia teipgi pridėta daug tautiškų dainų ir šokių. Veikalai: 5) "Užburtas kunigaikštis" ir 6) Lietuviškos vestuvės dar ne su visu užbaigti. Lietuviškos dainos su jo paties žodžiais: 7) Ačiu Dievui. 8) Jurės Bangos. 9) Kaityk šviesi saulutė. 10) Girių paukšteliai. 11) Pasakyk Lietuva mylimoji. 12) Liuosybės daina (ji M. P. atsiųsta muzikališkam S. L. A. konkursui). Originališkų kvartetų maišytiems balsams ir teip įvairių kompozicijų jo yra apie 40. Su maskolišku tekstu, jo komponuota "Revoliucijos liepsna" ir kelios smulkesnės. Su lenkišku tekstu, apart kelių smulkių, mažai yra.

Daugelis jo kompoziciją žuvo maskoliškų žandarų naguose, kadangi mat gyvenimuose, jam besislapstant, darydavo kratas, ir ką tik rasdavo, konfiskuodavo.

Didesnius savo darbus Petrauckas norėtų parduoti; jeigu susitvertų atsakanti draugovė jo veikalus išleisti, tokiai draugovei jis pritartų, ir duotų dalį kompozicijų imdamas užmokesnį iš pelno.

J. V.

PRIE SLENKSČIO.

Parašė Ivan Turgenev.

Matom priešais milžinišką triobą. Siauros durys pryšakinėj sienoj sivisu atidarytos. Už durių — liudna tamsuma.

Prie augšto slenksčio stovi mergina. Šalčiu pučia ant jos ta nepermatoma tamsa, o drauge su liudnu putimu, iš tų nasrų eina kurtus, palengvas balsas.

— Tu, kuri nori peržengti tą slenkstį, ar žinai, kas čia tavę laukia?

— Žinau — atsakė mergina.

— Šaltis, badas, neužkanta, išjuokimas, panieka, skriaudos, verguvė, kančios, ant galo mirtis!

— Žinau.

— Visiškas atsitolinimas nuo svieto, vienatvė!

— Žinau.... Aš pasirengusi. Noriu kęsti visus skaudėjimus, visus smugius!

— Ar ne vien priešų, bet ir artimų. draugų suteikiamus?

— Taip.... ir jų suteikiamus.

— Gerai. Ar gali pasiaukauti?

— Teip.

— Ar gali pasiaukauti — be garbės, be vardo? Prapulsi ir nieks.... nieks net nežinos keno atmintį reiks pagarbinti.

— Nereikalauju padėkos, nė sanjausmo. Ne geidžiu garbės.

— Ar gali papildyti net.... prasižengimą?

Mergina žemai palenkė galvą.

— Ir prasižengti esmi pasirengusi....

Balsas nutilo, bet po valandai vėl pradėjo klausinėti.

— Ar žinai, kad gali abejoti apie tai, į ka tiki dabar, gali suprasti, jog klydai ir bereikalo prażudei jauną gyvenimą?

—Žinau ir tai. Ir visgi noriu įeiti.

— Įeik.

Mergina įėjo per slenkstį — ir tuojaus už jos užsitrenkė sunki uždanga.

— Kvaila! — sugriovė kas užpakalyj.

— Šventa! — atsiliepė balsas ištolo.

NAUJI RAŠTAI.

Oras, Vanduo, Šviesa ir Šiluma. Lekcijos profesoriaus Blochmano. Sutaisė Šernas. Chicago, Ill. 1907 m. 138 pusl.

Šitas veikalas tilpo pirma "Lietuvoje", dabar skyrium knygoj atmuštas. Telpa čia pamatai chemijos. Knyga naudinga ir pamokinanti. Paaiškinimams telpa daug paveikslų.

Kaip žmonės su ponais kovojo? Sodiečių sukilimai Išpanijoj 15 amž. ir sukilimai Anglijoj 16 amž. Chicagoj, Ill. 1907 m. 34 pusl.

Telpa čia aprašymai sunkių, kruvinų kovų kaimiečių Išpanijoj ir Anglijoj su ponais, valdžia ir dvasiškija, kuri lygiai katalikiškuose, kaip ir protestoniškuose kraštuose biaurriausiai spaudė žmonis. Ir Lietuvoj kliošto-rių dvaruose baudžiava buvo daug sunkesnė, negu dvaruose ir niekiausių dvarponių.

A. Niemojewski.

Revoliucijos žmonės.

(Tąsa).

Tulas našlys, neturėdamas kur savo vaikus palikti, meldė valdininkų kokio-nors patarimo. "Kaip gi eiti į karę? Kur tuos našlaitėlius padėsiu?" — "Kur? Pakark juos!" Žmogus, išblyškęs, kaip audeklas, sugrįžo. Nuvedė vaikus ant motinos kapo ir — pakorė. "Dabar aš žmogžudys — imkite mane!" Moters bėgo paskui naujokų į miestelius. Guldavo ant geležkelio rėlių, kad neleisti trukiui išvažiuoti. Prikabindavo lokomotyvas iš kito galo ir trukis netikėtai nuvažiuodavo. Nežmoniškas kaukimas išlydėdavo tą išvažiavimą, moters pašokdavo nuo žemės ir ištiestomis rankomis bėgdavo paskui.... Ji matė tą savo akimis Kutne ir Vloclavke. Paskui ateidavo žinios apie baisias skerdynes ties Jalu, ties Kinčau — ir dar baisesnės apie vilko duobes, apie fugasus, apie laukus užmuštų ir sužeistų nuklotus, apie dejavimų jures, kįlančius iš kritusių tukstančių krutinių.... Visi važiavo į tuos Tolimus Rytus ir vieno tiktai nežinojo — ko jie ten važiuoja! Visi buvo mirties pavojuje ir dar blogesniame už mirtį kariškos vergijos pavojuje ir niekas negalėjo atsakyti ant klausimo — kas iš to ką pelnys! Iš visų nuskaudimų, kokie patiko lenkus iš valdžios, tas, turbut, didžiausias, baisiausias, labiausia nežmogiškas, labiausia niekšiškas. Žuti tokiomis gaujomis ir nežinoti už ką!.... Eik iš ramaus kaimo, neklausk kam ir kodėl, vilkis rudine, imk šautuvą ir važiuok!.... Supratimas klysta žuvusiųjų skaitlinėse. Tai jau ne karė, bet kruvinas pasiutimas, milžiniška skerdynė, piovynė. Protas sukvailsta ir širdis apmiršta. Tuotarpu viršuje tos tamsios liaudies, taip baisiai nuskaustos, mokslo ir puikybės sluogsniai veda akademiškus ginčus apie geriausią visumeniškai-tautiško sutvarkymo formą. Politiškoji metafizika užgulė protus kaip hypnoza. Inteligentija stato iš kortų namus, ginčijas už kiekvieną utopijos svajonę, o aplinkui jos gyvas gyvenimas trykšta krauju, barška plienu, patrankų choru kalba ir dejuoja gyvų užkastais iš greitumo kapais.

Varnas klausės. Jau visiškai tamsu buvo. Vėjas puzdamas pripildydavo sodą lyg kad atbalsiais tolimų atsitikimų. Varnas jautė, kad verksmas griebia jį už gerklės. Nieko nekalbėjo, tik klausės ir klausės. O Mervartaitė tyliu balsu kalbėjo apie tą karę, apie naujokų ėmimą, apie stebėtiną visumenės nerangumą, kuri lyg kad nieko nejaustų, nieku nesirupintų, nurimusi, savotiškumui svetima. Jau per Rusiją eina pirmiejie revoliucijos kviesliai. Jau Sazonovo bomba sudraskė Plevę. Jau darbininkų krauju apsiliejo Grżybowskio pliacius Varšavoje. O visumenė tyli ir nieko, nieko.... Tik prabilsta kartais: žmonių apšvietimas! Reikia kovoti su žmonių tamsumu!.... Taip, žmonės guli ant milžiniško mušio lauko, kraujas siurbias iš žaiždų, o jie nor juos tuo laiku skaityti mokyti.... Badas trauko vaikučių vidurius nekuriantose grįčiose, o jie nor sušildyti ir papenėti juos Raclavicomis, Grochovu, Stočku.... Kareiviui, kuris durtuvu nešinas už mėnesio eis mušin su japonais apsėdusiais Liaotuno Pussalį, varu kemša galvon Batori'jus, Jegailas, Drąsuosius.... Į vieną ausį kariškoji orkestra griežia: "Boże caria chrani", o į kitą tautietis šnabžda: "Marsz, marsz, Dąbrowski, z ziemi vloskiej do polskiej".... O tas kareivis, dvibalsės pasakos apie geležinį vilką apsvaigintas, su mirtim plakančioje širdyje, veržiasi per dygiuotų vielų tankumyną, per dūmų jures ir per kriušą sprogstančių šrapnelių.... Visos filozofijos skersai ir išilgai Pavislio bankrutuoja, į griuvėsius virsta visi pasitikėjimai, miršta visos tradicijos — ir yra jau tik viena brutališka jiega ir jos špižo paliepimai....

Varnas jautė, kad Mervartaitė griauna jo galvoje visus ligšiollaikiniuosius protavimus apie pasaulį, apie Lenkiją, apie Rusiją, apie tą nepriklausomybę ir konstituciją, apie inteligentiją, apie jos uždavinius, jos tikslus, jos svajojimus. Į valandą laiko sumenkėjo Gall'as su savo eiliuota Kronika. Keno akįs tokius dalykus skaitys? Keno protas ras ramumą gerėtis leoninų muzika? Kaž-kokia tauta žusta drauge su dešimties amžių kultura ir — kur patarimas, kur kokia pagelba, kokion kreiptis paramos jieškant? Dar prieš tą pasikalbėjimą galvojo, kad turi teisę gyventi minties gyvenimu nuo tikro gyvenimo atitrauktas.... Kad jo pareiga dirbti lenkų kalbos besiplėtojimui, jos mizikos lavinimui, jos varsų padauginimui. Staiga jo akyse stojo klausimas: ar kartais nepritruks lupų, kurios tą kalbą vartotų? Ar nepritruks akių, kurios lenkų knygas skaitytų? Ar, kas mažiausia, viso krašto civilizacija nenužengs penkis šimtus metų atgal? Ar nepaliks neapsėti laukai, miestai gyventojų apleisti, ištuštėję kaimai, kuomet, žudingai karei pasibaigus, ateis badas, maras, mirtis? Tuo pačiu laiku atsiminė, kad pirmosios žinios apie cholerą atėjo. Sausuma ir jurėmis, vieškeliais ir upėmis, ateina iš toli, kas kartą artyn ir artyn. Vieną kartą per pietus ponas Mervartas priminė baisias scenas laidojant supuvusius lavonus, kuomet kareiviai užriša skepetomis nosis, kad neapalpti nuo lavonų smarvės. Tas viskas jungėsi Varnos galvoje į vieną baisų paveikslą. Drebėjo visu kunu. Sode pasigirdo skambutis vakarienės šaukias. Nuėjo namų link. Varnas pasisakė einąs savo kambarin. Perdaug sujudęs ir nieko praryti nestengs. Mervartaitė, atsisveikindama, suspaudė jam ranką, o jis, tą ranką pakėlęs, pabučiavo. Vakarienę atsiuntė jam. Nepajudino jos. Tiktai vaikščiojo po kambarį ten ir atgal. Paskui užgesino liampą ir atsisėdo prie lango. Atrėmė įkaitusią kaktą į langą ir apsiverkė. Atšoko nuo lango ir vėl vaikščiojo po kambarį. Pagalios atsisėdo. Iš atviros krosnies rausvumų pėdas švietė ant grindų, ant lango. Galvoje užė. Įsižiurėjo į tolį. Tulam laikui praėjus, sumurmėjo laikrodis ir greitai praskambino dešimtą. Varnas sudrebėjo, išsitiesė sėdėdamas ir jautė, kad su juo kaž-kas nepaprasto dedas.

Bet po valandėlės visiškai neteko valios ant savo minčių. Iš to, ką girdėjo, ir iš to, kas švito jo galvoje, pakilo toksai paveikslas, kurį bauginančioje jį tolije matė. Įšbalo, veidą išpylė šaltas prakaitas, akįs atsirėmė į tą "beribinį kampą", plaukai pradėjo šiaušties.

Mato plačius laukus. Daugybę grabų. Kaikurie kruta. Iškiša ranką, išlenda kaž-kokia pamėlinavusiu veidu, pusiau užsmaugta galva. Visas plotas kruta. Kįla iš grabų visa elgėtų armija, vieni pasiremia lazdomis, kiti be rankų, visi basi. Škarmalai ant jų, krauju ir išmirkusios žemės dumblu suteršti. Sustoja į ilgas, neužmatomas eiles. Eina, eina, praeina neišmatuojamą kelią, užpakalyje lieka kontinentai, buriai eina už burių, o paskui kaip didžių upių dvišakiai išsiskiria. Viena šešelių upė plaukia keliu nuo girios ant kaimo, antra ant folvarko, trečia kažkur į tolį. Kaime tyla. Visi miega. Šešėlių buris plaukia kelio viduriu, tiktai prie kiekvienos grįčos prisiartina šešėlis ir prideda ranką prie durų. Jau ant kiekvienų durų matyti kruviną delną ir penkis pirštus. O po to visko — baisi tyla.

Varnas nuleido pavargusią galvą ant fotelio. Šiek-tiek prasiblaivė ir pradėjo suprastį kad tai jo vaidentuvės darbas. Kuone nė nekvėpavo. Pakėlė akis augštyn. Nes jam rodėsi, kad jeigu vėl jas nuleis ant to rausvumų pėdo, tai dar baisesnes scenas pamatys. O jis jau nenorėjo jų daugiau. Laikrodis vėl pradėjo murmėti ir greitai išskambino vienuoliktą valandą. Staiga Varnas pajuto ore kaž-kokį drebėjimą. Visi jausmai įsitempė. Girdi ir mato pro sieną, pro tolį. Vėl jį — ima. Bet šiuo kartu kitoniškai. Tai jau ne vaidentuvė. Dabar stačiai — mato, jaučia, girdi, užčiuopia. Sviedzebnėje skamba varpai. Kaž-koksai užimas. Žmonės rungais ir statiniais nešini, bėga ant Dzieržno. Aplinkui valsčiaus kanceliarijos verda, matyti galva prie galvos. "Kur musų tėvai? Kur musų sunus ? Te sugrąžina mums musų sunus ir tėvus!" Keletas kirvių kapoja lentą su dvigalviu ereliu. Išbėga raštininkas ir šaukia: "Šviesiausiojo valdono vardu". Bet ant tų žodžių pakįla didelis trukšmas. Parblokštas raštininkas krinta augštininkas. Minia lipa per jį, įsiveržia kanceliarijon, laužo suolus, stalus, naikina paauksuotais pelčias paveikslus, laužo žibintuvus, prie kurių tiek kartų prisiekdavo. Sugriebia kryžių, pakelia augštyn ir kaukia: "O tas tai jau nieko?!" O varpai gaudžia, gaudžia Sviedzebneje, špižo balsai lekia į visą apylenkę. Skubinas minios iš Krzonbų, Janovos, Ostrovio, Osieko, Radzivio. "Šalyn su valdininkais! Šalyn su viršininkais! Šalyn su kamarninkais!" Varpai vis gaudžia ir gaudžia. Klopai sėda į vežimus ketvertų užkinkytus. Važiuoja, žemė gaudžia, lekia, kiek arklai įstengia, nuo kaimo į kaimą. Jau antrame valsčiuje nuplėšti ereliai, sulaužyti stalai ir suolai, sudraskytos knygos. Naujas gaisras platinas ant nakties dangaus. Varpai vis gaudžia ir gaudžia. Gaudžia, lyg kad Paskutinin Teisman šaukia, tik ne tan, per pasijiškas iškilmes žadaman, bet kitoniškan, po kurio visos žaiždos užgis, visi kaimai bus pilni žmonių, visi laukai prażys javais, išaugs mokyklos, apsaugos, rinkimai, visumeniškos vyrijos, ant visuomet pasiliaus naujokų ėmimas ir žudynės, minių našlėjimas, o pirmių-pirmiausia nežinomas ištisų kaimų, ištisų valsčių, ištisų pavietų likimas....

Sudrebėjo grindįs, langai sudejavo. Kurčias užimas apsupo dvarą. Varnas dar valandėlę sedėjo, paskui staiga atsikėlė, įėjo į rausvumų pėdą, apsisuko aplinkui, žengė keliatą žingsnių pirmyn ir griuvo lovon kniupščias ant priegalvių.

Kuomet pabudo iš to apalpimo, ar miego, jau brėško diena. Nieko neatminė. Tiktai galva buvo sunki. Nusiprausė, apsirėdė, nulipo žemyn. Ten viešpatavo sumišimas. Kiekvienas kreipė į jį kaž-kokį trumpą sakinį, išbėgdavo, grįždavo, vėl kaž-ką nesuprantamo kalbėjo ir vėl išbėgdavo. Varnas girdėjo kaž-ką apie "agrariškų riaušių" atsiradimą, apie "klopų subruzdimą", apie "valdiškų ženklų nuplėšimą", apie "valsčių valdybų naikinimą", apie "socijalistiškus ar kitokius agitatorius", paskui "kraustomės", "Varšavon važiuojame", nors ir ten "kaž-kas rengiama, bet "visgi".... Varnas greitai išgėrė arbatą, paskui nuėjo viršun sudėti savo daiktus. Tiktai apie pietus galėjo pakalbėti su Mervartaitė. "Apylinkė subruzdo, tėvai veržiasi Varšavon". "O tamista ką ant to sakai?" "Priešinausi, bet gal taip geriau". "Kodėl?" "Nes ir ten juk turi kas-nors darytis". "Taigi?" "Gal ir man atsiras koks darbas". "O čia nėra?" "Taip, bet čia truksta mums didžiojo pasaulio atdusio". "Tai tamsta to.... atdusio važiuoji".

Po pietų užvažiavo karieta ir vežimas daiktams. Varnas užsispyrė ir norėjo važiuoti prie vežėjo, nors dangus buvo ukanotas ir krapeno. Stiprųs arkliai greitai traukė karietą. Varnas kartais atsisukdavo užpakaliu. Už lango matė Mervartaitę, įsikišusią prišakinės sėdynės kampan su mufta prie lupų. Atsikreipdavo atgal ir žiurėdavo į šėmą tolį. Veidas vėl pamažu pradėjo degti. Šaltis ir ukana jam šiek-tiek palengvindavo prislėgti paveikslus, kurie nuolatos atsistodavo jo akyse. Nes tame laukų ir kelių, girių ir kaimų tankumynė, bėgo prie jo tų paveikslų minios, lygiai šėmos kaip žemė, akįs kaip žemė, veidai kaip žemė, rankos kaip žemė. Varpai gaudžia: "Qui moverunt, qui senserunt, carceres et vincula".... Kaž-kokia milžiniška kronika švaistos, tarp jo ir Gall'o atsirado ta visa paveikslų betvarkė, iš abiejų karietos pusių lekiančių. Purtėsi, bet kitoniškai; nes tas jį patį patraukdavo. Kaž-koksai jiegos pajautimas, kažkokia nepaprasta linksmybė jame. Vėl atsisuko į Mervartaitę. Sėdi kampan įsiskverbus, nuo lupų muftos neatitraukia. Pažįsta tą ženklą. Kažkokios vilnįs eina jam nuo kojų lig galvos, jis vėl žiuri pirmyn, į tolį. Varpai gaudžia, laukais plaukia šėmos minios, kartais ir Mervartaitę mato tarp jų.... Plaukia, išeina pirmyn.... drauge.... Varšavon.... didžiojo pasaulio atdusio.... Atdusio? O gal ta šėma ukana šešėlių laukais lekianti apguls apmirusį didįjį pasaulį ir jam nuneš — savo atdusį??

Vertė K. P.

KOKS PRIVALO BUTI VAIKŲ AUGINIMAS IR AUKLĖJIMAS?

RANKIUS RAŠTŲ, PARAŠYTŲ D-RO J. ŠLIUPO.

Jau anie žaislai (ar titės), kokius vaikysčiai ir mergysčios gauna, **padeda** išplėtoti taip, vyriškąjį ir moteriškąjė pobudį. Vaikysčias gauna bugnelį ir šaudyklę, arkliuką ir botagą, laivelį ir greitabėgunį (velocipėdą), o mergysčia — lėles, lėlėms vežimėlį, kavos sudynus ir virtuvėlę, vargonėlius. O jeigu mergysčios, žaizdamos ir lošdamos, taip pat pasielgia kaip kad vaikysčiai, tai daugumas augintojų šiądien į tai žiuri nevienodai. Vaikysčiui daug daugiaus daleidžiama negu mergysčiai; jis gali lošti, lakstyti, laipioti, maivotiesi ir tt. O mergysčia jau nuo antrų ar trečių metų turi ant kiekvieno žingsnio girdėti tai, ko vaikysčias negirdi: "tas nepritinka mergaitėms", "mergėlė taip neturi rėkauti, bėgioti ir laipioti, nebraidyti taip po purvyną, nešvilpauti taip išsiputusi kaip vaikysčias". Čion tad mergysčią kliudome, kitur peikiame, ten vėl baudžiame, užtai kad ji darė taip pat kaip jos broliukas, kurį, gal-but, dar už tokį darbą pagiriame, sakydami, jis tai darąs kaip vyras.... Toks navatnas auginimas taip toli pareina, kad ant galo mergelė, jau į mergą suaugusi, taip puikiai išsilavino dvasioje ir pobudyje, juog jai duodame vardą **žąselės**, kuomet jos brolis, gal-but, suaugo į sumatų, sugėbų ir mandagų vyrą.

Eikime-gi su taje žąsele atgal dar sykį ir auginkime bei auklėkime nuo pat mežens taip, kaip kad augščiaus paminėjome: beje taip, kad tėvai, auklėtojai ir draugija, kurioje ji auga, matytų joje ne mergą, o tik **vaiką ir žmogų**, — ar-gi tad gali tikėtiesi, kad taip augintą 16-os metų mergą vadisi žąsele? Iš tikro — ne!

Bet čia turiu dar pridurti vieną pasergėjimą. Iš to, kas čia buvo pasakyta, kitas galėtų rasi imti manyti, buk aš norįs, idant mergelės butų taip auginamos, kad jos paleistuvingos valkiotųsi po ulyčias ir keltų visokį jeibį. Iš tikrųjų, tai to aš nenoriu; atbulai, aš norėčiau, kiek galėdamas, nuo to jas apsaugoti; bet podraug norėčiau, kad to nedarytų netik mergos, bet ir vaikai. Ko aš geidžiu, tai yra tas: **auginime kuno, dvasios ir doros auklėjime aš noriu, kad nebutų daroma nė jokio skirtumo,** ar kudikis butų gimęs vaikučiu ar mergysčia. Jeigu tasai lygus auginimas ir auklėjimas bus drauge ir geras ir sutiks su taisyklėmis pedagogikos, męs neįgysime taip vad. vyrišką ar moterišką pobudį, bet tik padorų **žmogišką pobudį.** Ir taip užauginta gentkartė greičiaus įgyvendins teisingumą draugijoje negu męs su vyrišku pasidydžiavimu ir su gudrumu neapšviestų moterų.

13.

Gal-but atsiras tokie, kurie sakys, kad toksai auginimas ir auklėjimas gali buti geras, kol vaikai tebėra vaikais; bet kada vaikai suaugs į mergas ir jaunikaičius, tada jau įvairus prigimimas jų neleidžia, kad juos temptumėme, taip sakant, ant vieno kurpaliaus Tokia pinklė išrodo ėsant teisinga. Bet jeigu męs įsižiurėsime į dalyką giliaus, tai veikiai persiliudysime, kad ir tame žmogaus amžiuje nepridera daryti skirtumas tarp jaunikaičio ir merginos.

Kada vaikai išauga iš metų, mokslui eiti priskirtų, tuomet męs galvas laužome, **kuomi jie dabar tapti turės,** idant kovoje už buvį gėbsniai pergalėtų visas sunkenybes gyvenime. Pirma pažvelgkime, kas darosi su vaikinu. Šalin atmetus keletą niekšų, kįlančių iš augštesnių luomų, ir tulų paleistuvėlių iš miesčionių ir vargužių-beturčių, kurie tampa vagiliais, gražiai apsirėdę budami arba vilkėdami skudurus, kiekvienam vaikui, įstojančiam į metus jaunikaitystės, pajieškomas yra daug ar maž linkęs amatas, užsiėmimas, ir jaunikaitis, mėgdamas savo amatą, stengiasi iš visų pajiegų ką patogaus išmokti savo amate, nes jis žino, kad tai, ką jis dabar mokinasi, jam sugadu bus per visą jo amžį.

Dar daugiaus: jaunikaitis žino, kad su 21 metu amžiaus jis tampa ukėsu arba valstiečiu-tėviškainiu, už tatai jis iš anksto jau rupinasi ir apie draugijos gyvenimą ir prisitaiko prie tos ar kitos draugovės ar kliubo, šiaip susirinkimuose ir draugovėse mokinasi užlaikyti parlamentarišką tvarką, ir jeigu jis yra gabus, jis pradeda lipti augštyn politiškomis kopėčiomis, ir kas gal atspėti, ar su laiku jis netaps taip stambiu valstijos vyru, juog sergės likimą savo žemės, o galbut ir kitų tautų. Suprantamas tai yra dalykas, kad nekiekvienas gali įlipti į tokią augštybę, bet užtai kiekvienas turi tam tikrą pragumą, jis turi erdmę, jam pridera visas svietas.

14.

O kaip daroma kitaip su mergomis! Dukters turtingų tėvų nemano nieko mokinties, kas galėtų joms, reikalui atėjus, suteikti duoną. Teatras, pokyliai, koncertai ir kas prie to priguli, tai vis yra jieškiniu tų mergų, iki jų neišveda koks pilnamašnis vyras, o po ištekėjimo jos toliaus tęsia tokį benaudį krutumą. Turtingas jaunikaitis apsirenka amatą, jis mokinasi ką norint, jis tampa kuomi norint, ir tai jį gelbsti, jeigu kokia nelaimė ištinka. O merga pasilieka mados lėlė, tiktai lėle, ir laukią vyro; mat ji neišmoko atjausti, kaip tatai panlekinta yra.

Mergos-gi, kurios neturi turtų, negali perleisti laiką ant tokių niekniekių, nėsa jos priverstos yra šį-tą išmokti ir dirbti išsimaitinimui; vis-gi jos retai pasirenka amatą iš palinkimo prie jo, o tankiausiai jos žiuri į tą laikmetį savo gyvenimo kaipo į pereiginį, tuomlaikinį, ir gesuoja laiko, kada, atėjęs vyriškis, jas ves ir maitins. Jeigu merga imasi už kokio-nors amato, tai ji nedaro, manydama, juog per visą savo gyvenimą ji pildys, bet su paslapta lukestimi dabar tai daro po prievarta, iki be to apsieiti negali ir iki alga už tai gaunama yra, nėsa pinigų reikia užlaikymui gyvybės; priegtam-gi turi viltį ištekėti už vyro, kurs bus gana turtingas arba nors tiek bent pelnys, kad dirbti jai niekas nereikėtų.

Aš nenoriu stigavoti, kad tokia paslapta mintis yra smegenyse kiekvienos mergos iš to sluogsnio; gal-but yra gana tokių mergų, kurioms dėlto tik norėt tekėti už vyro, kad jisai penėtų anas, yra daiktu pasibaisėtinu, ir kurios visai rusčiai, kaip kad daro vyriškiai, atsiduoda savam amatui; tačiaus tai tiesa yra, kad tokių mergų yra mažuma, o kitų — diduma. O tokia niekanaudžių mergų diduma ir esti priežastimi pasiputimo ir išdidėjimo vyriškių; nėsa vyras sako: "aš maitinu moterį, aš esmi kuomi daugiaus už ją, aš stoviu augščiaus!" Ir nors toksai vyras butų priešingas Biblijai ir tikėjimiškam prietarui, vienok aną Biblijos sakinį jis pilnai teisingu pripažįsta: "Ir jis bus tavo ponu!" ar bent tai, ką apaštalas Povilas pasakė: "Mulier taceat in ecclesia", ką męs, savotiškai išguldydami, sakome: "Moteriškė čia neturi kišti savo liežuvį".

Tokį tai žemą padėjimą moteriškųjų, tą jų atstumimą nuo draugijos gyvenimo, tą pamušimą jų apačion vyro visur-kur, šiądien stengiasi atmainyti tikrasai ir teisingasai mokslas. Užtai Suvienytose Valstijose moters susirišo į draugoves, kad numesti dvigubą jungą: aną vergišką darbą už algą ir jungą prispaudimo moteriškųjų. Ir kad moterų bei merginų vienybė turi įstangą, tai parodo nors ans atsitikimas Dakotos valstyjoje, kur 1884 m. legislatura užgyrė billių, leidžiantį moterims balsuoti; rods gubernatoriui Piercei užprotestavus, billius nebegavo daugumo balsų legisliaturoje ir nebeperėjo. Bėgantgi laikui, Suvienytose Valstijose moters kaskart įgyja daugiaus tiesų, ir šiądien gali jau pasigirti, kad keliose valstijose, drauge su vyrais, užima augščiausius urėdus ir lenkia politikos styrą taip gerai, kaip kad moters Suomijos*). Žinoma, Lietuvos moters yra užpakalyje atsilikusios. Tačiaus ir tarp musų moterų išsiliuosavimą męs galime per vaikų labą auklėjimą paskubinti ir palengvinti, o galiaus ir pasiekti. Tai vis galima yra padaryti auginant vaikus taip, kad su subrendusia merga apsieitume lyginai taip, kaip su jaunikaičiu. Jeigu jaunikaitis gyvena be ypatingo užsiėmimo ar amato, męs po neapkenčiame; bet tokio neapkentimo męs neturime merginoms dykaduonėms. Ir kodėl ne? Kad mergos ik šiamlaik nebuvo taip auginamos ir auklėjamos, kad pasišvęsti amatui, kaip kad daro vyriškis. Tiktai 19-tasai šimtmetis su pramonės revoliucija pripratimo mus regėti žmoną besiruošiant netik viduj, grįčioje, ir kas prie grįčios priguli, ne vien siuvant drabužius ir šiaip pasigražinimus: budas išdirbystės bėgyje pastarų 50 metų privertė moteris įsigrusti į visus amatus ir darbus, pradedant nuo darbų angliakasyklose, 3000 pėdų apačioje žemės, o baigiant ant anų, taip vad. mokintųjų amatų. Tatai vis savo akimis matydami, męs ėsame neva prispirti prirengti savas mergaites, kurioms gyvenime reikia dirbti darbai lygus darbams vyriškųjų, prie to amato, prie kurio męs jas pristatome, arba kokį jos pačios pasirenka, lyginai kaip kad darome su jaunikaičiais. Berods tas yra lengvu pasakyti, bet netaip lengvu esti padaryti per tai, kad prisieina daug, labai daug painių išpainioti.

15.

Visi žino, kad vyrai kiekviename amate priešinasi prileidimui moteriškųjų prie darbo; nesykį dėlto jie kėlę yra "streikus", ir legisliaturos nesykį išleidusios yra įstatymus, priešingus moteriškųjų darbams. Kiekvienas vyras žiuri į savo ypatingą darbą kaipo į monopolį vyrui, ir jeigu tėn nori įsisprausti moteriškė, tai ją siunčia į ki-

*) "O kad pasekmingiau butų kovoti už rinkimų tiesas, tai Šiaurinės Amerikos, Anglijos, Vokietijos, Danijos, Švedijos, Norvegijos, Holandijos ir Austrijos moterįs padarė Berlyne, 1904 metais, susivažiavimą (kongresą), kuriame ir sutvėrė "Terptautiškąję moterų Sąjungą rinkimų tiesų iškovojimui", o per trečiąjį susivažiavimą 1906 metais prie tos Sąjungos prisidėjo dar Italijos, Vengrijos, Kanados ir Rusijos moterįs. Kai-kuriose apšviestose šalyse moterįs jau gana senlai išgavo sau rinkimų tiesas, kaip štai 1869 metais kai-kuriuose Amerikos štatuose, 1876 metais respublikoje Chili (pietų Amerikoje), 1893 metais Naujoje Zelandijoje ir tuo pačiu laiku išgavo sau tokias pat tiesas ir beveik visos Australijos moterįs, o nuo 1903 metų Australijos moterįs gali buti išrinktos, kaipo atstovai, ir į parliamentą. Pagalios, šįmet ir Suomijos (Finlandijos) moterįs iškovojo tiesas: netik kad gali rinkti, bet ir pačios gali buti išrinktos į Seimą atstovais. Nebereikalo Suomijos moterįs per didįjį streiką 1905 metais streikavo sykiu su vyrais. Suomijos Seiman moterų-atstovų pateko, kaip žinome, 19. Visos jos jau atsižymėjusios savo darbu žmonių labui; viena jų, A. Grippenberg, baigusi universitetą, per rinkimus gavo 28 tukstančius balsų.

"Rusijoje moterų judėjimas dar tik prasideda — per didelis buvo pas mus iki šiam laikui prispaudimas. Bet nežiurint į tą, laisvių laike, Rusijos miestuose buvo daromi moterų mitingai ir susivažiavimai ir susitvėrė daugelis visokių sąjungų. O į antrosios Dumos Darbo Kuopą buvo paduotas moterų pranešimas, kuriame buvo pasakyta, kad "vardan visos šalies labo, vardan laisvės, teisybės ir lygybės.... moterims turi buti suteiktos lygios su vyrais tiesos". Po tuo pranešimu surinkta į 20 tukstančių parašų. Tas pranešimas buvo išverstas į Lietuvių kalbą ir Lietuvoje buvo surinkta 430 parašų, kurių vien Šiauliuose gauta 302.

"Ir Duma nebutų likusi kurčia ant teisingų moterų šauksmų — visos pirmeiviškosios antros Dumos partijos prižadėjo palaikyti moterų reikalavimus. O pusantro šimto pirmosios Dumos atstovų norėjo įvesti įstatymą, kuriame butų pasakyta: "Moterįs naudojasi lygiomis su vyrais tiesomis", bet biurokratai, Dumas vaikant, ir viską suardė" ("Liet. Ukininkas", No. 32, 1907; straipsnis Uršulės Liaudanskaitės).

tas darbų šakas, kur, žinoma, nekitaip jai atseina. Juk ir socijalistai nuo seniai, o ypačiai Vokietijoje, stalo reikalavimą, kad sumažintas taptų moteriškas darbas. Pažymėtina yra, kad kiekvienas mano, jog reikia moteriškę atstumti tiktai nuo tos darbų šakos, kur jisai pats duoną pelno, o į kitus darbus tegul ji sav sveika eina. O iš tikrųjų, priežastimi, kuri visus vyrus daro priešgynomis moteriškam darbui, bet kurią atvirai pasakyti kiekvienas prisidrovi — buvo ir yra baimė lenktynių, konkurencijos. Ažuot prisipažinti prie dalyko, jie pridurja šimtus vėjavaikiškų priežasčių, kurių dėlei jie priešginiauja moteriškam darbui. Tokių priežasčių butų galima daugybę priskaityti, bet čia aš pridursiu tiktai keletą įdomių savo paikumu, o kitas navatnu mokintumu. Bet dar prikergiu tai, kad vyrai paduoda priežastis, priešingas moteriškam darbui taip, lyg kad jų keliarodžiu butų tiktai gerovė moteriškomsioms, o ne ana baimė lenktynių kovoje už buvį.

Paikiausia ir juokingiausia priežastis, kurią 22 metų atgal socijalistų delegatas į Berlyno seimą apgarsino susirinkimę, yra ta, kad moters, įeidamos į darbavietes, kuriose vyrai dirba, taps paleistuvėmis, nupuls doriškai. Kokia tai graži vyrų logika! Tik žiurėkite! Moteriškės, dorios ir skaisčios, jeigu eina į namus, kur vyrai dirba, tuomi pačiu pasirodo nepadoriomis! Ir kas jas padaro nepadoriomis? Juk regimai vyrai, nes moters buvo dorios, iki nebuvo nuėjusios į anuos darbo namus. Ovienok tai tiktai yra gabus melavimas! Jeigu vyrai nesidaro nepadoriais eidami į moteriškųjų susirinkimus ir draugoves, taip pat ir moters neeina nepadoryn, jeigu jos už algą dirba drauge su vyriškiais. Antrapus vertus, vyrams taip šnekantiems nerupi dorumas moteriškųjų, nes jie tiktai lenktynių bijosi, po akių pakiša dorumą.

Taip-pat yra ir su taje priežastimi, kurią vyrai paduoda prieš įsibrovimą moteriško darbo į tas šakas, kur pirmiaus dirbo tiktai vyrai, sakydami: tas darbas naikina sveikatą moteriškės! Berods gailu, kad musų pramonėje randame daug, labai daug darbų, kurie ardo sveikatą darbininko ir anksti pribaigia gyvastį sunkiais kentėjimais; tai-gi, be abejonės, yra tame darbai, kurie palengva marina darbininką. Aš čia tai nenoriu šnekėti, kad ateities teisingoji draugija tokius darbus taip sutaikins, kad sveikatai jie nebus pavojingi, vis tiek ar ten vyrai ar moteriškosios dirbs; aš tik noriu čia parodyti tai, kad moteriškė, už tai kad prigimimas jai suteikė moterišką kuną, negreičiaus sukriušta blėdingoje, įtekmėje sveikatai pavojinguose amatuose kaip kad vyrai, nors vyrus mes manome esant stipresne lytimi. Tarp dirbėjų cigarų mes randame tiek pat džiova sergančių vyrų ir moterų; tas pats yra tarpe siuvėjų: pasilenkus, ilgai sėdint, vyrai kaip ir moters gauna įlinkią krutinę; troškus, dulkingas oras taip pat vyrą padaro išblyškusiu ir mažakraujingu kaip ir moteriškę ir tt.

Vienintėlė išmintingesnė priežastis, paduota prieš įsiskverbimą moterų į darbus, ikišiol atliekamus vienų tiktai vyrų, yra ta, kad moteriškos esti prasčiaus apmokamos negu darbas vyrų. Kada dirbs moters su vyrais viename bute, ir "darbo davėjas" moteriškomsioms tiek pat ir taip pat gerai dirbančioms, kaip vyrai, užmokės tiktai pusę tiek, o gal trečdalį ar ketvirdalį to, kiek jis turi duoti vyrams, tai palengva "darbo davėjas" visus vyrus atleis iš darbo, o palaikys vienas tik moteriškasias, ar bent vyrai turės taip pat pigiai dirbti kaip ir moters. Šitoji priežastis klausime [illegible] moteriškąjį darbą galėtų mus gązdinti; bet ir ta priežastis pragaišta, kada mes pasiaiškiname, dėlko moteriškosios turi pigiaus dirbti negu vyrai. Nereikia priežasties pigumo moteriško darbo jieškoti tame, kad moteriškės buk dirbančios prasčiau ir mažiaus negu vyrai, bet tame, kad nuo moterų atimtos yra tiesos, kad jos yra prispaustos vyro, yra politiškais vergais, ir todėl nė tiek vertybės neturi kiek vyrai, o pertai ir už darbą gauna mažesnę algą. Už tai-gi visi mylintiejie teisybę tegul įkalba visiems, kad už lygų darbą priguli vyrams ir moterims lygi alga, tegul vyrai darbininkai joms nepavydi darbo.

Kiti užmetinėja moteriškėms, buk jos negali buti lygios darbe su vyriškiais dėlto, kad jos išnešioja liežuvius, yra pavydunės ir jauslios, ir mėgsta pasimeilauti. Taip šneka vyriškiai, užmiršdami, kad jie patys mėgsta nemažiaus pliuškauti, kitus apšnekėti, o jau apie meilę ką-gi bekalbėti?! Ar daug vyrų rasime nesmalsčių ir negobių meilės, ir nepasinaudojančių iš mažiausio pragumo nuskriaudimui moteriškųjų?

Tiek pat vertybės turi ir ana pasaka, buk moteriškosios visatinai daug laiko gaišina, nuduodamos, juog serga, arba ir iš tiesų sirgdamos. O aš sakau: ar daug mes rasime vyrų, kurie politiškuose ginčuose ir kovose nepaleidę yra ant vėjo daug darbo dienų; priegtam katras vyras prie skėlyčios alaus ar prie kazyrų nesuvartoja naktis veltui? O juk po nakties, perleistos budrume ir gėrynėse, pareina visiems žinomos pagirios, ans teisingai vokiečių vadinamas "katzenjammer", kurs trukdo vyriškį pildyme netik alginės, bet ir naminės tarnystos. Sakysite, kur rasite vyriškius galinčius pasigirti tuomi, kad jie neužmuša laiką, kad jie neprażudo dienų dienas? Radę tokius vyriškius, potam jau galėsite daryti tolygią priekabę moteriškomsioms.

Girdi vėl zaunas, kad vietoje vieno vyriškio ėsą reikalinga dviejų moteriškų tarnų ir kad beveik negalima ėsą didelėse darbavietėse perkelti moteriškę, reikalui prisiėjus, iš vieno daikto į kitą, — ir tai vis dėlei lyties skirtumo! Juk ir juokas ima, tokios šnekos besiklausant; manytum, kad vyriškiams jų vyriškiejie barškalai visas paines darbuose išdildo ir gabumus suteikia! Taip pat moteriškės lytis neleidžianti pildyti tulus darbus, ir tarp tokių darbų ikšiamlaik neskaičiau niekur navatnesnio, negu kokį paduoda vokiškoji New Yorker Staats-Zeitung, 5 rugsėjo 1885 m., rašte iš Washingtono miesto apie moteriškųjų tarnystą. Čia paduodu išrašą, išguldytą žodis į žodį, tai-gi pasiklausykite: "Pačiame įsidirbime vyresnysis gali pavaldiniui arba samdininkas savam sądarbininkui pasakyti: "pasilipk greitai ant kopėčių ir paduok man ištisinius popierlapius!" O jeigu čia bus tarnu moteriškė, ar jis pats, savo darbą pertraukęs, turi tai padaryti, arba reikia suskambinti varpelis ir pašaukti paslą, kurs tą darbą atliktų". Regimai čia rašytojas ar nepripažįsta moteriškomsioms greitumo ir sumatumo, ar vėl taria, kad sijonas neleidžia pasilipti ant kopėtaičių nuimti popierą nuo lentynos; o man rodosi, kad reikiant, moters nesigailėtų savo sijoną ant kelinių apmainyti, nes duona joms turi buti brangesnė negu pavidalas jų aptaiso. — Matote, kokius tai juokus prasimano tie musų moteriškių skriaustojai ir žudytojai! Ar-gi tai turi tie žmonės galvoje sveiką protą?!....

16.

Aš augščiau sakiau, kad ir mokintos priežastys esti privedamos prieš moteriškąjį darbą. Paduotu čia vieną labai iškalbingą atsitikimą. Bostono mieste gyveno gana garsus daktaras, prof. Clark, kurs parašė knygą, patardamas moteriškėms tolintiesi nuo mokslo, nes jos negalėsiančios tesėti prieš vyrus nė laike mokinimosi, nė-gi paskui įstengsiančios atstovėti lenktynes su vyrais, pildydamos savo pašaukimą; tai-gi vyriškiejie studentai pereisią jas žiniose, o vėl praktikoje kaipo gydytojos, advokatės ir tt. jos sutiksiančios didelę painę savo apsiginime. Toji knyga, pirm 30 metų spaudoje pasirodydama, padarė Amerikoje didelį sujudimą, labiausiai dėlto, kad prof. Clark buvo įtekmingu žmogumi medicinoje. Dėl tos priežasties Yale Collegė priažėjo užmokesnį už geriausiąjį konkursinį veikalą tame klausime, paskirdamas 5 medicinos profesorius į teistojus; tųjų-gi vardai moksle yra pagarsėję. Tame tad klausime, ar moteriškosios dėlei savo lengvesnių smegenų, dėlei kitoniškai padarytos krutinės ir dėlei daugelio kitų phyziologiškų įpatybių, priderinčių moteriškai lyčiai, esti trukdomos pasišvęsti augštesniems mokslams ir su pasisekimu pildyti moksliską amatą, tapo prisiųsta daugiaus negu 40 storesnių ir smulkesnių veikalų. Permėgindami tuos rašinius, teistojai praleido kelis mėnesius ir ant galo vienu balsu pripažino pirmąją premiją plačiam veikalui, kuriame tapo moksliškai išrodyta, juog sąprotavimai prof. Clark'o yra klaidingi ir juog moters gali su tokiu pat pasisekimu kaip ir vyrai atsiduoti ir pasišvęsti moksliškiems tyrinėjimams. Ir po to atidarė voką, kuriame buvo vardas ir pravardė rašytojo: visi galvas kraipė su nuosteba, girdėdami, kad to veikalo autoriumi buvo — daktarė Marija Putnam Jacobi iš New Yorko. Ar galima buvo tikėtiesi puikesnės pergalės! Tarp 40 mokintų daktarų atsirado žmona, kuri juk, anot Clark'o, neturėjo ir negalėjo buti pagabi prie augštesnių mokslų, o vienok gavo pirmą premiją!

17.

Taip yra ir su paprastais moteriškais darbais, kaip kad su anais mokintaisiais. Ne į tai reikia žiurėti, kad darbininku yra moteriškė; moteriškė gali kiekvieną darbą, kokį nori, taip pat gerai nuveikti kaip ir vyrai, jeigu tik tam tikrai ji tapo užauginta nuo pat mažens. Berods mergoms pasipina daugybės painių, reikia pergalėti įsisenėję prietarai, reikia nukęsti apjuokas, teipgi ir pavydas bei neapikanta vyrų! Bet jau moters parodė, kad jos tai gali. Maž-ko nerastum nė vieno amato, kur nedirbtų moters, labiausiai Amerikoje. Čia yra kunigės, kurios iš sakyklos, lyginai kaip kad vyriškas kunigas, išpiktžodžiuoja prasikaltusią dušaitę; rasi daug moteriškių daktarų, alvokatų ir notarų; pirklyboje ir pramonėje neviena moteriškė užsipelnė garbų vardą. Vyresnybės urėduose, krasoj ir telegraphijoje, juk ir policijoje randame moteriškus urėdninkus. Žodžiu sakant, į kokį amatą nežvilgterėtumėme, visur rastumėme ar daug ar maža moteriškųjų. Kapitalistiškai išdarbystei viešpataujant, mažinasi skaitlius pasiturinčiųjų, už tatai neužilgo nebegalės buti nė šnekos apie aną "sumažinimą moteriško darbo", nes visos moters turės dirbti, jeigu norės gyventi. Už tai jau dabar, dėlei labo musų dukterų, turime augančioms mergaitėms šnekėti ir įkalbinėti, kad jos amate, kokį apsirenka, kiek galėdamos, tobulintųsi. Jos neturi užaugti su minčia, kad tas darbas yra tik provizoriškas, tuomlaikinis, ir pasibaigs joms ištekėjus; ir nutekėjus tegul varo savo amata toliaus, jeigu naminės pareigos tai leidžia. Bet drauge męs turime, dar anoms moksluose tebėsant, įgraudenti, kad ir jos taip pat yra žmogiška esybė kaip ir vaikyščiai, kad visi žmonės yra lygus, idant žengdamos į gyvenimą, nemanytų ėsančios žemesnėmis už vyriškus sądarbininkus ir nedirbtų už žemesnę algą. Kada toks auginimas, toks supratimas lygybės tiesų abiejų lyčių bus visatinai pasiplatinęs, tuomet tai mums bus daiktu negirdėtu, juog žmonės už tai, kad gimė moteriškoje lytyje, blogiaus esti apmokami negu žmonės, kurie iš netyčių užgimė kitoje lytyje, taip pat tatai bus įdomu, kaip šiądien "darbo davėjas" dirbtuvėje, kad pasakytų savo vyriškiemsiems darbininkams: visi darbininkai, kurie turi geltonus plaukus, gaus tik pusę algos, o tie, kurių plaukai juodi, gaus pilną algą.

18.

Dabar pažvelgkime į sutuoktuves (ženybas), kaip jos išveizėtų auginant mergas aprašytu budu. Klausiant, kaip šiądien tuokiasi, atsako: iš meilės. Bet ar ta meilė nėra tik paviršutine paroda, kuomet iš tiesų priežastimi sutuoktuvių yra pelnas, laukiamas iš apsivedimo? Tai pritinka prie vyriškių ir moteriškųjų kaip vargužių taip ir pralobėlių. O vienok moteriškė toje medžionėje pelningų sutuoktuvių praščiaus išeina negu vyriškis, labiausiai dėlto, kad vyriškis draugijoje ir valstijoje naudojasi visomis tiesomis, kuomet moteriškė pasilieka be tiesų, nė lyginant koks daiktas, pardavinys. Rytų žemėse tėvai, duodami dukterį vyrui už pačią, gauna išderėtą skaitlių karvių, o pas jaukias tautas: vyras, atim-

(Toliaus bus).

Pradėjo eiti Vilniuje naujas lietuviškas nepartyviškas laikraštis "Viltis", apie kurio žadėtą išleidimą, sustojus "Vilniaus Žinioms", buvo jau rašyta. Laikraštis ištikro nepartyviškas. Straipsnių jame daugiausiai, teip, vadinamų, kulturiškų, bet laikraštis, ištos pusės, persistato neblogai. Iš redakcijos pagarsinimo matyt, kad jį išleidžia draugovė iš 83 dalininkų, sudėjusių po 100 rublių, o yra dar 101 pasižadėjusių; tie vienok dar pinigų ne įmokėjo. Paskutiniuose laikuose prisidėjo dar 9 dalininkai.

Laikrodininko atsiminimai. Pasak Erckman - Šatriana. Sutaisė S. M. Pavęikslas iš Napoleono I paskutiniųjų kariavimų. Chicago. Ill. 1907 m. 44 pusl.

Erckman - Chatrian (teip tikrai rašosi jo pravardė) priguli prie geresnių prancuziškų raštininkų; ypač geri jo aprašinėjimai prancuzų karių. Mušius jis neidealizuoja, bet aprašo reališkai, teisingai. Ir Atsiminimai laikrodininko priguli prie tokių; aprašyti užimančiai. Aprašo mušį po Leipcigu ir grįžimą iš ten sumuštų prancuzų, jų vargą, badą laike bėgimo jų namon. Knygutė tą ištikro verta perskaitymo.

Išsivystymas vaisiaus gyvunų. Lekcija Dr. J. Kulio. Chicago, Ill. 1907 m.

Aiškinamas čia, kaip pats knygutės užvardinimas rodo, išsivystymas gyvunų, tame ir žmogaus, vaisiaus nuo jo užsimezgimo iki užgimimo. Rods viskas išaiškinta net per trumpai, bet visgi duoda supratimą apie gyvų sutvėrimų vaisių ir jo išsivystymą.

DĖL VINCO KUDIRKOS JUBILIEJAUS.

Atsišaukimas p. J. Gabrio su užmanymu pažymėti 50 metinį jubilejų dienos gimimo Kudirkos, kaip matyt, rado prielankų atbalsį visuomenėj. Aukos tam prakilnam darbui pamažu jau pradeda plaukti, ir nėra abejonės, jog atsakanti suma pinigų uždengimui lėšų bus trumpu laiku surinkta.

"Lietuvoje" (No. 42) tilpo p. Mikolainio nurodymas, jog, ekonomiškų priežasčių dėlei, geriaus butų apleisti visus vertimus V. Kudirkos iš svetimųjų kalbų, ir į jubiliejinę laidą patalpinti vien jo originališkus veikalus, bei tuos, kurie dar neišėjo knygelėse.

Teisybė, apleidimas visų, perskaitliuotų straipsnije p. Mikolainio, vertimų iš svetimųjų kalbų sumažintų šiek-tiek lėšas išleidimo, bet žiurint iš kitos šalies, tas butų gal nelabai geistinu lalyku. Literaturoje yra labai svarbiu turėti visus raštus kokio nors raštininko kruvoje, o neišblaškytus atskiromis knygelėmis. Norint susipažinti su literatišku veiklumu tulo raštininko, labai neparanku, tankiai labai sunku surankioti visus jo veikalus, išsklaidytus įvairiose laidose. Su daugumu veikalų toks mylėtojas literaturos gal ir visai nesusipažinti dėl tos prastos priežasties, kad jis nė nežinojo apie jų buvimą.

Paėmus už pavyzdį dvi arčiausi mums literaturi — rusiškąją ir lenkiškąją — rasime patvirtinimą augščiaus paminėto nepraktiškumo. Lenkiškoji literatura, nors teip turtinga žymiais veikalais ir teip skaitlinga raštininkais, vienok net iki paskutinių laikų nebuvo atsakančiai sutvarkyta. Panorėjus susipažinti su veikalais net tokių žvaigždžių lenkiškojoj literaturoj, kaip Krašewski, Slowacki, Boleslovas Prus, net didysis Mickevičius, negalima buvo gauti visų jų veikalų kruvoje: reikėjo juos rankioti atskiromis knygelėmis — vienus galima buvo gauti, kitų pritrukdavo, arba dalis buvo išleista vieno leidėjo, kita dalis kito ir tt. Suprantama, jog surinkti pilną kompletą raštų tulo raštininko galėjo tik tas, kas žinojo, ką tas raštininkas parašė. Tuom tarpu rusiškoje literaturoje jau nuo senei yra visai kitaip. Raštai visų žymesniųjų rusiškų raštininkų yra surinkti kruvon ir išleisti vienoj laidoj, kaipo pilnas kompletas (polnoje sobranije sočinėnii). Tokiame "pilname rinkinije raštų" telpa ne vien tik originališki, bet ir versti iš kitų kalbų raštai. Kas nori, pavyzdin, susipažinti gerai su raštais Lermontovo, Nekrasovo, ar Puškino, gauna krautuvėj pilną rinkinį jų raštų teip verstų, kaip ir originališkų, ir nereik knistis po kataliogus, bejieškant, ką tas raštininkas parašė. Toks pilnas rinkinys išeina vienoj, ar daugiaus knygų, žiurint pagal skaitlių raštų, bet yra parduodamas kaipo pilnas kompletas, o ne dalimi. Šits budas yra daug praktiškesnis, negu kaip pas lenkus, ir šie paskutiniai pagalios pradėjo sekti pavyzdį rusų, išleizdami pilnus rinkinius raštų savo raštininkų.

Tai viena priežastis, dėlko skirstyti raštus Kudirkos butų nepraktišku dalyku. Toliaus — jeigu rengiama laida raštų Kudirkos turi buti pažymėjimu jo jubilejaus, jeigu tai turi buti paminklas ir donis belaiko mirusiamjam raštininkui, tai lai toji donis buva pilna, lai paminklas bus užbaigtas, o nevien jo dalis. Prijungimas prie jo originališkų raštų visų vertimų, arba ir tų, kurie jau išėjo atskiriomis knygelėmis, nepadarys teip didelio skirtumo lėšose, kad dėl tos priežasties trumpinti, darkinti jubilejinę laidą. Kam užtenka pietums, tam užteks ir ant popieroso....

Galima butų protauti (iš dalies ir teisingai), jog vietoj talpinti raštus jau išėjusius, geriaus už tuos pinigus išleisti raštus kito raštininko, arba kitką, bet visgi išrodo, jog jeigu atiduodame kam donį už jo nuopelnus, teisingiau atiduoti ją pilną, neapgnaibius jos.

Jubilejinė laida gali buti dviejose dalyse: 1) originališki veikalai ir 2) vertimai iš kitų kalbų, bet abi dali turėtų tverti vieną "pilną rinkinį raštų V. Kudirkos".

Neabejojame, jog apie tai pagalvos tie, kurie užsiims tuom dalyku. Prie progos gal vietoje bus patėmyti, jog duosnumas visuomenės tam dalykui butų daug gausesnis, jeigu tuom užsiimtų kokia matoma organizacija pavidale ar komiteto, ar draugijos, kur galėtų visos aukos koncentruotis. Teko patėmyti, jog tulos kuopos S. L. A. ant savo susirinkimų nepamiršo paaukauti ant to gražaus darbo po kelis centus. Dailus pavyzdis kitoms kuopoms ir draugystėms.

Dzukas.

Redakcijos atsakymai.

A. Jan. Aprašyme ne paminėta nė kada tas buvo, ne kas likosi nušautas. Dėl neaiškumo raštelio, sunaudoti jo negalima.

Seniui, Diemedžiui, A. J. T. Raštus tuos vėliau peržiurėsime. Reikia daug taisymo.

APGARSINIMAI.

PASARGOS SKAITYTOJAMS.

1) Kada reikalauji permainyti adresą, dėl siuntinėjimo laikraščio, visada paduok ir senąjį savo adresą. Jeigu pats gerai rašyti nemoki, tai adresą duok kitam, geriau mokančiam, parašyti.

2) Pinigus geriausiai siųsti per Money Orderį arba registruotame laiške. Nedėk į laišką smulkių sidabrinių, nė auksinių pinigų, nes jie kelionėje kopertą praplėš, išpuls ir prapuls. Geriau, vietoje smulkių, įdėk pačtinių markių už tą sumą. Pačto markes priimame tiktai vietoje smulkių, kur suma mažesnė už $1.00. Jei suma siekia $1.00 ar daugiau, tai markių nesiųskite, bet dėkite pinigus arba Money Orderį. Jeigu suma bus $1.25, tai galima dėti $1.00 pinigais, o 25 c. markėmis. Vienok markės turi buti visame sveikos, nesulipusios viena su kita, nė prie laiško prilipintos, teip kad męs galėtume jas panaudoti savo laiškams. Sulipintų markių nepriimame. Markes priimame tiktai Suvienytų Valstijų Šiaurinės Amerikos, jokių kitų viešpatyščių markių nepriimame.

3) Jeigu išpirksi Money Orderį, tai nelaikykie jį pas save, bet prisiųsk redakcijai, nes be "Orderio" redakcija negali pinigų iš pačto gauti. Pasilaikyk sau tik mažąją baltąją korčiukę, o didesniąją, mėlyną prisiųsk prastame laiške, registruoti nereikia.

4) Ant laiško, kuriame užsakai knygas ar kitokius tavorus, niekada nerašyk jokių kitų reikalų, kaip ve korespondenciją, apgarsinimą, ar ką kitą, kas su užsakytais tavorais nesiriša, nes pas mus tavorų (knygų) siuntiniai yra atliekami viename departamente, apgarsinimai kitame departamente, o korespondencijos trečiame departamente ir kiekvienas departamentas yra po priežiura kitų ypatų. Tad jeigu jus ant vienos popieros surašysite keletą reikalų, tai jusų laiškas turės laukti pirmame departamente kol tas jį apdirbs ir nusiųs antram, o ten vėl laukti kol šis jį apdirbs ir pasiųs trečiam. Tokius laiškus negalima nė į laiką atsakyti, nė gerai atlikti; nes pas pirmąjį departamentą likus laiškui, antram nelieka davadų. Geriausiai yra rašyti kiekvieną reikalą ant atskiros popieros, tada kiekvienas reikalas bus perduotas tam tikram departamentui ir visi reikalai tuom patim laiku liks atlikti greitai ir gerai.

5) Niekada nesiųsk pinigų, nė Money Orderio atskyrame laiške nuo užsakymo. Visada dėk pinigus ar Money Orderį į tą patį laišką kuriame tavorus užsakai. Nes jeigu užsakymas ateis be pinigų, męs negalėsime jo išpildyti, vien todėl, kad pinigų nėra, o jei ateis pinigai be užsakymo, męs nežinomime ką su jais daryti, vien todėl, kad prie jų nėra užsakymo.

6) Visada ant savo laiškų pasirašykite savo pravardę ir adresą. Nors ir tukstantį kartų butumėte mumis rašę, visada reikia pasirasyti pravardę ir adresą kiekviename laiške, nes męs radę laišką terp 100 ar 200 laiškų be parašo ir adreso, nežinosime keno jis yra ir negalėsime atsakymo duoti.

Su visokiais reikalais rašydami pas mus visada adresuokite teip:

A. OLSZEWSKI,
3252 S. Halsted St., Chicago, Ill.

NAUJOS KNYGOS, GAUNAMOS "LIETUVOS" REDYSTEJE.

Aritmetikos uždavinynas. Vadovėlis aritmetikos pradžiai; antroji dalis.

Šita knygutė — antroji ir paskutinė dalis uždavinyno, paskirto aritmetikos kursui; čionai, kaip paprastai yra daroma, surinkta uždavinių su skalčiais visokio didumo. Parašyta Pr. Mašioto. Pusl. 68 prekė 20c

Lietuva tėvynė mano. Eilėmis parašė K. Stiklelis, telpa 14 gražių tėvyniškų dainelių. Puslapių 16 prekė 10c

Lietuviai! ar gerais keliais žengiame priekyn? Nuoširdus atsilieplimas į lietuviškąją visuomenę D-ro Jono Šliupo. Arba sutrauka kalbų, laikytų Waterbury, Conn., 25 gruodžio 1906, Union City, Conn., 26 gruodžio 1906, Edwardsville, Pa., 31 gruodžio 1906 ir Scranton, Pa. vasaryje 1907 m. Pusl. 47, prekė....15c

Labai gražios Dainos. Surinktos K. Stikelio; čia patilpusios 32 dainos užrašytos nuo žmonių Liepalotų kaime, Naumiesčio parapijoj, Suvalkų gub. Pusl. 39, prekė ....., 15c

Pasaka apie carą mikitą. Pagal rusišką sutaisė A. K. Išleido L.V.S. Labai gražus užimantis pasakojimas apie carą, kaip jis žmonėms įgriso ir kaip apie jį žmonės kalba. Puslapių 46, prekė 15c

Ratelių spėjimai. Yra linksmiausis žaislas (zabova) šeimyniškuose susirinkimuose. Parašė D. Spėjikas. Puslapių 16, prekė 10c

Tikri ir netikri Šventiejie. Pavekslėliai iš gyvenimo kankintinių ir kankintojų. Išleista Susiv. Lietuvių Laisvamanių. Pusl. 61, prekė .. 15c

Žmonių užtarytojai. Vertė iš rusų kalbos Šermukšnė. Aprašo apie du brolius Grakchu, 130 metų prieš Christaus gimimą, iš Rymo laikų ir kaip tuom laiku žmonės buvo pavergti ir visaip kankinami. Pusl. 32, prekė 10c

Išsivystymas vaisiaus gyvunų. Lekcija Dr. J. Kulio, su daug paveikslėlių iš embryologijos. Pusl. 21. Prekė 10c

Oras, Vanduo, Šviesa ir Šiluma. Lekcijos prof. Blochman'o, sutaisė Šernas. Su daug paveikslėlių. Pusl. 138. Prekė 40c

Tautiškos Politikos knygynėlis. Telpa čia Rosijos policijos viešpatavimas, persekiojimas ypatos laisvės, draugijų ir susirinkimų, laisvės žodžio ir sąžinės, ir kame išganymas? Puslapių 47. Prekė 10c

Laikrodininko atminimai. Pasak Erkman - Šatrianą, sutaisė S. M. Paveikslas iš Napoleono I paskutiniųjų kariavimų. Pusl. 44. Prekė 15c

Kaip žmonės su ponais kovojo? Sodiečių sukilimai Išpanijoj, XIV amžiuje, Anglijoje XVI amžiuje. Parašė A. J-tis. Pusl. 34. Prekė 10c

Vaišės Jezaus Kristaus pas popiežių Pijų IX. Parašė Victor Hugo, antra laida. Prekė 10c

Užsiprašydami virš minėtų knygelių, adresuokite:

A. OLSZEWSKIS
3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.

GERAS LAIKRODIS.

Kiekvienas geras laikrodininkas pasakys tamistai, kad geras laikrodis susideda iš 171 dalies. Kaip-kurios dalys yra mažos, vos matomos, vienok jos lošia tokią pat svarbią rolę laikrodžio mechanizme kaip ir didžiosios. Tas pats yra ir su musų kunu. Musų kunas teip-gi susideda iš mažų dalelių, kurios teip-gi turi nuolatai veikti, kad palaikyti organizmą gerame stovyje. Daleisk tiktai vienai mažai daleliai sustoti, o pamatysi kaip visas organizmas nukęs. Geriausiai tą galime patėmyti tuomet, kada vienas iš valgį virinimų organų atsisako veikti: apetitas pranyksta ir pajiega tuojau mažinasi. Tuomet turi jieškoti greitos pagelbos — Trinerio Amerikoniškojo Eliksyro Karčiojo Vyno. Vaistas sutvirtina visus organus ir padaro juos veikliais; vaistas palaiko juos tvirtais ir pilname judėjime. Vaistas padaro virinimą pilnu, perfektišku ir tokiu budu išvalo gamtiškai kraują. Vartok tamista vaistą tuojau kaip tik pajausi, jog apetitas sumažėjo, jog apetitas nėra toks geras kaip kad budavo, arba jeigu jauti nusilpnėjimą. Vartok vaistą visuose nesveikumuose skilvio ir žarnų. Gaunamas aptiekose. Jos. Triner, 799 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

AUKOS DR. V. KUDIRKOS RAŠTŲ IŠLEIDIMUI.

Iš Seattle, Wash.: Vincas Česna paaukavo $2.00, Petras Sinušas $1.00.

Draugysčių reikalai.

SUSIRINKIMAS T. M. D-TĖS.

Chicago, Ill. Susirinkimas Tėvynės Mylėtojų Dr-tės 19-tos kuopos atsibus nedėlioje, 10 d. lapkričio, 1907, Ruigio Salėje, kampas 33-čios ir Morgan gatvių, 2½ val. po pietų. Maloniai yra užprašomi visi nariai atsilankyti ant šio susirinkimo, nes bus labai svarbių reikalų ant apsvarstymo, kaip tai rinkimas pirmsėdžio T. M. D. ir apsvarstymas kitų tos Dr-stės svarbių reikalų; teip-gi bus išdalyta knygutė naujai išėjusi iš spaudos No. 15 "Revoliucija ir jos Prasmė Priežastis ir Pamatai", visi nariai, kurie užsimokėję už šiuos metus, teip-gi kurie užsimokės ant šio susirinkimo, lyginai ir naujai prisirašiusiejie gaus dovanai tą knygutę.

Komitetas.

IŠKILMINGAS BALIUS.

Kenosha, Wis. Jaunų Lietuvių Šviesos Kliubas parengė iškilmingą balių subatos vakare, 23 d. lapkričio (Nov.), 1907, Congress svetainėje, 304 North Chicago St. Balius prasidės 7 val. vakare ir trauksis iki 2 val. nakties. Įženga vyrams 25c., merginoms ir moterims dykai. Ant baliaus grajys geriausia muzika, "brass-band" po vadovyste p. G. Zurlino, susidedantis iš 30 muzikantų. Todėl prie puikios muzikos kiekvienas galės gerai pasilinksminti ir pasišokti ir linksmai praleisti paskutinias dienas prieš liudnus adventus. Kviečiame visus, jaunus ir senus ant to vakaro ateiti ir drauge su mumis pasilinksminti.

Komitetas J. L. Š. K.

TREČIAS BALIUS.

Chicago, Ill. 4-ta kp. Liet. Soc. Sąj. Am. parengė balių nedėlioje, 10 d. lapkričio (Nov.), 1907 m., Freiheit Turner svetainėje, 3417 S. Halsted Str., arti 35-tos gatvės. Prasidės 4 val. po pietų. Įženga 25 c. ypatai. Visas pelnas nuo baliaus eis ant įrengimo viešo darbininkiško knygyno. Socijalistai

nieko nedaro savo ypatiškai naudai, bet ką suima nuo visuomenės, tą ir atiduoda jai, nes tai priguli visuomenei. Užtai draugės ir draugai paremkite gerą darbą. Muzika bus geriausia. Kviečia.

Komitetas.

DIDELIS BALIUS.

West Lynn, Mass. Vietinė Šv. Kazimiero dr-stė, parengė didelį balių padėkavonės dienoje, 28 d. lapkričio (Nov.), 1907 m., Hibernian Hall, 105 Federal Sq., West Lynn, Mass. Prasidės 2 val. po pietų ir trauksis iki 12 val. nakties. Įženga vyrams $1.00, moterims ir merginoms dykai. Yra užprašytos draugystės iš Bostono. Gries labai puiki muzika. Užtai kviečiame visus, senus ir jaunus atsilankyti ant to puikaus baliaus ir draugiškai su visais pasilinksminti. Kviečia.

Komitetas Dr-stės Šv. Kaz.

PIRMAS IŠKILMINGAS BALIUS.

Joliet, Ill. Susiv. Liet. A. 167 kuopa parengia balių su prakalbomis ir dekliamacijomis Subatoj, 16 d. lapkričio (Nov.), 1907 m. Turner svetainėje, Chicago street. Prasidės 7:30 val. vakare. Įženga 25c. Kviečiame brolius lietuvius ir lietuvaites kuoskaitlingiausiai atsilankyti. Bus kalbėtojai iš kitų miestų ir mažai vaikai dekliamuos puikias dekliamacijas; o paskui, prie geros muzikos bus kiekvienam smagu pasilinksminti. Kviečia.

Komitetas.

KONCERTAS IR BALIUS.

Chicago, Ill. Parapija Apveizdos Dievo, parengė Koncertą ant naudos statymo Naujos Bažnyčios. Koncertą atloš Susivienyjimas Lietuviškų Vargonininkų: Šv. Jurgio par.; Šv. Kryžiaus par.; iš Chicagos ir Visų Šv. par. iš Kensington, Ill. ir jų chorai. Nedėlioj, 10 d. Lapkričio, (Nov.) 1907 m., The West Side Auditorium Salėje, 442-6 West Taylor Str. Įženga $1.00 ir 50 c. ypatai. Koncertas prasidės 4 val. po pietų. Širdingai užkviečiame visus parapijonus Apveizdos Dievo parapijos ir kitų parapijų vyrus, moteris ir merginas, ant to puikiausio lietuviško Koncerto ir Baliaus, kokio dar Lietuviai Chicagos nematė. Koncertas bus duotas didžiausioje ir puikiausioje The West Side Auditorium Salėje. Po Koncertui prasidės smagus balius prie smagios muzykės, bus galima smagiai pasišokti ir linksmai laiką praleisti.

Su guodone,

Komitetas A. D. P.

Viršininkai Centro Komiteto "Aušros" Dr-stės.

Pirmsėdis — Dr. M. Želvienė, 1 Church Str., Plymouth, Pa.

Sekr. susineš. — J. Šernas, 3252 S. Halsted Str., Chicago, Ill.

Finansų sekr. — K. Gugis, 4945 Justine str., Chicago, Ill.

Kasierius — Dr. J. Šliupas, 1419 N. Main Ave., Scranton, Pa.

"LIETUVOS UKININKAS"

Laikraštis skiriamas Lietuvos darbo žmonėms. Išeina kas sąvaitę iš Vilniaus, Lietuvoj. Spaudomas ant gražios popieros, 16 pusių ir mėnesiniu priedu.

Vienatinis laikraštis, kuris tėvynėj daugiausia prasiplatinęs, nes jis suteikia teisingiausias žinias iš Lietuvos ir kitų dalių svieto. Amerikos - lietuviai užsirašykite minėta laikraštį arba užrašykite savo gentėms tėvynėj gyvenantiems. Lietuvoje metų prekė **$1.85**, o Amerikoje **$2.50**. Vienas numeris ant pamatymo 5 centai. Amerikoje vyriausiu agentu yra:

M. J. Damijonaitis,
3250 S. Halsted St., Chicago, Ill.

Pajieškojimai.

Pajieškau savo draugo Simano Kraukaičio, Kauno gub. Turiu labai svarbų reikalą. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinią ant adreso:

P. Pecenkus,
82 Bond st.,
Elizabethport, N. J.

Pajieškau lietuvio, kuris norėtų uždėti grosernės ir bučernės biznį. Randasi gera vieta naujame mieste. Lietuvių šeimynų yra apie 40, o pavienių apie penkis kartus daugiau. Čia nėra jokio kito lietuviško biznieriaus; vieta labai gera ir geras žmogus gali padaryti gerą gyvenimą. Atsišaukite tuojau šiuo adresu:

Jos. Skinderis,
Box 501' Harrisburg, Ill.

Pajieškau Antano ir Petro Činskių; Kauno gub., Telšių pavieto, Vabalų sodžiaus. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žinią ant adreso:

St. Činskis,
Box 53, Sesser, Ill.

Pajieškau jauno lietuvio, mokančio nors kiek angliškos kalbos, tinkančio prie valgių taisymo saliune ir galinčio bent kiek pagelbėti už baro. Darbas ant visada, alga gera. Atsišaukite prie savininko.

K. E. Bertulis,
Box 11, Livingston, Ill.

Pajieškau vaikino apsivedimui, ne jaunesnio kaip 28 iki 40 metų, vistiek kad ir našlys, bile tik geros dvasios lietuvys. Prašau atsišaukti su tikrom informacijoms, nes kožnas gaus atsakymą.

M. Lietuvaitė,
746 N. Paulina Str., Chicago, Ill.

Pajieškau savo gentainio Simono Kudirkos, Suvalkų gub., pirmiau gyveno Afrikoj, paskui išvažiavo į Chicago, Ill. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinią ant adreso:

Wm. J. Kudirka,
Box 120, McKees Rocks, Pa.

Pajieškau Antano Bariso, Kauno gub., Panevėžio pavieto, Maldočauskos vol., Pazukų sodžiaus. 13 metų kaip Amerikoje. Pirmiau gyveno Philadelphia, Pa., o paskui išvažiavo ant farmų. Augštas vyras, geltonų plaukų, apie 30 metų amžiaus. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinią ant adreso:

A. Tikuckis,
1519 So. Front Str.,
Philadelphia, Pa.

Pajieškau savo draugo Juozo Luščyko, Kauno gub. Metai kaip Amerikoje, išvažiavo iš Liepojaus. Girdėjau, kad gyveno Elizabeth. Turiu labai svarbų reikalą. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinią ant adreso:

M. S. Bačun,
Keaney Square Bldg.
Boston, Mass.

Pajieškau savo pačios Magdalenos Kazlauskaitės, Kauno gub., Raseinių pavieto, Kvedainių parapijos, Padvarninkų sodžiaus; po vyru Dixonienė. Apleido mane 29 d. rugpiučio, paimdama su savim mergaitę 15 mėnesių ir 500 dol., o man paliko tris kudikius: du vaikučius 9 ir 6 metų senumo ir mergaitę 4 metų. Vidutinio ugio, tamsiai geltonų plaukų. Mergelės vardas Juozefa. Kas ją kur užtėmįs malonės man duoti žinią adresu:

John Dixon,
1211 Bohemen Av., Pueblo, Colo.

Pajieškau savo brolio Povilo Binkaus, Kauno gub., Vilkmergės pavieto, Praškunų vol., Gunakų kaimo. Metai kaip atvažiavo Amerikon ir visą laiką gyveno Chicagoj šituo adresu: 114 W. 14th Place. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinią ant adreso:

Liud. Binkus,
220 Keeker st., Room 4.
Vancouver, B. C. (Canada).

Pajieškau Povilo Mockaus, gyvenusio apie metai atgal Kensington, Ill. Turiu labai svarbų reikalą. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinią ant adreso:

Fr. Bagdonas,
9232 Debson ave.,
Borens Side, Ill.

Pajieškau gerų žmonių, kurie malonėtų mano kudikio,3 mėnesių senumo; augalotas sveikas ir gražus. Aš pati sergu ir neturiu kaip kudikį išauklėti. Žmonės, kurie norėtų paimti, malonės atsišaukti adresu:

Miss Ona Poliki,
322 Brond Str., Beloit, Wis.

Pajieškau Jurgio Trankonio, Vilniaus gub., Trakų pavieto, Zaslių parapijos, Totoriškių kaimo. Dar nesukako metai kaip iš Lietuvos; pirmiau dirbo angliakastynėse. Apie 6½ pėdų augščio, Juodbruvis, ilga nosia, nepalaiko ilgai darbo. Girdėjau, kad išvažiavo į Lincoln, N. H. Kas apie jį žinotų malonės duoti žinią ant adreso:

Fr. Mučinski,
19 Washington st.,
Hudson, Mass.

Pajieškau Antano Marčinkaus, Jono Ležinskio ir Juozapo Urbono, visi Kauno gub., Siaulių pavieto, Žagarės vol., Bandorių sodžiaus. Jie patys ar kas kitas malonės duoti žinią adresu:

A. Vištartas,
1059 Jane Str.,
Kenosha, Wis.

Pajieškau savo tikros sesers Konstancijos ir jos vyrą Miko Burinskio. Pirm keletą metų gyveno 145 Saxelly Rd., Custom House, Jugin, London, England. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žinią ant adreso:

Peter Paliokas,
136 Morris Str.,
Jersey City, N. J.

Pajieškau savo pussesers Uršulės Dargičės, Kauno gub., Žagarės pavieto. Teipgi pajieškau Mikolo Pimovičiaus ir Apolonijos Kacinskiutės, Mortos Kacinskiutės, Olesės Pucinskiutės ir Anelės Pucinskiutės. Visi Kauno gubernijos Vėšučių kaimo. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žinią ant adreso:

Dom. Motuz,
4358 Wood Str.,
Chicago, Ill.

Pajieškau savo brolių Antano ir Juozapo Vaičekauskių, Kauno gub., Raseinių pavieto, Žvingių parapijos, Paloličių kaimo. Juozapas buvo pirm aštuonių metų ant farmų arti New Yorko. Antanas pirm pusantrų metų buvo Springfield, Ill. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žinią ant adreso:

V. Vaičekauskas,
3252 So. Halsted St.,
Chicago, Ill.

Pajieškau savo tikro sunaus Juozo Jonikio, 15 metų senumo, 30 d. spaliaus, pasiėmęs mokestį išdumė nežinia kur, dirbo angliakastynėse; ant dešinės pusės veido turi raudoną plėtmą; kalba gerai angliškai. Rodos, kad jis nuvažiava į Baltimore arba į New Yorką. Jeigu kas apie jį žinotų, tegul duoda žinią, o suteiksiu $5.00, arba tegul pats sugrįžta, o bus viskas dovanota.

Juozas Jonika,
1116 Lloyd Str.,
Scranton, Pa.

Pajieškau savo pussesers Veronikos Ziziunaičios, Kauno gub., Panevėžio pavieto, Daniunų kaimo. Apie pusantrų metų kaip Amerikoje; turiu prie jos svarbų reikalą. Ji pati ar kas kitas teiksis duoti žinią ant adreso:

Ant. Buliauckas,
10100 Vincens Rd.,
Washington Heights, Ill.

Pajieškau savo dėdės Vinco Palkimo, Kauno gub, Telšių pavieto, Pašatrijos kaimo, apie 18 metų kaip Amerikoje. Apie 5 metus atgal gyveno Chicago, Ill. Turiu prie jo svarbų reikalą. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinią ant adreso:

Kl. Palkimas,
4630 So. Paulina St.,
Chicago, Ill.

Pajieškau Juozapo Dvariškio, Adomo Kovieros ir Juozapo Plieno. Gyveno Kerriston, Wash., ir iš ten 2 d. berželio išvažiavo Alaskan. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žinią ant adreso:

Wm. Kudol,
Box 151,
Melrose Park, Ill.

Pajieškau apsivedimui merginos, nesenesnės kaip 18 iki 22 metų, turi buti 5 pėdų augščio; aš nesu balamutas, bet geras darbininkas, 24 metų amžiaus, 5 pėdų 10 colių. Merginos malonės atsišaukti šiuo adresu:

J. Gaidauskis,
Box 75, Ledford, Ill.

Pajieškau savo giminaičių, Jurgio ir Edwardo Browerių, Kauno gub., Vabalninkų miestelio, Edwardas apie 15 metų Amerikoje, o Jurgis apie 5 metus. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žinią ant adreso:

M. Karvakas,
3234 Illinois Court.,
Chicago, Ill.

Pajieškau savo brolio Jono Povilaičio, Kauno gub., Panevėžio pavieto, Rozalinos vol., Smilgių miestelio. 9 metai kaip iš Lietuvos, 2 metai atgal gyveno Pittsburge, Pa. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinią ant adreso:

Konst. Povilaitienė,
28 Hill St., Waterbury, Conn.

Ant Pardavimo.

Už $2800 pirksi lotą su dviem namais ant Wallace Street Chicago Heights. Rendos atneša $31.00 ant mėnesio. Pati renda gali tas propertes išmokėti. Atsišauk pas *A. Olszewski, 3252 So. Halsted St., Chicago.* Męs turime daugybę gerų namų ant pardavimo visose miesto dalyse.

Parsiduoda pigiai namas, liotas ir pieniaus biznis už $3500. 60% nuo $1.00. Viskas gerame stovyje. 2 arkliai, 2 vežimai ir dvi poros plėškių. Vežimai su viršais, visai nauji. Daugiausiai lietuvių apgyventa vieta. Parsiduoda pigiai. Atsišaukti adresu:

John Graef & Son
126 Ruble st.
Chicago, Ill.

Parsiduoda labai pigiai dvejų augštų medinis namas po nr. 627 W. 81 st. Metinė randa $240.00. Prekė $1700.00.

Teipgi parsiduoda pigiai 7 ruimų namas po nr. 619 W. 81 st. Didumas loto 50x125 pėdas. Prekė $2325.00. Atsišaukite pas:

Geo. & W. H. Brinkman
8688 Vincennes Road
Chicago, Ill.

Iš priežasties išvažiavimo į tėvynę parsiduoda bučernė ir grosernė vertės $1200 už $600 arba ir už mažiau. Biznis gerai išdirbtas; lietuvių apgyventoje vietoje. Atsišaukite adresu:

Jos. Drasher,
1902 Lake st., Melrose Park, Ill.

Iš priežasties išvažiavimo į tėvynę parsiduoda už prieinamą prekę visi naminiai rakandai (furniture). Atsišaukite adresu:

Br. Žukovski,
187 W. 16th Str.,
Chicago, Ill.

Išvažiuodamas iš miesto esu priverstas parduoti savo dalį, 13 metų senumo kriaučių kromą, nešančiame gryną pelną $4000 metams. Parduosiu už $450. Pirkėjas turi buti kriaučius. Atsišaukite ar rašykite pas:

Ch. Z. Urnich,
45 La Salle str., R. 8.
Chicago, Ill.

IŠ SESSER, ILL.

Darbai eina čia labai gerai, uždarbiai geri, užtai, kurie norėtų pirkti geroj vietoj gerus lotus tegul atsišaukia pas mane, o aš patarnausiu kiekvienam.

Jos. Glamba,
Sesser, Ill.

Reikalavimai.

Reikalauja 4000 darbininkų, valstijose: California, Oregon ir Washington prie girių kirtimo ir lentų piovinyčiose. Mokestis nuo $60 iki $115 mėnesiui. Kelionė iš Chicago $33; sugrįžys $25, jeigu išdirbs 6 mėnesius. Reikalaujame teipgi 400 darbininkų prie girių darbo Wisconsin ir Michigan valstijose. Mokestis nuo $28 iki $35 su valgiu ir užlaikymu. Uždės kelionės lėšas $6.00 iš Chicagos. Šitas mėnuo yra geriausias gauti darbą ant visos žiemos. Męs turime teipgi daug gerų vietų Chicagoje ir aplinkinėse. Ateik pas mane arba rašyk laišką įdėdamas už 2c. markę atsakymui. (Lietuviškas agentas). Adresuok:

J. Lucas,
Room 3, 128 S. Clark st.,
Chicago, Ill.

Reikalaujame vyrų prie medžių darbo Michigan ir Wisconsin valstijose. Mokestis $30.00 iki $35. mėnesiui su valgiu ir guoliu. Darbas ant visada. Dykas nuvažiavimas. Atsišaukite tuojau.

Asping & Sweet,
81 So. Canal st., Chicago, Ill.

Reikalauja kolektoriaus ir pardavinėtojaus. Vyras gero pažinimo ar plačiai pažįstamas malonės atsišaukti pas mane, o aš parodysiu, kaip gali dyklaikyj didelius pinigus uždirbti.

Chas. Urnich,
R. 8 — 45 La Salle Str.,
Chicago, Ill.

Lietuviai prisidėkite prie didumenės, važiuojančios į *Naują Lietuvą*, geriausią žemę Texas. $10 kas mėnesis nupirks tamistai puikų, 10 akrų, daržą, kuris atneš jums $3000 į metus. Atsišauk ypatiškai arba raštu adresu:

Lithuanian Golony
R. 8 — 45 La Salle st,
Chicago, Ill.

Atdara vakarais ir nedėlioms.

Chas. Z. Urnich
45 La Sale st., Room 8

Aš galiu pagelbėti, galiu sutaikyti, atsišaukite pas mane, o gausite teisingą rodą. Pajieškau ir iškolektuoju skolas, išprovoju už sužeidimus ar nuostolius. Ištirnėja visokias nelaimes atsitikimuose: sužeidimuose iš Company's neapsaugas. Veru ir išimu visokių paliudyjimų paveldėjimų išdavimo paliudyjimui išvažiavimui į krajų, permainymo pašportų, atjieškojimo tėvų palikimo, vedimo visokių bylų suduose. Visi lietuviai, kurie nori pirkti, parduoti ar išmainyti kokias savastis mieste ar farmas, tegul atsišaukia pas mane, nes aš žinau geriau dalykus ir užganėdinsiu kiekvieną daug geriau negu kas kitas. Męs turime daugybę gerų namų ir lotų ant pardavimo visose miesto dalyse.

Užsekuruoja nuo ugnies namus, forničius. Atlieka visokius reikalus teisingai. Lietuvys apsigyvėnęs 12 metų Chicago. Notarijušas publiškas.

Ar moki rent'a?

Jeigu teip, tai apskaityk kiek turi išmokėti per vienus metus, o pamatysi, kad už tuos pačius pinigus gali išmokėti namus, kuriuose galėsi senatvėje ramiai gyventi. Jeigu dabar užpirksi namus, tai per dešimtį ar penkiolika metų rentas sugrįžįs tau pinigus užmokėtus už namus ir turėsi savo savastį ant viso amžiaus.

Tėmykite kaip pigiai galite nupirkti pas mane namus su lotais. Turiu šimtus namų ant pardavimo; čionai paduodu kelias prekes, parodymui, kad kožnas gali sau pigiai namus nusipirkti:

Ant **ILLINOIS COURT** galite gauti namus už $1200, $1400, $1500, $1600, $1800 iki **$4500**
Ant **AUBURN AVE.** namai su lotu už **$2000**
Ant **LOWE AVE.** namai su lotu už **$1400**
Ant **35 & LOWE AVE.** namai su lotu už **$7000**
Ant **EMERALD AVE.** galite pasiskirti už $2500; $2720; $3000 iki **$3800**
Ant **WALLACE ST.** galite nusipirkti už $2800; $3200; $3600 ir brangiau.
Ant **SO. HALSTED** daug visokių namų biznio vedimui, galite pasiskirti už $3100 iki **$40.000**
Ant **33rd STREET** puikus namai su lotu už **$4500**
Ant **35th STREET** murinis namas, rentas $46.00 ant mėnesio už **$4500**
Ant **LYMAN & FARRELL** murinis namas —Štoras 2 lubų už **$4600**
Ant **35 ir LOWE AVE.** murinis — 2 lubų, Štoras **$7000**
GRAND WORK, ILL. namai su lotu arti 49 av. už **$2000**
EAST CHICAGO, ILL. Geri bizniui namai už .. **$2940**

Kreipkitės pas

A. Olszewski
3252 S. Halsted St.

Knygų Kataliogas

553 Pačjimas organiško svieto. Pagal Bitnerį sutaisė Šernas. Knyga didelės moksliškos vertės. Ji aprašo tvėrimąsi viso sutvėrimo ir visų gamtos sutvertų daiktų; parodo, pagal seniausius ir giliausius žemės sluogsnius, daug milijonų metų atgal gyvenusius ant žemės augmenis, vabalus, žvėris, paukščius ir tt. Su paveikslais. Chicago, Ill. 1905, pusl. 137 .....35c

658 Istorija Chicagos Lietuvių, jų parapijų ir kunigo Kriaučuno prova su laikraščiu "Lietuva", buvusi balandžio mėnesyje 1899 m. Čia telpa aprašymas: kiek yra lietuvių Chicagoje, kiek lietuviškų draugyščių, su kokiais vardais ir siekiais; chronologiška peržvalga Chicagos lietuvių darbų nuo pat čia jų atsiradimo iki pabaigai 1900 metų; istorija jų parapijų ir prova kunigo Kraučuno su "Lietuva". Chicago, Ill. 1901, pusl. 580 .....$1.00
Apdaryta $1.50

678 Lietuvių Pratėviai Mažoje Azijoje. Kuo senovės iki jie pateko po valdžia Persų. Parašė Lietuvos Mylėtojas (D-ras J. Šliupas). Knyga turi 283 puslapius ir 4 didelias mapas, parodančias vietas kur senovėje gyveno lietuvių pratėviai. Aprašo lietuvių padėjimą dar 800 metų prieš Kristaus gimimą. Chicago, Ill. 1899.....50c

708 Rašto istorija. Pagal A. B. Schnitzerį sutaisė Šernas. Aprašo kokiu budu žmonės rašyti išmoko, kaip išdirbo sau raštą kiekviena žmonių tauta, kokie buvo raštai senovėje daug metų prieš Kristų, kada žmonės vietoje rašto vartojo mazgelius ant šniurų, išplaustymus ant medžio, iškapojimus ant akmens, piešė paveikslus, ir tik neseniai dėjo iki šiandieninio alfabeto (litarų), su kuriuom dabar galį parašyti kiekvieną žodį ir viską apkalbėti teip gerai, kaip ir gyvu žodžiu. Yra tai knyga, kuri ištikro žmogų interesuoja, parodydama kaip tobulinosi sviete raštas. Chicago, Ill. 1905, puslapių 304 .....$1.00
Apdaryta $1.25

722 Trumpa senobės istorija. Pagal prof. R. Vipper vertė iš rusų kalbos D. Su paveikslais senoviškų liekanų ir 5-eis spalvuotais žemlapiais (mapomis). Yra tai tikriausia svieto istorija nuo seniausių laikų, daug metų prieš Kristaus gimimą iki nupuolimo Rymo viešpatystės. Chicago, Ill. 1904, pusl. 305 .... $1.00
Apdaryta $1.25

856 Aukos karės Dievui. Parašė Jonas Gražys. Ši knygelė aprašo kokios kada buvo karės, kas buvo jų priežasčia, kiek blėdės padarė ir daro žmonėms ir kas į jas stumia. Chicago, Ill. 1902, pusl. 40 ....10c

861 Dras J. Basanavyčius. Lenkai Lietuvoje. Iš rusų kalbos vertė V. Gintautas. nurodymai kaip lenkiška kalba sunaikino ir sudemoralizavo Lietuvą ir kaip ji kenkia lietuvystei sulyg šiai dienai. Chicago, Ill. 1903, puslapių 41 .... 15c

946 Priedelis prie lietuviško klausymo. Raštelis gvildenantis lietuvystės reikalus po valdžia Rusijos ir po įtekme lenkystės. Chicago, Ill. puslapių 38 ....15c

1135 Hygiena arba mokslas apie užlaikymą sveikatos. Pagal Bernesą, Drą Noll ir kitus, sutaisė Šernas. Yra tai nauja daktariška knyga. Kas ją su atyda perskaitys, pataikys apsisaugoti nuo visokių ligų, užlaikyti čielybėje savo sveikatą, pailginti savo amžių ir užauginti sveikus ir tvirtus savo vaikus. Chicago, Ill. 1897, pusl. 132..35c

1176 Pamatas Visokiai Reformai. Vadovas sveikatai, turtui ir laisvei. Populiariškas raštas apie klausimą valgybos. Parašė Otto Cardue. Su raštininko leidimu vertė J. Laukis. Knygutė nurodo kad mėsa ir kai-kurie kiti teip pavadinti dilginanti valgiai, yra netinkančiais žmonėms maistais. Chicago, Ill. 1907, pusl. 113..... 30c

1420 Tikyba ar mokslas? Tikėjimiški, moksliški ir draugiškai - politiški tyrinėjimai, surankioti D-ro J. Šliupo. Antras pataisytas ir padidintas spaudimas. Chicago, Ill. 1901, pusl. 211 50c

1210 Aritmetika. Sutaisė S. Škačkauskas. Lesgvas budas išmokti skaitliuoti (rokuoti). Knyga padalyta į penkis skyrius. Skyrius I — apie skaitlius. Skyrius II — Trupiniai. Skyrius III — Dešimtiniai trupiniai. Skyrius IV — Prilyginimai ir proporcijos. Skyrius V — Proporcijų prievadinės. Chicago, Ill. 1897, pusl. 104 .....25c

1300 Rankvedis angliškos kalbos. Pagal Ollendorf'ą, Harvey, Maxwell ir kitus surašė J. Laukis. Yra tai praktiškiausia knyga išsimokinimui angliškos kalbos pačiam per save be pagelbos mokytojo. Chicago, Ill. 1906, puslapių 307 ....$1.25
Apdaryta $1.50

1326 Žodynas lietuviškai - angliškos kalbos. Dalis I. Sutaisė A. Lalis. Čia rasi visus lietuviškus žodžius išguldytus angliškai. Kožnas žodis paženklintas kursyvoms litaroms prie kokio gramatikos skyriaus jis priguli. Knygos formatas 6x9 colius. Kieti, mėlysoželiais apdaryti, aukso litaroms ou ant nugaros. Chicago, Ill. 1902, puslapių 382 ....$2.00

1327 Žodynas lietuviškai - angliškos kalbos. Dalis II. Sutaisė A. Lalis. Čia rasi visus angliškus žodžius išguldytus lietuviškai. Prie kiekvieno angliško žodžio kabėse yra pridėta tarmė, kaip žodžius angliškai tarti, teipgi kiekvienas žodis paženklintas kursyvoms litaroms prie kokio gramatikos skyriaus jis priguli. Knygos formatas 6x9 colius. Gražiais drutais apdarais, nugara ir kampai drutos, gražios moroko skuros, šonai audimo, ant nugaros parašas aukso litaroms, lapų kraštai marmuruoti $4.00
Ta pati knyga popieros apdaruose $3.00

1328 Žodynas lietuviškai-angliškos ir angliškai-lietuviškos kalbų. (Abi dalys — I ir II, t. y. No. 1326 ir No. 1327) vienoje knygoje. Yra tai reikalingiausia knyga norintiems gerai pažinti angliską kalbą. Formatas ir apdarai tokie pat kaip No. 1327 .....$6.00

1329 Žodynas. Tas pats kaip No. 1328, tik pilnai apdarytas brangia, gražia moroko skura. (Čia audimo nėra nė biskio) $7.00

1498 Lietuviškas Sapnininkas. Surinktas iš daugelio svetimų sapnininkų ir sutaisytas pagal tikrą persiškai-egiptišką sapnininką, su 310 abrozelių, su aprašymu planetų ir paslapčių, kokias senovės žmonės vartojo dėl atspėjimo ateities. Geriausiai išguldo visokius sapnus, kokie tik žmogui prisisapnuot gali. Chicago, Ill. 1895, pusl. 205..50c
Tas pats drutai apdarytas 65c

1515 Orakulas. Naujas pilnas Orakulas arba knyga burtų, monų ir visokių paslapčių ir praktiška C. C. St. Germain Delnažinystė, su paveikslėliais. Surinko ir išguldė iš svetimų kalbų J. Laukis. Yra tai didžiausia ir praktiškiausia monų knyga, burtų ir delnažinystės mokslo. Formatas 6x9 colius, ant viršaus apdarų koloriuotas paveikslas burtininko ruimo. Chicago, Ill. 1904, pusl. 412 .... $3.00
Drutuose apdaruose $3.50

1521 Paslaptys Magijos bei Spiritizmo Šviesoje Moksio. Pagal svetimus šaltinius sutaisė J. Laukis. Yra tai išaiškinimas monų darymo. Šioje knygoje atrasite visas monų ir burtų paslaptis ir jas suprasite, nes aiškiai aprašytos ir paveikslais parodytos visos slaptybės ir budai jų darymo. Chicago, Ill. 1903, pusl. 262 ..... 50c

1632 Gyvenimas Šv. Tėvo, Popiežiaus Benedikto IX, valdžiusio apaštališką sostą Ryme nuo 1033 iki 1044 metų 25c

Pinigus prisiųskit per Money Order'į ar registravotoje gromatoje adresuodadamas:

A. Olszewski
3252 S. Halsted St., Chicago, Ill.

Laivu Kalendorius

Kas nori važiuoti į Krajų, tegul perskaito šį surašą, o jame atras, kada, iš kur, į kur ir koki laivai išplaukia, ir kiek šifkortės kaštuoja.

Šioms dienoms išplauks šitie laivai:

NORTH GERMAN LLOYD LINE.

14 Lapkričio 10 val. ryto išplaukia iš New Yorko į Bremą laivas GNEISENAU. Perplaukia mares su 10 dienų. Šifkortės prekė.... .... ..$26.40

21 lapkričio 10 val. ryto išplauks iš New Yorko į Bremą laivas MAIN. Perplaukia mares su 12 dienų. Šifkortės prekė..... ....$26.40

12 Lakričio 10 val. ryto išplauks iš New Yorko į Bremą laivas KRONPRINZESSIN CECILIE. Perplaukia mares su 7 dienom. Šifkortės prekė $38.40

20 Lapkričio 2 val. po pietų išplauks iš Baltimorės į Bremą laivas BRANDENBURG. Perplaukia mares su 12 dienų. Šifkortės prekė.... ....$26.40

19 Lapkričio 10 val. ryto išplaukia iš New Yorko į Brėmą laivas KAISER WILHELM DER GROSSE. Perplaukia mares su 7 dienom. Šifkortės prekė $38.40

26 Lapkričio 10 val. ryto išplaukia iš New Yorko į Bremą laivas KAISER WILHELM II. Perplaukia mares su 7 dienom. Šifkortės prekė $38.40

RED STAR LINE.

13 Lapkričio 12 val. diena išplauks iš New Yorko laivas SAMLAND. Perplaukia mares su 8 dienom. Šifkortės prekė $27.80

20 Lapkričio 6 val. ryto išplaukia iš New Yorko laivas ZEELAND. Perplaukia mares su 8 dienom. Šifkortes prekė..... .... $27.80

HAMBURG AMERICAN LINE.

23 Lapkričio 7 val. ryto išplaukia iš New Yorko laivas PRETORIA. Perplaukia mares su 12 dienų. Šifkortės prekė $25.85

14 Lapkričio 12:30 val. diena išplauks iš New Yorko laivas AMERIKA. Perplaukia mares su 10 dienų. Šifkortės prekė $25.85

28 Lapkričio 11:00 val. ryto išplauks iš New Yorko laivas KAISERIN AUG. VICTORIA. Perplaukia mares su 10 dienų. Šifkortės prekė $25.85

16 Lapkričio 2 val. po pietų išplauks iš New Yorko laivas PRESIDENT GRANT. Perplaukia mares su 10 dienų. Šifkortės prekė $25.85

CUNARD LINE.

16 Spalio 2 val. po pietų išplaukia laivas LUSITANIA. Perplaukia mares su 5 dienoms. Šifkortės prekė $37.85

9 Lapkričio 8 val. ryto išplauks iš New Yorko laivas LUCANIA. Perplaukia mares su 7 dienom. Šifkortės prekė $37.85

30 Lapkričio 12 diena iš plauks iš New Yorko laivas CAMPANIA. Perplaukia mares su 6 dienom. Šifkortės prekė $37.85

12 Lapkričio 2 val. po pietų išplauks iš Bostono laivas IVERNIA. Perplaukia mares su 8 dienom. Šifkortės prekė $35.80

CANADIAN PACIF. R. R. CO. LINE.

23 Lapkričio 3 val. po pietų išplauks laivas LAKE ERIE. Perplaukia mares su 8 dienom. Šifkortės prekė .. $37.80

15 Lapkričio, 3 val. po pietų išplauks iš Montreal laivas EMPRESS OF BRITAIN. Perplaukia mares su 8 dienom. Šifkortės prekė $37.80

DOMINION LINE.

9 Lapkričio 5 val. po pietų išplauks iš Montreal Canada laivas KENSINGTON. Perplaukia mares su 8 dienom. Šifkortės prekė $33.30

16 Lapkričio, 5 val. po pietų išplauks iš Montreal laivas SOUTHWARK. Perplaukia mares su 8 dienom. Šifkortės prekė $33.30

WHITE STAR LINE.

14 Lapkričio 1 val. po pietų išplauks iš New Yorko laivas CELTIC. Perplaukia mares su 8 dienom. Šifkortės prekė $36.30

21 Lapkričio, 6 val. ryto išplaukia iš New Yorko laivas ARABIC. Perplaukia mares su 8 dienom. Šifkortės prekė $36.30

28 Lapkričio 11:00 val. ryto išplauks iš New Yorko laivas BALTIC. Perplaukia mares su 8 dienom. Šifkortės prekė $36.30

4 Gruodžio, 9:00 val. ryto išplauks iš Bostono laivas CYMRIC. Perplaukia mares su 8 dienom. Šifkortės prekė $35.80

AMERICAN LINE.

23 Lapkričio 9:30 val. ryto išplaukia iš New Yorko laivas ST. PAUL. Perplaukia mares su 6 dienom. Šifkortės prekė $37.80

16 Lapkričio 9:30 val. ryto išplauks iš New Yorko laivas PHILADELPHIA. Perplaukia mares su 6 dienom. Šifkortės prekė $37.80

Virš parodytos prekės yra nuo New Yorko iki Tilžės. Prekės į Eydkunus yra 5c. brangesnės kaip į Tilžę, o į Bajorus 55c. brangesnės kaip į Tilžę. Tikietas iš Chicagos į New Yorką kaštuoja $16.00, į Bostona $16.00, į Montreal $15.00, į Philadelphia $15.50.

VAIKAMS ŠIFKORTĖS.

Už vaiką nesenesnį kaip 1 meto šifkortė ant laivo $2.00. Už vaikus nuo 1 iki 12 metų šifkortė ant laivo kaštuoja pusę to ką dideliam, o virš 12 metų pilna šifkortė.

GELEŽINKELIO TIKIETAI VAIKAMS.

Amerikos geležinkeliai vaikus iki 5 metų veža dykai; nuo 5 iki 12 metų, ima pusę tikieto, o nuo 12 metų pilną tikietą.

Prusų geležinkeliai veža vaikus už dyką tik iki 4 metų; nuo 4 iki 10 metų ima pusę tikieto, o nuo 10 metų pilną tikietą.

Laivai Linijų NORTH GERMAN LLOYD, RED STAR ir HAMBURG AMERICAN plaukia stačiai į kontinentą, o laivai visų kitų linijų plaukia į Angliją, o iš Anglijos kiti laivai perveža į kontinentą.

Didžiausias Szifkorčių Ofisas
A. OLSZEWSKIO
3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Stereoskopai arba Teleskopai.

Stereoskopas arba Teleskopas yra tai prietaisa arba žiuronas su padidinančiais stiklais, per kuriuos kad žiurai ant abrozėlio, abrozėlis pavirsta į natūrališką paveikslą, kuriame matai čielas grupas žmonių, triobų, visą miestą, plačius laukus, miškus, daržus ir teip toliau, teip kaip kad pats toje vietoje butumei ir viską savo akimi matytumei. Teleskopas paverčia į natūrališką ėsybę, padidina jį atskirsto žmogų nuo žmogaus ir išrodo jau ne paveikslu, bet tikru atsitikimu.

Mes turime dabar ant pardavimo graflausius stereoskopiškus paveikslus kaip matote žemiau surašytus.

SERIJA I.

Susideda iš 12 Stereoskopiškų paveikslėlių pundelyje. Prekė 50c. už pundelį.

Štai ką juose gali pamatyti:

1 Stebėtini griovai Yellow-Stone Parko.
2 Kvietkinė paroda, mieste Saratogos, N. Y.
3 Bowery gatvė New Yorke.
4 Didysis vandens puolimas, Yellowstone Parke.
5 Typiška tabako farma, Kuboje.
6 Sudo butas mieste Honolulu, ant salos Hawaii.
7 Žuvų rinka, mieste Manilės, ant Filipinų salų.
8 San Jose gatvė, mieste San Juan, Porto Rico.
9 Puikiausia pilis mieste Rheinstein, Prusuose.
10 Puikiausias Žurandelis Salone de Jenets, mieste Vienoje.
11 Švento Mykolo palocius, Peterburge, Rosijoje.
12 Švento Petro bažnyčia ir pliacius Ryme.

SERIJA II.

Susideda iš 25 Stereoskopiškų paveikslėlių bakselyje. Prekė 75c. už bakselį.

Štai ką juose gali pamatyti:

1 Gražiausias vandens puolimas, Havana Glen, N. Y.
2 Orandžių sodas, Floridoje.
3 Didžiausias pačto budinkas, New Yorke.
4 Stebėtinas vandens puolimas, Niagara Falls, New York,
5 Puikiausia svetainė United States Hotelyje, mieste Saratogos, N. Y.
6 Kupčiška gatvė, Obispo, mieste Havanos, Kuboje.
7 Ukininko namai, Kuboje.
8 Įplukdymas galvijų mieste Manilės, ant Filipinų salų.
9 Geležinkelis ant salos Hawaii.
10 Gatvė miesto Manilės, ant salos Filipinų.
11 Kapelija "Sousa" ant Paryžiaus parodos, Francuzijoje.
12 Palmų daržas mieste Frankfort, Prusuose.
13 Merginos parduoda kvietkas mieste Kopenhagen, Danijoj.
14 Puikiausias kvietkų darželis, mieste Monte Carlo.
15 Rustoenval vandens puolimas, Norvegijoj.
16 Opera avenue gatvė, Paryžiuje, Francuzijoj.
17 Moterų duelės su kardais.
18 Moterys prie arbatos.
19 Motina kudikį prausia.
20 Kai: labai dideli tie mažiukai.
21 Vakaro diskusijos.
Ir keturi kitoki paveikslėliai.

SERIJA III.

Susideda iš 25 Stereoskopiškų paveikslėlių iš Kristaus gyvenimo. Prekė $1.00 už bakselį su 22 paveikslėliu.

Štai ką juose gali pamatyti:

1 Kristaus užgimimas Betlejaus Stainėlėje.
2 Trys Karaliai atlanko gimusį Kristų ir dovanas jam kloja.
3 Kristus, dar kudikiu budamas, mokina daktarus Jeruzoliaus bažnyčioje.
4 Kristus ant svodbos, Kainoj Galilejaus. Permaino vandenį į vyną.
5 Kristus ant kalno kalba priešais
6 Judošius savo pabučiavimu išduoda Kristų žydams.
7 Simonas pagelbsti Kristui kryžių nešti.
8 Šventa Veronika apšluosto veidą Kristui.
9 Jėzus ramina moteris, kad jo neverkių.
10 Jėzus prie kalno Golgotos, nukryžiavojimo vietos.
11 Žalnieriai ir Šv. Petras prie kalno Golgotos.
12 Kristus paveda savo motiną Jonui.
13 Skaito Kristui myrio dekretą ant kalno Golgotos.
14 Žydai ruošiasi kalti Kristų prie kryžiaus.
16 Kristaus kuną ima nuo kryžiaus.
17 Kristus keliasi iš grabo.
18 Kristus žengia į dangų.
19 Regykla šiądieninio Betlejaus.
20 Kaip šiądien išrodo Stainelė, kukurioje Kristus gimė.
21 Bažnyčia apreiškimo Šv. P. Marijos.
22 Bažnyčia budavota ant grabo Šv. P. Marijos.
23 Kaip šiądien išrodo Kristaus grabas.
24 Kaip šiąden išrodo Kalvarija, kur Kristus mirė.
25 Ulytėlė po vardu Jėzaus "Štai Žmogus".

SERIJA IV.

Susideda iš 100 Stereoskopiškų paveikslėlių bakselyje. Prekė $2.00 už bakselį.

Šitoje serijoje yra 4 sykius tiek paveikslėlių ką pirmutinėse serijose. Ir Štai ką juose galite pamatyti:

101 Besiartinanti audra ant ežero Erie.
102 New York. Tavorų krovimas į didelį oceaninį laivą.
103 New York. Pilies daržas (Casttle Garden).
104 Boston. Ežeras viešame darže.
105 Atlantic City, New Jersey. Pamaryj.
106 Niagara. Patkavinis vandenskritys nuo ožinės salos. (Horse Shoe Falls from Goat Island).
107 Chicago. Auditorium viešbutis ir Michigan Avenue.
108 Kaskados ir pokylinė svetainė. L. P. Parodos 1904m.
109 Moki indijonas namieje.
110 Moki indijonų gyvenimas.
111 Sioux indijonų vadas, He-No-Fraid.
112 Vartininkai (The Sentinels) 3,043 pėdų augščio, Yosemite, Cal.
113 Motina girių, 63 pėdas apėmio. Yosemite Kionyj, Cal.
114 Magdelenos Kolegija, Oxford, Anglijoj.
115 Airija. Killarney, pilis Ross.
116 Įėjimas į Muckross Klioštorių, Airijoj.
117 Šiaurinis miestas, Gibraltar.
118 Berlynas. Bondler lovis ir Katedra.
119 Vokietija. Griuvėsiai viduramžinės pilies.
20 Vokietija. Laivas apleidžiantis Koblenc'ą, ant Rheino upės.
121 Švedija. Stockholmas nuo vandens pusės.
122 Stockholmas. Karališkas palocius.
123 Švedija. Ant kelio į Odde.
124 Švedija. Lejono pilis, Goteborge.
125 Šveicarija. Mount Blanc žiurint nuo Chamonix.
126 Thun, Šveicarijoj.
127 Žiuvinis kiemas, Alhambra, Granada, Išpanijoj.
128 Katedra Notre Dame, faskada. Paryžiuj, Francuzijoj.
129 Tullerinų daržas, Paryžiuje, Francijoj.
130 Palociai tautų ant upės Seina'os, Paryžiaus Paroda, 1900m.
131 Venus de Milo Louvre, Paryžiuje, Francijoj.
132 des Champs Elysees, Paryžiuje, Francijoj.
133 Didžiosios operos palocius, Paryžiuje, Francijoj.
134 Tvirtynė Šv. Jono ir Katedra, Marseilles, Francijoj.
135 Laivų užplauka ir ežeras, Villefranche, Francijoj.
136 Carniche kelias ir ežerėlis Villefranche, Francijoj.
137 Pajurinis kraštas Casino, Monte Carlo.
138 Vatikano daržas ir Šv. Petro katedra, Ryme, Italijoj.
139 Rymas žiurint nuo bokšto Šv. Petro katedros.
140 Didžioji galerija Colona palociuje, Ryme, Italijoj.
141 Skliautas Settinio Severo, Ryme, Italijoj.
142 Koloseumas, Ryme, Italijoj.
143 Nesenial atkastas palocius, Pompejo, Italijoj.
144 Senatas ir Kanalas, Milane, Italijoj.
145 Kelias Šv. Juozapo, Venecijoj, Italijoj.
146 Šėrimas karvelių ant pleciaus San Marco, Venecijoj.
147 Kelias Šv. Andriejaus, Venecijoj, Italijoj.
148 Mahometonų bažnyčia Omare.
149 Oceaninis pakraštis, parodantis kolio užuolanką, Algiere.
150 Gėrymo fontanas ir gatvė Senamo Kaire, Egipte.
151 Besimeldžianti dervišai kieme mahometonų bažnyčios Gamoa El Ain.
152 Mahometonų bažnyčia Sultano Hasan, žiurint, nuo Cladelio sienų, Kaire, Egipte.
153 Pyramidos ir Arabų vilija, žiurint nuo Ghizeh kelio, Kaire, Egipte.
154 Arabija. Daržas išdžiuvusiame upės take.
155 Įėjimas į palocių, Singapore, Indijoj.
156 Turgaus diena Singapore, Indijoj.
157 Tautiškasis greitasis trukis, Singapore, Indijoj.
158 Policijos stacija Hong Konge, Chinijoj.
159 Žibinčius Hong Konge, Chinijoj.
160 Chiniečių vienbuoriniai laivai į plaukoj Hong Konge, Chinijoj.
161 Gražusis kelias Shanghai, Chinijoj.
162 Žvilgis ant viešos turgavietės, Shanghai, Chinijoj.
163 Tautiškas priešpiečių namas ant salos Java.
164 Tokyo, Japonijoj. Iriso gražybės laukai
165 Yokohama, Japonijoj. Prudas egiptiškų lotus kvietkų pilname žydėjime.
166 Junitų žinyčia Honmoku, Yokohama, Japonijoj.
167 Yokohama, Japonijoj. Šiaučius dirbantis lytines kurpes.
168 Yokohama, Japonijoj. Kriauklinių žuvių pardavinėtojaus stotis.
169 Paroda ugnagesinių atletų, Yokohama, Japonijoj.
170 Yokohama, Japonijoj. Kvietkų dardas.
71 Yokohama, Japonijoj. Altorius, nešamas jaunų gerbėjų Matsuri procesijoj.
172 Japoniški vaikai, nešanti pokylinį Matsuri altorių, Yokohamoj.
173 Matsuri pokylis, muzikos pastolas ir šokėjai, Yokohama, Japonijoj.
174 Yokohama, Japonijoj. Daržovių pardavinėtojas, rodantis savo turtą.
175 Japoniški kudikiai ledinės smetonos šėtroj, Yokohama.
176 Japoniškas žvejys prieplaukoj, Yokohama.
177 Japoniečių buda eiti pailsin.
178 Trepai į Kigomizų žinyčią, Kyoto, Japonijoj.
179 Kyoto, Japonijoj. Kigomizų žinyčia.
180 Auksinis pavilionas ant ežero Kinkakuji, arti Kyoto, Japonijoj.
181 Senoviška žinyčia Fujiyama, Mt. Fuji, Japonijoj.
182 Teatro gatvė, ligio vieną milią, Osaka, Japonijoj.
183 Nara, Japonijoj. Tukstantis žibinčių prie Ka-suga-No-Myia žinyčios.
84 Nikko, Japonijoj. Senovės akmeninis šuo, sergiantis Nikko žinyčią nuo Piktojo.
185 Hawaiiški mokyklos kudikiai.
186 Palmų daržas ant kranto Monoloa upės, Honolulu, Hawai.
187 Daktilinių palmų kelias, Honolulu, Hawai.
188 Hawaiiška moteris, gaudanti Peeheai, mažiukę kriauklinę žiuvaitę.
189 Chiniečiai renkanti ryžius, Hawai.
190 Gyvenimas Pretorijoj, Pietinėj Afrikoj.
191 Įplauka ir plaukiantį laivų taisymo dirbuvė Valparaiso, Chile.
192 Jamaicos Brookline gatvė, Port Antonio.
193 San Francisco gatvė, Mexico City.
194 Didysis pliacius, Mexico City.
195 "Jojimas šėnimis".
196 Mano apginėjas.
197 Kalėdų rytas.
198 "Tėve musų, kuris esi danguose".
199 Pagalvėlių karė.
200 Šėrimas kačiukų.

Teleskopas ir 100 virš paminėtų paveikslėlių kaštuoja $3.00
100 tų pačių paveikslų bakselyje be teleskopo $2.00
25 paveikslai iš Jezaus gyvenimo $1.00
Pats vienas teleskopas be paveikslų kaštuoja $1.00.

SERIJA V.

Susidedanti iš 12 maišyto gatunko paveikslėlių pundelyje. Prekė 35c. už pundelį.

Šitoje serijoje, kiekviename pundelyje, beveik vis kitoki paveikslėliai, tai yra maišyti iš visokių gatunkų. Juose yra: gražiausių miestų, bažnyčių ir kitų bagotų triobesių paveikslai, teipgi ir komiški paveikslėliai. Ši serija yra gera tiems, kurie nori pinigus užčėdyti, nes ji kaštuoja tiktai 35 c., o joje galima tiek daug pamatyti kaip ir serijoje I.

SERIJA VI.

12 teip pat maišyto gatunko paveikslėlių pundelyje. Prekė 75c. už pundelį.

Šitoje serijoje gražiausi paveikslėliai. Labai aiškųs, yra dirbti gabiausių artistų, brangaus darbo. Į juos žiurint matai viską teip aiškiai kaip kad prieš akis nebutų jokio paveikslėlio, bet tikrai gyva regykla.

Atminkite, kad virš parodytos prekės yra tik už paveikslėlius, be Teleskopo. Pats Teleskopas kaštuoja $1. Vieno Teleskopo užtenka ant visų ir visokių paveikslėlių turėti, tai vienas Teleskopas užtenka jiems visiems.

Vienas teleskopas užtenka visokiems paveikslam. Kada turi teleskopą, tai gali imti paveikslus kokius tik nori ir visi tiks į tą patį teleskopą.

Siųsdami pinigus ant teleskopų ar ant kitokių reikalų visada adresuokite:

A. OLSZEWSKI,
3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.

RAISTAS
(THE JUNGLE)

Toji, labai pagarsėjusi ir pageidaujama knyga spaudoje, ir netrukus bus užbaigta. Knyga parašyta vieno geriausių Amerikos raštininkų, p. Upton Sinclair ir išversta lietuviškoj kalboje.

"RAISTAS" jau išversta į 18 visokių kalbų ir tas parodo kaip ji visoj pasaulėj yra pageidaujama. Ji sujudino Amerikos visuomenę. Lietuviams tuom žingeidesnė ta knyga, jogei aprašyta lietuvių gyvenimas su visoms smulkmenoms, kaip veidrody permatomi vienų vargai, kitų linksmybės.

Toj knygoj aprašyta Amerikoje mėsos trustas, Chicagos skerdinyčia kaip nuodina visuomenę ir kaip prie mėsos kobiauriausius daikus primaišo, kad tik daugiau uždirbti.

Knyga faktiškai parodo visą suktybių ir skriaudimų sistemą, ir į ką ji paverčia žmones, kuriems iš savo rankų darbo reikia užsilaikyti. Ji parodo, ką nukenčia moterįs pjovinyčioj, kaip jos tampa sužagiamos ir šeimynų gyvenimai buna suardyti ir kad paleistuvystė ir kiti nelaimingi apsireiškimai tai tik pasekmė nelemtų sanlygų.

"RAISTAS" naudinga perskaityt visiems, jis labai naudinga kalbėtojams.

"RAISTAS" tai stora knyga, ir bus tikras papuošimas lietuviškoj literaturoje, netrukus bus užbaigta, kaštuos kaip ir angliškas originalas **$1.50,** bet kurie dabar prisiųs tik $1.00 apturės tą svarbų veikalą pirmiau ir **pigiau.** Vietiniai gali užsimokėti "Vienybės" redakcijoj. Rašant reikia adresuoti ant išleistojaus vardo teip:

J. NAUJOKAS
120-124 Grand Street Brooklyn, N. Y.

$35.00 Laikrodelis ant Kredito
Už $1. menesyj

10 mėnesių laiko jį išmokėti.

Geriausia proga kada nors paduota. Šitie laikrodėliai turi "Gold filled" hunting lukštais, puikiai graviruoti paskiausiose styliuose. **Gvarentuoti ant 25 metų,** bet laikys ant viso amžiaus. Gali pasirinkti bile viena **ELGIN, WALTHAM, HAMPDEN, ar TAVANNAS** mašinerija. Šitie yra geriausi kokius tik galima gauti ir pagarėjimas, kad jie gerai laika rodo, teip žinomas, jog nereikia daugiau aiškinti. Paskiausiu modeliu; galvute užsukamas ir nustatomas. **Ant apruboėjuoto laiko** parduodame šitnos geriausius **abroliutiškai tikrus** $35.00 vertus laikrodėlius už **TIKTAI $17.50. Mes nereikalaujame pinigu iš kalno,** mes prisiunsime jį expresu žiegzaminuoti. Jeigu tamistai pasidaboja laikrodėlis ir jeigu persitikrini, kad tai **didžiausias pigumas šitame amžiuje,** užmokėk expreso agentui **$7.50** ir expreso kaštus, o jis atiduos laikrodėli tamistai. Likusia dali $10.00 gali tamista užmokėti kas mėnesis po $1.00. **Mes užsitikime tamistai** nereikia kaucijos — pasirašymo ant popieru, nereikalaujame apie tamista klausti pas draugus ar kaimynus. Vien reikalaujame tamistos rašyto užsakymo laikrodėlio ir prižėdėjima, kad tamista užmokėsi. Atminik, **kad tamistai laikrodėlis prikiausė kada už jį moki.** Bile vienam, kuris nori užmokėti viska kartu, duosime specijališka oferta $15.75 vertės.

Excelsior Watch Co., 900 Central Bank Building., Chicago, Ill.

Pirma Lietuviška Banka Amerikoje
Ir Didžiausias Ofisas
Szifkorcziu ir Pinigu Siuntimo

3252 So. Halsted St., kampas 33čios, Chicago, Ill.
A. OLSZEWSKIS, Savininkas.

Banka.

Šioje bankoje kiekvienas lietuvys gali gauti pasiskolinti pinigų pirkimui namų, lotų ar farmų už prieinamą procentą ir ant lengvų išmokesčių. Teipgi kiekvienas lietuvys gali čia pasidėti savo pinigus kada nori ir atsiimti kožname laike. Už sudėtus pinigus ši banka moka 3% ant metų.

Šioje bankoje yra geriausiai ir saugiausiai įtaisytos skrynelės (boxai) pinigų užkavojimui, prie kurių nė ugnis, nė vagis negali prieiti. Skrynelės yra parsamdomos žmonėms po $3.00 ant metų.

Pinigų Siuntimas.

Šita banka išsiunčia į svietą daugiau pinigų negu kokia nors kita banka. Per čia siunčia pinigus ne tik lietuviai, bet ir amerikonai ir kitos tautos, ir ne vien aplinkiniai, bet atvažiuoja net iš kitų miesto kraštų čia pinigus siųsti, todėl kad šios bankos siunčiami pinigai greičiausiai nueina.

Šifkortės.

Šitoje bankoje talpinasi agenturos visų laivinių kompanijų. Čia galima gauti šifkortes ant kiekvienos linijos į kur tik nori išvažiuoti ar atvažiuoti. Šifkorčių prekės čia tokios pat kaip ir pačių kompanijų ofisuose. Čia kožną dieną galima gauti laivą išvažiuoti į krajų; o daugiausiai laivų išplaukia subatomis, tai iš Chicago reikia išvažiuoti ketvergais.

Real Estate.

Šita banka parduoda namus, lotus ir farmas. Jeigu manai ką nors pirkti mieste ar kitur, tai pirmiau dasižinok apie parduodamas vietas ir jų prekes šioje bankoje.

Ko tik reikalausi, čia viską gausi.

Jei reikalauji pirkti namą, lotą ar farmą — čia juos gausi.

Jei reikalauji jų nupirkimui pinigų — teip-pat čia gausi.

Jei nieko nenori pirkti, bet nori savo pinigus nuo vagies ir ugnies apsaugoti — tai pasisamdyk už $3.00 šioje bankoje skrynelę, o nė vagis nė ugnis prie jų neprieis.

Nori važiuoti į krajų ar savo gimines iš krajaus pargabenti, — kreipkis į čia, o gausi geriausią šifkortę.

Nori pasiųsti pinigus į krajų, — siųsk juos per šią banką, o greičiausiai ir saugiausiai nueis.

Ant galo, kokių tik nori knygų — ir tas visas čia gausi.

Gyvenanti kituose miestuose teip-pat čia gali viską gauti per susirašymą, kaipo tai: šifkortes, pinigų pasiuntimą ir bankon pasidėjimą. Turi kelis dolerius, nori juos sutaupoti (užčėdyti), prisiųsk šiton bankon pačto money orderiu, o gausi nuo musų bankinę knygelę ir visą reikalingą informaciją.

Rašydami su bent kokiais reikalais visada adresuokite šiteip:

A. OLSZEWSKI
3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.

„KOVA"

Politikos, ekonomijos ir literaturos laikraštis, Lietuvių Socijalistų Sąjungos Organas.

Išeina kas savaitė; didelio formato 16 puslapių. Jame telpa įvairiausios žinios iš visų šalių pasaulio: straipsniai, apysakos, eilės, dainos ir kitoki naudingi pavaizdinimai. „Kova" yra vienintelis grynai darbininkiškas laikraštis visoj Amerikoj; jį išleidzia darbininkai, rėdo darbininkai, darbininkų reikalus jis gina ir rodo kelią jiems į šviesesnę ir laimingesnę gadyną. Todėl visi lietuviai darbininkai privalo jį skaityti, raginti prie skaitymo kitus ir visur kur galima platinti. „Kovos" kaina (clenia) Amerikoj ir kitur: 2 dol. metams, 1 dol. pusei metų. Adresas:

„KOVA"
1418 So. 2nd Str., Philadelphia, Pa.

Sitas puikus laikrodėlis $3.75

Pirm pirkimo laikrodelio prisiusk mums savo varda, pačto ofisa ir expreso ofiso adresus, o mes prisiunsime expresu su dalei dimu išegzaminavimo puiku **laikrodėli ir retėžėli C. O. D. už $3.75.** Drigubinai "hunting" lukštai gražiai graviruoti, galvukė užsukamas ir nustatomas, gera mašinerija ir gvarantuotas teisingai laika rodas, su ligu moteriu retėžėliu ar paprastu vyrišku retėžėliu. **Jeigu tamista matai, kad laikrodėlis lygus $35.00 auksiniui laikrodėliui** tai užmokėk expresongentui $3.75 ir jis bus tamistos. Gvarantuojame kiekviena laikrodėli ant 20 metu. Paminėk, ar vyriško ar moteriško laikrodėlio nori. Adresuok

M. C. FARBER, Dep't 53, 225 Dearborn St., Chicago, Ill.

OFFICIAL PUBLICATION

ANNUAL STATEMENT OF THE NATIONAL LUMBER INSURANCE COMPANY OF BUFFALO, IN THE STATE OF N. Y. ON THE 31-st DAY OF DECEMBER, 1906, MADE TO THE INSURANCE SUPERINTENDENT OF THE STATE OF ILLINOIS, PURSUANT TO LAW.

CAPITAL.

Amount of capital stock paid up in cash	$200000.00

INCOME.

Premiums received during the year	145743.15
Interest	8997.39
Total Income	154740.54

EXPENDITURES.

Losses paid during the year	42872.33
Commission or brokerage	23481.62
Salaries, fees and all other charges of officers, clerks, agents and employes	10164.75
Rents paid during the year	1232.75
All other taxes, licenses and insurance department fees	2763.12
Amount of all other expenditures	19178.80
Total Expenditures	99684.37

LEDGER ASSETS.

Book value of bonds	210525.40
Cash on hand and in bank	73293.26
Agents' debit balances	23317.97
Total Ledger Assets	307136.63

NON-LEDGER ASSETS.

Interest accrued	1800.83
Gross Assets	308937.46

DEDUCT ASSETS NOT ADMITTED.

Depreciation from book value of bonds	$ 8860.00
Agent's balances over three months due	50.00
Special deposits to secure liabilities in Georgia	10000.00
Total	18910.00
Total Admitted Assets	290027.46

LIABILITIES.

Losses in process of adjustment or in suspence	5927.48
Total unearned premiums	72250.45
Total Liabilities	78177.93

MISCELLANEOUS.

Total risks taken during the year in Illinois	283200.00
Total premiums received during the year in Illinois	6582.52
Total losses incurred during the year in Illinois	4956.41

MORRIS S. TREMAINE, President.
WILLIAM P. HAINES, Secretary.

SUBSCRIBED AND SWORN TO BEFORE ME THIS 2-nd DAY OF FEBRUARY, 1907.

IRVING J. MILLS, Notary Public.
[SEAL]

"LIETUVOS" AGENTAI.

"Lietuvos" Keliaujantis agentas.
Franciškus Valowga.

Baltimore, Md.
L. Gawlis, 2018 N. Washington, St.
Jonas Želvis, 711 W. Lombard St.
J. Luis, 26 So. Green St.
J. Diemedis, 521 Columbia Av.
Wm. J. Moran, S. E. cor. Sharp and Camden Str.

Brooklyn, N. Y.
E. Froomes, 73 Grand St.
A. Diržulaitis, 155 Metropalitan Av.
Stan. Rinkevičius, 73 Grand St.

Vietinis agentas, Chicagoje.
Juozas Šlikas,

Elizabeth, N. J.
Wm. Bočkus, 211 First St.

E. St. Louis, Ill.
Juoz. Rainis, 537 Collinsvill, Av.

Gilberton, Pa.
J. Ambrazevičius, Box 4.

Kenosha, Wis.
M. Petrauskas, 322 Caledonia st

Montello, Mass.
B. P. Miškinis, 775 Montello st.

Minersville, Pa.
Juozas Ramanauskas.

Mt. Carmel, Pa.
Jonas Banis, Box

New Britain, Conn.
M. J. Cheponis, 21 Pleasant St.

New York, N. Y.
A. Lesniewskis, 144 E. Houston St.

Newark, N. J.
V. Ambrazevičia, 178 Ferry St.

Philadelphia, Pa.
M. A. Ignotas, 1028 So. 2-nd St.

Pittsburg, Pa.
Jonas Ignotas, 13 Diamond Square S.S.

Scranton, Pa.
Jos. Petrikis, 1514 Ross Ave.

So. Boston, Mass.
Nik. Gendrolius, 224 Attens st.

Shenandoah, Pa.
Andrius Mačis, 138 S. Main St.

Springfield, Ill.
J. Klembauskas, 7 Millrow

Waterbury, Conn.
Jonas Žemantauckas, 39 W. Porter St.

Worcester, Mass.
Antanas Bernotas, 12 Harlem St.

Westville, Ill.
V. S. Kreivenas.

Dr. O. C. HEINE
DENTISTAS

OFFISAS---Kampas 31-mos ir South Halsted Gatviu ::::::
CHICAGO, ILL.
GYVENIMAS VIRSZUI APTIEKOS

TRAUKIA DANTIS BE JOKIO SKAUDEJIMO, INSTATO NAUJUS, AUKSINIUS AR KOKIUS KAS NORI. DARBA GVARANTUOJA. ::

Mačuli kur bėgi?

Bėgu į valstiją Washington, nes ten yra daug darbo ir uždarbiai geri, o pas Dom. Milių galima užeiti ir gauti visokias geras rodas; beto gali gauti šalta alų ir kitokių geriausių gėrimų ir ruskinių. Jo karčiama yra vos du bloku nuo Union stoties.

"Standard Saloon"
153 Washington St., Seattle, Wash.

Kozminsky & Yondorf,
73 Dearborn Street.
Bankieriai.

Mes skolijame **Pinigus** ant turtenybių ir jei tu rengiesi turtenybę pirkti, mes su džiaugsmu prigelbėsime, paskolindami tau dalį pirkinio pinigų. Greitas veikimas. Lengvos išlygos. Agentai apmokami dosniai.

„JONAI, KO VERKI?" Neklausk manęs to, mano galva pilna visokių gerų ir blogų mislių. „Na ir kur dabar eini?" Einu pas J. Kovarska pasikandyt visus vargus. „Kovarskas dar gana toli nuo čia, einam Jonai į šita karčiama." No, aš į kitas karčiamas nenoru eiti, nes gerai žinau, kad tokiu gėrymų kaip pas Kovarska niekur nerasi. „Koks Kovarsko salluno adresas?" Nagi, štai jo korčiukė:

Jos. J. Kovarskas
1191 So. Western Ave., Chicago, Ill.
Kampas 25-tos gatves. Telephonas Canal 2330

Dr. A. L. Graiczunas
3202 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Gydo visokias ligas be skirtumo: **Vyriškas Moteriškas ir Vaikų.** Priėmimo valandos kasdien ir nedėliomis. **Nuo val. 8 ryto iki 9 val. vakaro.**
Telefonas Yards 7399

Lietuvių Daktaras
Dr. Marija Dowiatt-sass
723 W. 18th St. CHICAGO, ILL.
Telefonas Canal 1479.

Telefonuoti galima iš kiekvienos aptiekos. Gydo pasekmingai visokias ligas be skirtumo.

NAUJAUSIAS ISZRADIMAS DERMATOLOGIJOS MOKSLE.

Daugybė odos ligų pasina nuo nešvarumo užsilaikymo ir užsikrėtimo teipgi ir nuo vidurinių ligų. Daugumas gauna pučkus, pleiskanas, slinkimą plaukų, plikimą per apsiėjėdimą. Gydosi pas neatsakančius daktarus ar agentus, kurie tik pinigus išvilioja, o paskui rašote mums. kad šmėte dangyb gydoliųj iš [vairių apgavikų ir pagelbos negavote ir sakote. kad gal, ir musų gyduolės negelbės. (Taigi meldžiame mums darodyti, kokis žmogus likosi musų gydolėmis apgautas). Turime tukstančius originališkų padėkavonių ir tą galime ant sudo prisiekti. Tegul bent vienas daktaras parodo mums tiek padėkavonių, o mes duosime didelį atlygimą. Pliką galvą sunku gydyti, jeigu senas ir galva žvilga, tai to pagelbėti negalima, bet jeigu jaunas, o turi retus plaukus, o ant odos matytis maži plaukučiai, tai tam galima suteikti pagelbą; plaukai nėra grybas—viena diena neišdigs. Atsišaukiantiems nusiųsime dyka informacijas su plačiu aprašymu. Mes nesiulome prisispyrę savo gyduolių, teisingas daktaras to nė vienas nedaro. Kas nori persitikrinti tegul rašo pas mus. Adresas

J. M. BRUNDZA Co., Chemist
New York & Brooklyn, U.S.A.

Brangintinas Receptas
PRISIUNČIAMAS DYKAI
Silpniems ir Nerviškiems Vyrams

Aš turiu savo nuosavybėje receptą brangintinam vaistui, prirašomam garsaus daktaro, kurio aš teiravausi atlankydamas senąją šalį. Aš žinau iš patyrimo kad vaistas padirbtas pagal šitą receptą yra šiądien geriausiu silpniems, nerviškiems ir besveikačiams vyrams. Aš žinau dėlto, kad jis man sugrąžino sveikatą po ligo sirgimo nusilpnėjimu, nerviškumu ir abelna nesveikata ir tt. Aš pirma to išmėginau specialistus ir įvairius vaistus bei gydymus be matomo pagerėjimo. Teipgi žinau, kad daugelis kitų, sirgusių ta arba kita liga nuo persidirbimo, jaunystės paklydimų, prasižengimų ar perdėjimų, kaip nerviškumo, nuobėgį, sunykimo vyrybės, blogos atminties, sunaikinto guvumo, stokos ambicijos, šmurkinybės, nedrąsumo, skaudėjimo strėnose, abelno nesveikumo ir tt., kurie rašė man teipgi išsigydė, kaip ir aš pats.

Žinodamas, kaip sunku išsigydyti šitoje šalyje, aš užsimaniau pagelbėti kitiems ir kožnam reikalaujančiam tokio vaisto parašusiam pas mane, aš pasiųsiu nuorašą šito recepto ir reikalingus patarimus užpečėtytame laiške dykai. Receptą gali sutaisyti geroje aptiekoje už mažus pinigus. Klausyk mano rodos ir pamėgink, o pamatysi, kad tai geras vaistas, nuo kurio busi sveikas, tvirtas ir laimingas. Aš už savo patarnavimą reikalauju 50c tau pasveikus. Niekuomet aš nereikalauju daugiau už šitą mažą sumą ir tereikalauju joskol tu visiškai nepasitaisysi, idant paskui geriau gajėtum branginti mano patarnavimą tau. Aš ne siunčiu nieko apmokestin ir neturiu jokio sumislo išgauti pinigus ar parduoti vaistą, kurio tu nereikalauji, o jei tu rasi mane neteisingu, tai tieslog gali mane apskelbti per šitą laikraštį.

Rašyk šiądien, kadangi šita žinia gal neatsikartos daugiau. Atmink, kad gausi receptą ir visus patarimus dykai ir tu nereikalauji man siųsti 50c kol nepasveiksi. Adresas:

C. Bentson, P. H. Box 655, Chicago, Ill.

Seno Krajaus Gydytojas
Dr. P. G. Wiegner
(iš Rygos)
Atidarė ofisą ant aptiekos J. Leszczynsko
3315 So. Morgan St., Chicago, Ill.
Gydo visokias ligas.

Kožna liga išgydoma

Atsišaukite į musų ofisą **Red Cross Pharmacy 4552 So. Ashland Ave.,** o busite sveiki.

Dr. Kazimieras Butkeviczia
prieinamas nuo 3 valan po pietų iki 8 val. vakaro. Specialistas moterų ir vaikų ligų; abejotinuose atsitikimuose išsiauklame institutų profesorius ant rodos. Vaistai importuoti iš senos tėvynės; teipgi užlaikome tėvynės Trejas-Devynerias iš Palangos. Vaistai atsaginimui plaukų gvarantuoti. Receptai sutaisomi po speciališkų musų užžiurėjimu. Prekės prieinamos. Aptieka atdara diena ir naktį.

Red Cross Pharmacy
Maliszewski ir Jasulaitis, Savininkai
4552 S. Ashland Ave., Chicago
Telephone Yards 1106

VALDYMAS ATVIRAS

Spekuliacijai! Apleisk didelius pelnus, apleisk didelius nuostolius, o paimk žmonišką, bet tikrą pelną, padėdamas savo pinigus bankoje ir gaudamas trečią nuošimtį už savo pinigus, ką išmokame kas pusmetis. Musų dyka knygelė pasakys tamistai daugiau apie tai. Prašyk ar rašyk jos tuojau.

THE WEST SIDE TRUST & SAVINGS BANK
12ta IR HALSTED GATVIU

Iszgydau in 5 dienas
VARICOCELE HYDROCELE
(t. y. pagadintas gyslas)
Be jokiu peršzuliu ir skaudejimu

Išgydau kiekvieną serganti Varicocele, Striktura, teipgi užkrečiančius kraują užnuodyjimus, nusilpnėjimą nervų, Hydrocelę arba vyrų lytiškas ligas. Tokias garsias ofertas teikiame visiems tiems kurie buvo gydomi nuo keliolikos visokių daktarų be pasekmės ir išdavė savo pinigus dykai, vardan parodyti jog aš turiu vienintelį budų su kurio pagelba ant visados Jus išgydysiu

Nemokėkite už neišgydymą, tiktai už išgydymą.

Skaudėjimus skilvio, kepenų ir inkstų, nors labai užsisenėjusius, išgydau galutinai.

PLAUČIAI. Sergantiejie dusuliu, bronchitu arba džiova išgydomi galutinai naujausia mano metoda per įtraukimą Oxalino gazų.

PRIVATIŠKAS VYRU LIGAS. Aš išgydau kiekvieną greitai ant visados ir didžiausioj paslaptyj.

VISOKIOS PATARMĖS DOVANAI!

Iszgydau galutina

Specialistas moteru ir vyru ligu.

MOTERIŠKAS LIGAS. Patinimus gimdos, skaudėjimus pečių, baltligę, pagal mano metodos sutaisytus vaistus išgydau pasekmingiausiai.

KRAUJO UŽNUODYJIMUS. ir odos ligas, paveizdan: lėbėrimus, skaudulius, plaukų nuslinkimus ir tt.

Aš iszgydau ant visados.

KALBU LIETUVIŠKAI.

Dr. L. E. ZINS, 41 S. Clark Street, Tarp Lake ir Randolph st. **CHICAGO, ILL.**
Priėmimo valandos: nuo 8 val. ryto iki 8 val. vakaro. Nedėliomis: nuo 9 val. ryto iki 4 val. po piet.

$5.25 'Empire Special' im. 23 akmeniais
NUSTATYTAS RAILROAD LAIKRODELIS

Gražiausias, teisingiausias laikrodėlis kada nors pasiulytas už tuos pinigus, specijališkai parinktais ruby akmeniais, mikrometro regulitorius, greitai sutaisomas, galvuke užsukamas ir nustatomas. Tikrų 'Dueber' sidabrinių viršų **Gvarantuotas 30 metų.** **Vienas seniausių ir geriausių laikrodininkų** prisiunsi šitą laikrodėlį už **$5.25** ant bile viena adreso arba C. O. D. ant expreso ofiso su dalerdimu išegzaminuoti. **Nemokėk nė cento,** jeigu tau nepatiks, bet jeigu manai, kad jis **tyrus bile vienam** agentui **$5.25** ir expreso kaštus ir laikrodėlis bus tavo. Puikus retėžėlis ir padabas dykai su kožnu laikrodėliu. **Vienas laikrodėlis dykai,** jeigu pirksi šešis. Katalogas dykai. Adresuok:

DUST PROOF **$35 Railroad Laikrodėliui** užmokėk expreso

L. B. FRETER & CO., 52 Dearborn Street, CHICAGO, ILL.

GERA NAUJIENA
Silpniems ir nerviškiem vyram

Tik šįdien Europėjiška gyduolė silpniems ir nerviškiems vyramas sutaisyta pagal receptą Europos daktarų specialistų, tikrai išbandyta ir pasekmingiausiai gydo: Nerviškuma, Nusilpnėjima, Nubėgima į tikros sėklos, Patrotyta vyriška spėka, Silpna atminti, Nupoolima valios, Neramuma, Nedrasuma, Sunaikinta gyvuma, Nemiegojima, Abelna nusilpnėjima, Baiduma, Mažkraujyste ir t.t. Žodžiu, pasekmingai gydo visokias nerviškas ligas, pasinančias nuo persidirbimo, o vpatingai nuo jaunystės išdykumu, nesanžiniškumo ir t.t.

Šinom laiku Europos daktarai garsino, kad ta gyduolė yra geriausia gydymui minėtu ligu. Prie gyduolės yra dideis cirkulierius, kuriame plačiai aprašyta kaip gydytis vandeniais, Saulės spinduliais, Gimnastika, kaip užsilaikyti ir t.t.

Mes turime didžiausia laboratorija, kurioje išdirbam visokias gyduoles pagal Europos medikaliogius. Kaip tai: Nuo Rheumatizmo, Skilvio ir žarnu uždegimo, Kosulio, Dusulio, Skaudėjimo galvos, Strėnose ir Krūtuje, nuo Plaukų slinkimo, Užu auginimo, nuo Koju smirdėjimo ir prakaitavimo, nuo visokiu Odos ligu, žodžiu, kokiu tik kam reikalinga, tai vis galima gauti.

Teipgi mes pardudam gyduoles tuzinais perkupčiams ir agentams ant kuriu duodam gera uždarbi. Pulkus gyduoliu katalogas lietuviškoje kalboje siunčiamas dykai.

Pasiskubinkit pasinaudoti iš šios progos, nes šis pagarsinimas neilgai tebus.

J. PIRAGIS & CO.
769 N. Main St. Montello, Mass.

Dabar laikas naudokites visi!

Geriausia vieta dėl pirkimo su gražiais balsais Armonyku, Skripku koncertiniu, Kliarniatu, Triubu ir daugybe visokiu muzikališku instrumentu. Geru Dziegorėliu auksiniu, visokiu Žiedu, Lenciugėliu, geru Britvu. Albumu dėl fotografiju, Revolveriu, Strielbu, Elektrikiniu Liampuku, Robiniu Litaru, Aresam Pečėčiu, Pluksnu auksiniu [fountain pen], Gramatiku, Žodynu, Istorišku ir Maldu knygu, visokiu gražiu Popieru dėl rašymo gromatu su visokiais apskaitymais ir dainomis tuzinas už 25c. 5 tuzinai už $1.00. Odell drukuojama mašinukė gana gražiai ir greitai drukuoja. Litaros ir visa mašinukė padaryta iš geriausio plieno. Prekė tik **$6.50.**

Užlaikau kitokiu išdarbiu mašinukiu keliu gatunku ir daugybe naudingu visokiu daiktu. Kas nor apturėt katologa tegul prisiunčia už 5c. markę ir teisinga adrisa, o apturės 84 puslapiu didelį šio meto NAUJA KATULOGA DYKAI! Kuriame yra šimtais visokiu daiktu, su virš du šimtai aiškiu paveikslu ir iš kurio matysit jog mano tavoras pirmos kliasos, prekes pigiasnes kaip kitur. Štornykam, Agentam ir Perloriam parduodu visokius tavorus labai pigiai, duodu didelį rabata adresuokit:

K. WILKEWICH *112 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.*

FOTOGRAFIJOS!
Mes kalbame lietuviškai

Mes padarome geriausias fotografijas po $3.00 tuzinu ir duodame dovanai vieną didį paveikslą. Darome vestuvių kudikių ir šeimynų paveikslus. 20 metų datyrimo. Geriausia fotografijų dirbtuvė pi visuose dalyje.

ESMOER STUDIO
Churchill, Savininkas
3452 S. Halsted St., Chicago

NAUJI TAUTIŠKI PAVEIKSLAI.

Dabar tik išėjo iš po spaudos labai gražus tautiški paveikslai (abrozdai)

1. Didis Lietuvos Kunigaikštis Vytautas.
2. Didis Lietuvos Kunigaikštis Keistutis.
3. Didis Lietuvos Kunigaikštis Algirdas.
4. Didis Lietuvos Kunigaikštis Gedeminas.

Paveikslų miera 22X28 colių.

Prekė 35c. kožnas.

Nusipirk po vieną šių paveikslų, o galėsi gražiai papuošti savo ruimą.

Prisiųsdamas pinigus adresuok:

A. OLSZEWSKI,
3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.

PINIGŲ PREKĖ.

Iki 500 rublių, rublis po.....52¼
Nuo 500 iki 1000 rublių, rublis po..52
Virš 1000 rublių, rublis po 51¾

Prie kiekvieno siuntinio reikia pridėti 25c. ant pačto kaštų.

Jeigu norite, kad pinigai greitai ir gerai suvaikščiotų ir niekur nezutų, tai siųskite per "Lietuvos" redakciją, adresuodami teip:

A. OLSZEWSKI
3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Geriausias lietuviškas dantų daktaras
A. J. Zimontas (lietuvys)
3252 So. Halsted st., Olszewskio name.

Traukia dantis be skausmo, išg do Skorbuta, Neuralgija, sudeda naujus vieton išpuoliusių, pripildo iškrinėjusius auksu sidabru, amalgamu. **Valandos:** Šiekiems dienoms nuo 8 ryto iki 12, nuo 1 iki 9 vak. Nedėliomis: nuo 9 r. iki 5 vak.
Telephonas Yards 1846

Dr. J. KULIS
Lietuvių Gydytojas ir Chirurgas
3255 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Gydo visokias ligas moteru, vaiku ir vyru. Teipgi turi didelę praktiką ir gydo pasekmingai visokias limpančias užsisenejusias ir paslaptingas vyru ligas. Daro operacijas pasekmingai.

Raulai kur tu begi?

Nugi pas Petra Szlaki, nes labai ištroškes, o pas jį gauima atsivėdyti, nes jis turi puikų, šaltą bavarską alų, gardžią ruską očiščeną arielką, cigarus net iš Havanos, o išsigėrus gauni žmogus puikų užkandį kiekvieną dieną, tai jau negaliu ilgiau su tamista kalbėti. Lik sveikas, turiu skubintis. Prie to jis turi puikią salę vestuvėms, mitingams ir prakalusė kiekvieno, o ypač už vertėją susikalbėti angliškai. Ateikite pas mane, o aš jums patarnausiu už dyką visokiuose reikaluose ir provose. Atvažiavę iš kitų miestų gali gauti geriausią nakvynę.

Petras Szlakis,
3321 Auburn Ave., Chicago, Ill.
Tarpe 33-czios gatves ir 33-czio Place.
Telefonas Yards 6012.

Be sveikatos nėra laimės!

THE COLLINS NEW YORK MEDICAL INSTITUTAS per daugel metų gyvuojantis, kuriam daktarų specijalistų patyrimai turi didelę praktiką ir pažinimą gydyme visokių ligų, kokio jos skyriaus ar vardo nebutų, o ypatingai su geriausia pasekme ir pasišventimu išgydo užsendintas ligas bei nesveikumus visokių silpnybių: vyrų, moterų ir vaikų.

Tas Institutas kasdien apturi didelę daugybe nuo išgyditų padekavonių iš visų kraštų Amerikos.

Rodijama visiems, kurie varginami yra ligoms bei nesveikumais o nieks juos neįstengė išgyditi, kad kreiptusi į šita Instituta, tai apturės teisingus grynus gerus vaistus ir pagelbą sveikatai; su vaistais drauge reikalingus pamokinimus per laiška lietuviškoj kalboj, kaip reikia apsieit, teipat išaiškinimus apie ligą.

Iš daugelio padėkavonių, pagal linkėjimą tų, kurie buvo varginami ligoms, o pasiliko pilnai išgydyti, čia patalpiname pripažinimus:

Garbingas The Collins New York Medical Institutas!
Prašau priimt širdinga padekavonę (ją galit pagarsint) už pagelba sveikatai. Kad metus sirgau ir daug visokių daktarų parleidau bet nepagelbėjo ir tik labiau puoliau ant sveikatos. Po visokio gydymo, atsišaukiau pas Jumis aprašant ligą: skaudėjima krutinės ir pečių, rankų ir kojų ir kitas dalis kuno, nusilpnėjimą, dirbimą, — tai per Jus išmintingą gydymą ir gerus vaistus, kuriuos man prisiuntėt ir suvartojau, pasilikau visai sveikas, už tai nužemintai dėkavoju. Gaila, kad iš kart prie Jus neatsišaukiau. Su guodone **M. Fortunas,** 110 Park Str., Butte, Mont.

Guodotinas Collins Institutas!
Ligos silpnybės, kurios ilgai mane vargino ir pirmiau rašiau, o atsiuntėt vaistus nuot vidurių ligos, strėnų skaudėjimo ir širdies didelio mušimo, sunkaus kvėpavimo, vaikščiojančių skausmų po sanarius ir skaudžių mėnesinių su baltomsioms, jau likausi išgydyta.
Jog neturėjau vilties išgyti, nors ne vieną gydytoją buvau lankius o nepagelbėjo, bet Jus Institutas su savo gerais vaistais ir augštu mokslu, padarėt mane sveika, tai siunčiu didžiausius dėkavojimus ir niekad Jus neužmiršiu, kožnam, pažystamam Jus vardą perstatysiu, kad laike ligos žinotų kur rasti tikrą pagelbą.
Mrs. J. Miliauskene 416½ Goodale St., Columbus, O.

Išgydyta nuo sunkios moteriškos ligos, sugedimo gumbo, vidurių, didžio strėnų ir sprando skaudėjimo ir nervų sukliarimo. Džiaugiasi sveika ir laiminga.
Agneška Gacnikenė
240 Ohio Str., Johnstown, Pa.

Inkiriai sirgęs plaučių sloga, skausmu ir gėlimu galvos, rheumatizmu, ir visišku nupuolimu ant pajiegų.
Jonas Trebeckas
Box 196, Tercio, Colo.

Atsišaukiant į šitą Institutą pagelbos sveikatai, kad išgydyt, geriausia savo prigimtoj (lietuviškoj) kalboj, aprašyt jausmus ir ligos praeitį ir dabartinį stovį nesveikumų: ką skauda, arba kokia liga, kaip senjai sergi, ar gydeisi pirmiau kur, kiek turite metų, vyras ar moteris, vedęs ar ne ir tą viską kas, mislini, kenkia ir vargina, liga bei nesveikumai, viską aprašant atidžiai ir teisingai.

Visi susižinojimai, ir norint buti išgydytu, turi buti adresuojama šiuom adresu:

The Collins New York Medical Institute,
140 West 34-th Street, New York, N. Y.
Dr. R. Mielke, Medical Director.

Atsilankantiems į Instituto offisą [teipgi prigimtoj, lietuviškoj kalboj geriausiai viską išreikšti] visada rasit Instituto Direktorių [Vadovą] suteikiant reikalingas rodas ir pagelbą sveikatai, kasdien: nuo 10 ryto iki 1 val. po piet. Nuo 2 po piet iki 5 val. vakaro.
Šventadieniais nuo 10 ryto iki 1 po pietų.

CENTRAL BUSINESS COLLEGE

Mokina: stenografijos, spaudinamos mašinėlės spaudinimo, knygų vedimo, aritmetikos, skaitymo, rašymo, spelinimo, istorijos, geografijos ir tt.

Specijališkos instrukcijos angliškos kalbos tiems, kurie pradeda mokytis tą kalbą ir kurie nori joje išsilavinti.

Mes išlaviname vyrus ir moteris įgyti geras vietas. Kliasos atdaros dienomis ir vakarais.

Atsišauk ar rašyk klausdamas platesnių informacijų. Kataliogas dykai.

W. H. Harmon ir W. I. Tinus, Principalai.
Shiller Bldg., 109 Randolph Street, CHICAGO, ILL.

KODEL KENTETI TYLIAI?

Jeigu esi jaunas, senas ar viduramžis
Mes Tave išgydysime.

Mes padarėme speciališkumą begydydami ypatiškas, nerviškas ir chroniškas vyrų ligas per 20 metų.

Ta šaka medicinos tapo musų gyvenimo studija.

Sergantiems neduodame suviliojantį nusprendima jų ligos. Visada, priimdami gydyti, duodame pilną ir pasiliekantį išgydymą; musų prekės žemos.

JAUNUS VYRUS kenčiančius nuo jaunystos išdykumų, pilnai išgydome.

VYRAMS virš 40 m., kurie jaučia, kad jų pajiega nyksta, sutinkiame galutiną išgydymą.

Išgydome greitai ir pasekmingai: kraujo užnuodijimą, varicocelę, inkstų ir puslės ligas, reumatizmą, neuralgiją, skilvio ir kepenų ligas, raudonąją gyslą, votis, pasididinusias giles ir visas odos ligas.

ATMINK kad mes rašome pacijentams ypatiškai ir jų pačių kalboje ir niekados neišduodame jų paslapčių.

Mes pristatome visas gyduoles musų pacijentams ir išsiunčiame į visą svietą.

Prašyk dykai Išpildymo Blankos, jeigu negali pats pributi musų ofisan.

Joje išaiškintos įvairios ligos, ir kaip nuo jų gali išsigydyti namieje.

RODA DYKAI! **VALANDOS:** nuo 9 iki 5; nedėliomis: nuo 8 iki 12.

DR. JOS. LISTER & CO.,
ROOM 604 L. 40 DEARBORN ST. CHICAGO, ILL. U. S. A.

F. P. Bradchulis
ATTORNEY & COUNSELOR at LAW
Chamber of Commerce Bldg., Room 709
S. E. Corner La Salle and Washington Streets
CHICAGO, ILL.
TELEPHONE MAIN 3642

Lietuvys advokatas, baigęs mokslą jurisprudencijos čia Amerikoj. Veda visokias provas, civiliškas ir kriminališkas, visuose teismuose (suduose).
Gyv. 3112 S. Halsted St., arti 31mos gatvės
Telephone Yards 6046

Dr. Helen B. Flynn
Specialistė moterų ir vaikų ligų.
People Bank Bldg., Room 2
47th st. ir Ashland Ave.
Ofiso val.: 2:30 iki 4:30 vak.

R. Louis Lapetina

Lenkiškai-lietuviškas advokatas Specialistas emigracijos dalykuose. Kolektuoja pinigus visose Suv. Valst. Publiškas Notaras. Charles Liudewicz, tulkas (perkalbetojas).
Ofisas — New York, 90-96 Wall St.
Telephone 1030 John.
Ofisas — Brooklyn, 228 York St.
Vak. Telephone 2378 L. Main.

Vienatinė Lietuviška Sankrova

ir agentura literaturos ant "North Side" Chicagoj. Čion galima gauti mokslišką, svietišką ir dvasišką knygų, ražančių, škaplierių, abrozėlių, visokių laikraščių, Amerikos ir Europos ir popierų gromatoms. Teipgi užlaikau visokio tavoro: juodylo, paišelių, pluksnų, drukuojamų mašinukių, Britvų stereoskopų ir daugelio kitų daiktų. Neužmirškite atsilankyti, o busite užganėdinti.
Petras M. Kaitis
221 Wabansia Ave., Chicago, Ill.
(Šalė Lietuviškos Bažnyčios).

VISIEMS DOVANAI: Naujas Lietuviškas KATALIOGAS

Jame yra šimtai visokių daiktų, paveislėliai ir jų prekės kaip tai:
VISOKIU žiedų, laikrodėlių, lenciugėlų, spilkų, laikrodžių, britvų, armonikų, koncertinkų, kiernetų, skripkų, bubnėlių, mandolinų, vargonų, fonografų, auksinių plunksnų, drukuojamų mašinėlių, elektrikinių liampų, liet. knygų ir tt.
LIETUVIAI NESIDUOKIT IŠNAUDOTI SAVĘS VISOKIEMS APGAVIKAMS.

Visoki po vyairiom firmų vardais garsinasi ir apgaudinėja lietuvius. Todel reikalaujanti virš minėtų daiktų, visados kreipkites pas **M. J. Damijonaitį** prisiųsdami už 2 centus markę, o gausite dovanai **KATALIOGA No. 7** ir busite aprupinti gerais-teisingais daiktais.

Vinatinė lietuviška prekystė Amerikoje, kurį išsiunčia visokius daiktus apsteluojant per laiškus, į visus Amerikos ir Canados miestus ir miestėlius. Adresas:
M. J. DAMIJONAITIS,
3250 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL.

Lietuviška Aparatų Dirbtuvė

Godotinoms tautiškoms ir bažnytinėms Draugystėms išdirba: **Karunas, Amerikoniškas Vėliavas, Šarpas, Juostas, Kukardas, Ženklėlius, Kepures, ir Maršalkams parėdus, teipogi visus bažnytinius aprėdalus.** Norėdamos godotinos Dr-stės arba godotini kunigai, kad Jusų darbas butų priderančiai atliktas paveskite jį tikrai lietuvaitei.

T. Andruszevicz & Co.
115 W. Division St. Chicago, Ill.